

VÝROČNÍ ZPRÁVA
2022

ZOO PRAHA

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2022

ZOOLOGICKÁ ZAHRADA HL. M. PRAHY

Zoologická zahrada hl. m. Prahy
U Trojského zámku 120/3, 170 00 Praha 7-Troja
telefon: 296 112 111
fax: 233 556 704
e-mail: zoopraha@zoopraha.cz
www.zoopraha.cz

Zřizovatel

Magistrát hl. m. Prahy
Mariánské náměstí 2, 110 01 Praha 1
telefon: 236 001 111
e-mail: posta@praha.eu
www.praha.eu

Ředitel

Mgr. Miroslav Bobek
Prusíkova 2493/11, 155 00 Praha 5
telefon: 296 112 111

Tiskový referent

Bc. Filip Mašek
Korunní 2569/108, 101 00 Praha 10
telefon: 296 112 111

Zpracovatel výroční zprávy

Prom. biolog Romana Anděrová
Na Březince 3, 150 00 Praha 5
telefon: 296 112 111

SLOVO ŘEDITELE	10
EKONOMICKÁ ZPRÁVA	12
■ Ekonomický rozbor	
■ Hospodaření Zoo Praha	
CHOVATELSTVÍ	20
■ Úvod	
■ Plazi, ryby, obojživelníci, bezobratlí	
■ Ptáci	
■ Savci I (kromě kopytníků a denních primátů)	
■ Savci II (kopytníci)	
■ Savci III (primáti)	
■ Veterinární zpráva	
■ Ostatní odborné zoologické činnosti	
■ Projekty druhové ochrany in situ	
■ Pracoviště enrichmentu a welfare	
VEŘEJNOST	68
■ Návštěvnost	
■ Programy a vzdělávání	
■ Marketing, PR	
■ Zážitekové programy a komerční aktivity	
■ Média, publicita, internet	
■ Publikační činnost	
STAVEBNÍ ČINNOST	98
ZAMĚSTNANCI	106
STAVY ZVÍŘAT	110

MUDr. Zdeněk Hřib

primátor hl. m. Prahy

Petr Hlubuček (do června 2022)

náměstek primátora hl. m. Prahy pro oblast životního prostředí, infrastruktury, technické vybavenosti a bezpečnosti

Jana Plamínková (červen až září 2022)

náměstkyně primátora hl. m. Prahy pro oblast životního prostředí, infrastruktury, technické vybavenosti a bezpečnosti

Jana Komrsková (od září 2022)

náměstkyně primátora hl. m. Prahy pro oblast životního prostředí, infrastruktury, technické vybavenosti a bezpečnosti

RNDr. Štěpán Kyjovský

ředitel odboru ochrany prostředí MHMP

Mgr. Miroslav Bobek

ředitel Zoo Praha

Mgr. Jaroslav Šimek, Ph.D.

zoologický náměstek

Ing. Šárka Nováková, MBA

ekonomicko-provozní náměstkyně

Ing. Eliška Pellešová

náměstkyně útvaru obchodu a služeb

Ing. Mgr. Markéta Hoidekrová

náměstkyně Útvaru kontaktu s veřejností

Ing. Lukáš Divoký

náměstek investičního útvaru

RNDr. Ivan Reháč, CSc.

odborný poradce pro zoologii

Ing. Vít Kahle

odborný poradce pro PR a marketing

Jiří Kotek

odborný poradce pro rozvojové projekty a engineering

Renata Švejdová

tajemnice ředitele

Bc. Filip Mašek

tiskový referent

RNDr. Pavel Brandl, Ph.D.

kurátor (savci kromě kopytníků a denních primátů)

Mgr. Barbora Dobiášová

kurátorka (kopytníci)

Mgr. Jan Menger

kurátor (primáti)

Antonín Vaidl

kurátor (ptáci)

Petr Velenský

kurátor (plazi, obojživelníci, ryby, bezobratlí)

MVDr. Roman Vodička, Ph.D.

MVDr. Jaromír Král

MVDr. Helena Vaidlová

MVDr. Robin Ehl

veterinární lékaři

Ing. Miroslav Machek

vedoucí oddělení obchodu a výměny zvířat

Jaroslava Řečinská

vedoucí personálního a mzdového oddělení

Ing. Pavel Janeček

vedoucí oddělení životního prostředí

Lucie Kovaříková

vedoucí expozičního oddělení

Monika Žaba

vedoucí oddělení prodeje a služeb

Mgr. Helena Petáková

vedoucí publikačního oddělení

Mgr. Jana Doktorová

vedoucí vzdělávacího a programového oddělení

Mgr. Jiří Zadorožný

vedoucí oddělení návštěvnického servisu

Common Gorilla
The common gorilla is the largest of the great apes. It is a terrestrial animal, meaning it spends most of its time on the ground. It is a herbivore, eating only plants. It is a social animal, living in groups called troops. The common gorilla is found in the mountains of Central Africa.

Mountain Gorilla
The mountain gorilla is a subspecies of the common gorilla. It is smaller than the common gorilla and is found in the mountains of Central Africa. It is a terrestrial animal, but it is also a skilled climber. It is a herbivore, eating only plants. It is a social animal, living in groups called troops. The mountain gorilla is critically endangered.

Western Gorilla
The western gorilla is a subspecies of the common gorilla. It is smaller than the common gorilla and is found in the mountains of Central Africa. It is a terrestrial animal, but it is also a skilled climber. It is a herbivore, eating only plants. It is a social animal, living in groups called troops. The western gorilla is critically endangered.

Přelomový rok 2022 v Zoo Praha

Po dvou „covidových“ letech se Zoo Praha vrátila k normálnímu fungování a navzdory nižšímu počtu zahraničních turistů i zhoršující se ekonomické situaci rovněž k vysokým číslům návštěvnosti: v roce 2022 prošlo jejím branami celkem 1 419 122 návštěvníků. Svým způsobem šlo o přelomový rok jak v pozitivním slova smyslu (otevření Rezervace Dja), tak v tom negativním (zejména růst cen energií).

Otevření Rezervace Dja

Po necelých třech letech výstavby byla v Zoo Praha otevřena Rezervace Dja – velkoryse pojatý pavilon určený pro gorily i pro další zástupce fauny Konžské pánve. Rezervace Dja je do značné míry inspirována stejnojmennou biosférickou rezervací, která se nachází v Kamerunu a v níž probíhá vzdělávací a osvětový projekt Zoo Praha Toulavý autobus. Její centrální část je osazena množstvím rostlin, které evokují tropický deštný les, a atmosféru dokresluje prostorový zvuk. Dalšími doplňky pavilonu jsou např. školní třída dovezená z Kamerunu nebo stan strážců rezervace vybavený vedle replik i řadou originálních předmětů. Pražská Rezervace Dja sklízí skvělé ohlasy jak od návštěvníků, tak od zahraničních odborníků.

Mojin příběh pokračuje

Rozhodnutí ponechat Richarda s jeho dvěma syny Kiburim a Nu-ruem v původním Pavilonu goril otevřelo možnost vytvořit v Rezervaci Dja novou chovnou skupinu. Koordinátor Evropského chovného programu goril nížinných navrhl doplnit trojici „pražských“ samic – Kijivu, Shindu a Kambu – a mladého samečka Ajabua novým vůdčím samcem a také další samicí s tím, že v takto vytvořené skupině bude dvěma samicím umožněno rozmnožování. Doporučil umístit do Prahy samce Kisumua, který doposud žil v rakouském Schmidingu, a samičku Duni, která pochází ze španělského Cabarcena a je dcerou slavné gorily Moji. Toto doporučení předčilo veškerá naše očekávání: Mojin příběh může díky její dceři dál pokračovat u nás v Praze.

Další obyvatelé Rezervace Dja

O Rezervaci Dja se sice ze setrvačnosti mluví jako o novém pavilonu goril, ale ve skutečnosti představuje jedenáct druhů obratlovců a osm druhů bezobratlých. Úplně poprvé zde návštěvníci Zoo Praha mohou vidět kaloně plavé či některé zástupce bezobratlých, například neřily zlaté a zákeřnice hroživé. Jiné druhy se v Zoo Praha již objevily, byť ve vzdálené minulosti. Příkladem může být velmi atraktivní kočkodan Brazzův, který byl v Zoo Praha v letech 1954 a 1968/69. Další druhy savců Rezervace Dja jsou chovány tradičně a dříve byly umístěny v jiných částech zoo. Jde o guerézy plástíkové, jež nyní sdílejí expozici s gorilami nížinnými, talapoiny severní, štetkouny africké, osináky africké a krysy obrovské.

Skvělá mláďata

Během roku 2022 se v Zoo Praha narodilo 450 savců a vylíhlo 475 ptáků a 318 plazů a obojživelníků. Souhrnně šlo o 218 druhů uvedených čtyř skupin obratlovců. V případě plazů dosáhli chovatelé rekordu čtyřiceti rozmnožených druhů. Mezi návštěvníky si patrně největší oblibu získala samička hrabáče a trojčata vlků hřivnatých.

Média velice zaujalo líhnutí želv záhadných – druhu, který se do Zoo Praha dostal ještě předtím, než byl vědecky popsán, a jenž

se bez lidského zásahu rozmnožuje v pavilonu Indonéská džungle. Z chovatelského hlediska jsou pak za nejcennější považovány odchovy goralu sečuánského, klokánka krysího, satyra Cabotova, loríčka zlatouchého a trnorepa somálského.

Začátek chovu luskounů

V dubnu 2022 byl ze Zoo Tehaj-pej dovezen pár luskounů krátkoocasých, samec Guo Bao i samice Run Hou Tang. Zoo Praha se tak stala jednou z pouhých dvou zoologických zahrad v Evropě, kde lze tyto šupinaté savce vidět. Luskouni si pozornost veřejnosti zaslouží nejen kvůli své výjimečnosti, ale především proto, že jsou nejvíce nelegálně obchodovanými savci světa. Ostatně Zoo Praha se v Asii i v Africe podílí na jejich ochraně. Příchodu páru luskounů předcházela řada náročných příprav, mj. komplexní přestavba noční expozice v Indonéské džungli. Po více než půl roce se zdá, že se péči o tato mimořádně náročná zvířata podařilo zvládnout a že by se právě v Praze mohlo narodit první evropské mládě luskouna.

Přestavba Plání

Poté, co byl v jihovýchodní části tzv. Plání rozšířen vodojem, začala výstavba nových stájí a výběhů koní Převalského, jež doplní expozice manulů a „olgoje chorchoje“. Jde o první etapu přeměny celých Plání, které budou věnovány výhradně asijské fauně. Zoo Praha se tak vrátí mj. k chovu nosorožců, na které se návštěvníci často ptají. Vedle prací na Pláních (a ovšem dokončování Rezervace Dja) probíhala rovněž řada drobnějších stavebních aktivit a v neposlední řadě také příprava na výstavbu expozičního celku Arktida. Ten bude určen zejména pro lední medvědy, jejichž chov by bez vybudování nového chovného zařízení musela Zoo Praha ukončit. Výstavba Arktidy by v ideálním případě mohla začít koncem roku 2023.

Pravnoučata našich „převaláků“ v Gobi

V letech 2011 až 2019 proběhlo devět leteckých transportů koní Převalského do západního Mongolska. Desátý se kvůli covidu neuskutečnil – a skvělá zpráva je, že ani nebude potřeba. Třicet klisen přepravených z Prahy do Přísně chráněné oblasti Velká Gobi nejenže mělo doposud na osmdesát hříbat, ale dočkalo se i jednácti vnoučat, a dokonce prvních pravnoučat. Celkový počet koní Převalského v této rezervaci již narostl na dostatečný počet více než čtyř set jedinců. Působení Zoo Praha v Mongolsku tím však nekončí. Její pracovníci připravují ve spolupráci s místními kolegy zcela nový reintrodukční projekt koní Převalského pro východní Mongolsko. V současnosti je již vybrána nejvhodnější lokalita.

Zachraňujeme karase obecného

Zoo Praha nadále realizuje či podporuje řadu projektů na ochranu biodiverzity na pěti kontinentech, věnuje se však i ochraně fauny České republiky. Jedním z druhů, na které se od roku 2021 zaměřuje, je dříve hojná a typická ryba našich vod, karas obecný. Ten se

vlivem změn hospodaření a šířením invazního karase stříbřitého ocitl na pokraji zániku. Poté, co byla společně s Biologickým centrem AV ČR a Českou zemědělskou univerzitou vyvinuta metodika k nalezení posledních přežívajících karasů obecných labské genetiké linie, došlo k jejich přenesení do čtyř nádrží na pozemcích Zoo Praha. V roce 2022 již přišly první chovatelské úspěchy, a tak v říjnu mohl být realizován první výsadek 99 namnožených rybek do rybníka ve Vnoři.

Na pomoc ukrajinským zoo

Vzápětí po ruském vpádu na Ukrajinu vyhlásila Zoo Praha sbírku na pomoc ukrajinským zoologickým zahradám, a zejména ve spolupráci se svými polskými partnery z Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií začala přes Polsko zasílat na Ukrajinu krmivo a vybavení. Následovala finanční podpora vybraných ukrajinských zoo a na sklonku roku pak byl pro Zoo Mykolajiv zakoupen výkonný dieselagregát. Do 29. prosince přišlo na ukrajinskou sbírku 2 756 příspěvků v celkové výši 5 263 352 Kč. Z této částky bylo na výše uvedenou pomoc vyčerpáno do konce roku

2022 celkem 4 076 896 Kč. Další formou pomoci bylo symbolické vstupné ve výši 1 Kč pro ženy a děti prchající před válkou; tato akce trvala od 28. února do 30. dubna.

Pohled do prvních let Zoo Praha

Ve vídeňském Österreichisches Filmmuseum se tamní kustodka sbírky amatérského filmu začala zaobírat 13 kotouči 9,5milimetrových filmů. Jak se ukázalo, část z nich zachycuje Zoo Praha v počátcích její existence, konkrétně v období 1935 až 1937. Jde o mimořádně cenný materiál, a to tím spíše, že podstatnou část archivu Zoo Praha zničila povodeň v roce 2002. Nalezené filmy zachycují prof. Jiřího Jandu s manželkou, jeho asistenta dr. V. J. Staňka, řadu chovatelů a ovšem mnoho zvířat, a to jak těch slavných, tak již zcela zapomenutých. Bohužel se zatím nepodařilo zjistit autora těchto filmů, víme pouze to, že s největší pravděpodobností šlo o podplukovníka Československé armády.

Děkujeme všem, kdo Zoo Praha pomáhají, i těm, kdo ji navštěvují a mají rádi!

MIROSLAV BOBEK
ŘEDITEL ZOO PRAHA ■

Ředitel Zoo Praha Miroslav Bobek
v unikátní košili s motivem luskounů

Foto: Petr Hamerlik

EKONOMICKÁ ZPRÁVA

Ekonomický rozbor

HLAVNÍ ČINNOST

Výnosy, transfery

Celkové výnosy bez transferů v roce 2022 činily 299 767,4 tis. Kč. Po dvou letech konečně nebyla jejich výše ovlivněna pandemií a Zoo Praha se vrátila k výnosům srovnatelným s obdobím před pandemií covidu-19.

Výnosy ze vstupného i nadále zůstávají nejdůležitější položkou celkových výnosů. Oproti schválenému rozpočtu 192 750,0 tis. Kč bylo dosaženo skutečné výše 255 425,5 tis. Kč (z toho vstupné do areálu – 254 739,9 tis. Kč, Trojská karta – 685,6 tis. Kč). Každým rokem se při tvorbě rozpočtu k těmto výnosům přistupuje se zvýšeným ohledem na princip opatrnosti – zejména z toho důvodu, že návštěvnost, a tedy i výše tržeb, je do velké míry determinována neovlivnitelnými faktory, jako je počasí či v posledních letech pandemie covidu-19, jejíž další vývoj nebylo možné předem odhadnout. Po dvou letech ovlivněných zmiňovanou pandemií se návštěvnost vrátila na původní úroveň. Podíl na dosažení tohoto pozitivního výsledku mělo rovněž otevření nového pavilonu goril pojmenovaného Rezervace Dja a příznivé klimatické podmínky.

Přestože další výnosy z prodeje služeb nedosahují takové výše jako tržby ze vstupného, vnímáme je i tak jako důležitý zdroj příjmů. Téměř u všech došlo k nárůstu skutečných výnosů oproti původnímu předpokladu. Zázitkový program „Výroba sloního papíru“ přispěl do výnosů částkou 243,8 tis. Kč (SR 120,0 tis. Kč). Také v roce 2022 byly u návštěvníků nejspěšnější programy spojené s blízkým kontaktem se zvířaty, například „Chovatelem v zoo“ (787,6 tis. Kč, SR 200,0 tis. Kč), „Setkání s lachtany“ (188,4 tis. Kč, SR 50,0 tis. Kč) či „Krmení velbloudů“ (125,8 tis. Kč, SR 40,0 tis. Kč). Žádaný byl také zázitkový program „Noční výprava s termokamerou“ (391,5 tis. Kč, SR 200,0 tis. Kč) a další stále více oblíbené programy a průvodcovské služby (3 827,0 tis. Kč, SR 1 500,0 tis. Kč). V roce 2022 musel být pozastaven program „Krmení žiraf“, a to vzhledem k plachosti zvířat, a tak bylo dosaženo celkových výnosů pouze ve výši 1,2 tis. Kč (SR 120,0 tis. Kč). Nově byly zavedeny programy „Krmení bongů“ (27,9 tis. Kč) a „Snídaně s luskouny“ (6,5 tis. Kč), ze kterého je část výnosů určena na sbírkové konto Pomáháme jim přežít. Další výnosy plynuly z ubytování v rekreačním zařízení (198,9 tis. Kč) a dopravy zvířat (11,5 tis. Kč).

V případě prodeje zboží šlo především o tržby z prodeje plánek, které přímo souvisí s návštěvou Zoo Praha. Zde došlo v roce 2022 k nárůstu výnosů (396,0 tis. Kč, SR 200,0 tis. Kč).

Čerpání fondů Zoo Praha bylo zapojeno v celkové výši 31 107,9 tis. Kč, tj. 92,8 % upraveného rozpočtu. Z toho 8 329,5 tis. Kč tvořilo čerpání veřejných sbírek Pomáháme jim přežít a Toulavý autobus, 181,1 tis. Kč čerpání FKSP a 22 597,3 tis. Kč zapojení fondu odměn. K úspoře oproti upravenému rozpočtu došlo v případě použití fondu odměn (402,7 tis. Kč).

K mírnému nárůstu došlo oproti schválenému rozpočtu (6 575,0 tis. Kč) v položce ostatních výnosů, které skutečně činily 6 609,4 tis. Kč, výnosy z přefakturace energií činily 6 045,4 tis. Kč. Dále šlo zejména o náhrady od pojišťovny (106,1 tis. Kč) aj.

Finanční výnosy dosáhly výše 104,5 tis. Kč, šlo o kurzové zisky (77,7 tis. Kč) a úroky na účtech (26,8 tis. Kč).

Neinvestiční příspěvek MHMP byl pro rok 2022 schválen ve výši 155 549,0 tis. Kč. V průběhu roku poté došlo k následujícím rozpočtovým opatřením:

- 21 050,5 tis. Kč; usnesení Rady hl. m. Prahy č. 1296; navýšení NIP – krytí nezbytných provozních výdajů (zvýšení cen energií).
- 3 157,5 tis. Kč; usnesení Rady hl. m. Prahy č. 2643; zvýšení limitu prostředků na platy a zákonných odvodů.
- 1 968,4 tis. Kč; usnesení Rady hl. m. Prahy č. 2951, refundace nákladů spojených se zajištěním kyvadlové dopravy mezi zachytným parkovištěm u tunelu Blanka a Zoo Praha za rok 2022.

Celkový neinvestiční příspěvek MHMP tak po úpravách činil 181 725,4 tis. Kč.

V letošním roce došlo k úspoře neinvestičního příspěvku ve výši 3 330,2 tis. Kč (z toho nižší tvorba odpisů oproti upravenému plánu – 233,8 tis. Kč). Úspory bylo dosaženo z důvodu pozitivního vývoje návštěvnosti i úsporným opatřením v oblasti energií.

Dále Zoo Praha obdržela dotaci od MŽP ve výši 3 102,3 tis. Kč, která byla určena na úhradu části krmiv a vydání publikace Ročenka zoologických zahrad. Dotace byla plně využita.

V rámci ostatních dotací mimo rozpočet zřizovatele byly proúčtovány v souladu s účetním standardem č. 708 odpisy z majetku porušeného z daru ve výši 199,5 tis. Kč. Jde o poměrnou část odpisů v případě Rákosova pavilonu.

Náklady

V porovnání s rokem 2021 byl zaznamenán nárůst celkových nákladů v hlavní činnosti o 77 136,1 tis. Kč. Nárůst souvisí zejména s plným provozem Zoo Praha po celý rok, bez uzavření či jiných restrikcí na základě vládních nařízení. K navýšení došlo až na výjimku ve všech kategoriích. U spotřebovaných nákupů o 38 804,5 tis. Kč, u osobních nákladů o 16 805,6 tis. Kč, u nákladů za služby o 12 027,8 tis. Kč a taktéž v rámci ostatních nákladů o 8 184,4 tis. Kč. Ke zvýšení nákladů došlo i u odpisů a drobného majetku (o 1 269,6 tis. Kč), finančních nákladů (117,3 tis. Kč) a daně z příjmu (1,5 tis. Kč). Náklady z daní a poplatků byly oproti roku 2021 naopak nižší o 74,7 tis. Kč. Schválený rozpočet nákladů ve výši 391 881,0 tis. Kč byl v průběhu roku upraven v návaznosti na vývoj výnosů, schválených transferů a čerpání fondů na celkových 487 197,6 tis. Kč. Skutečné náklady poté činily 481 464,4 tis. Kč.

Spotřebované nákupy

Spotřebované nákupy dosáhly výše 111 133,7 tis. Kč, přičemž 3 025,2 tis. Kč tvořila dotace od Ministerstva životního prostředí určená na úhradu krmiv.

V rámci spotřebního materiálu došlo oproti roku 2021 ke zvýšení nákladů o 38 804,5 tis. Kč. Nejobjemnější položkou spotřebního materiálu jsou náklady na krmiva, které včetně dotace MŽP dosáhly výše 29 990,3 tis. Kč (skutečnost 2021 činila 25 593,0 tis. Kč).

K objemnějším nákladům v rámci spotřeby materiálu patří zejména základní materiál (17 264,4 tis. Kč), tj. především podestýlky

pro chovaná zvířata, materiál pro údržbu areálu, předtisky vstupenek a čipových karet, propagační materiál (3 263,8 tis. Kč), pohonné hmoty (2 384,2 tis. Kč), majetek v operativní evidenci (1 365,9 tis. Kč), veterinární léky a materiál (836,5 tis. Kč) a rostlinný materiál (609,8 tis. Kč).

V rámci spotřeby energií došlo oproti roku 2021 k nárůstu celkových nákladů o 23 786,7 tis. Kč. Nárůst je zapříčiněn zvýšením cen elektřiny a plynu, ve fyzických jednotkách došlo naopak v důsledku úsporných energetických opatření k poklesu.

Spotřeba elektrické energie ve fyzických jednotkách ve výši 9,055 mil. kWh (bez přefakturací) se snížila oproti roku 2021 o 131 tis. kWh (2021 činila 9,186 mil. kWh).

Spotřeba plynu ve fyzických jednotkách činila 259 tis. m³ (bez přefakturací) a snížila se tak v porovnání s rokem předešlým (313 tis. m³) o 54 tis. m³.

V roce 2022 došlo ke zvýšení položky vodné, stočné (bez vody jímáné z vrtů) na 12 232,2 tis. Kč.

Služby

Ve srovnání s rokem 2021 zaznamenala tato nákladová skupina nárůst o 12 027,8 tis. Kč. Nárůst souvisí především s plným provozem Zoo Praha po celý rok, bez uzavření či jiných restrikcí na základě vládních nařízení, a tím i možnosti realizace služebních cest za účelem transportu zvířat a in situ projektů. Byly rovněž provedeny nezbytné opravy a udržování. V roce 2022 bylo dále v rámci ostatních služeb promítnuto zvýšené čerpání prostředků veřejné sbírky Pomáháme jim přežít i v souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině (oproti roku 2021 o 1 409,3 tis. Kč).

Náklady na opravy a udržování dosáhly výše 26 984,3 tis. Kč. Veškeré opravy a udržování bylo nezbytné nutné provést, a to zejména z důvodu předcházení následným rozsáhlejšími opravám, ale i bezpečnosti a plynulosti chodu zahrady.

V rámci oprav budov a staveb byly provedeny tyto opravy: fasády hlavní budovy, vodovodní šachty, herní části rezervace Bororo, povrchu tří bazénů a přístřešku v zázemí lachtanů, nátěru v objektu Hejnice, podlahy v zázemí slonů, nátěru střechy Pavilonu vodních ptáků, nádrže na naftu a další.

Tab. 1: Srovnání spotřeby energií v roce 2022 a 2021

V tis Kč	2022	2021
Elektrická energie	35 678,7	16 372,2
Plyn	6 382,2	2 230,9
Vodné, stočné	12 232,2	11 903,4
Celkem	54 293,1	30 506,5

U oprav a údržby komunikací došlo k opravě mlatových návštěvnických cest a ploch a parkovišť.

V rámci ostatních oprav a udržování byly hrazeny práce instala-térské, malířské a lakýrnické, zednické a betonářské, čištění a dezinfekce vody, elektromontážní a elektroinstalační práce, údržba a servis MaR, EZS, EPS a UPS, zámečnické, sklenářské, výškové, pokrývačské a klempířské práce, výroba klíčů a zámků, oprava jízdních kol a další. Z mimořádných akcí stojí za zmínku oprava konstrukce zastínění expozice člunozubců, oprava elektroinstalace v Gočárových domech, výměna poškozených stropních sítí ve Velké voliře dravců a oprava sítí ve venkovním výběhu orangutanů.

Opravy strojů a zařízení se týkaly především servisu a údržby kamerových systémů, čerpací techniky, čisticí techniky, kotlů, výtahů a zvedacích zařízení, kompresorů, automatických bran, dveří a závor a dalších strojů a zařízení. Mimořádnou bezodkladnou velkou akcí byla havárie vodovodního potrubí v pavilonu Indonéska džungle. Mezi další akce patří oprava regulace vzduchotechniky ve Vzdělávacím centru, oprava filtrace jezírka u orangutanů, oprava kompresorů v Pavilonu hrochů apod.

Co se týká údržby pozemků a porostů, šlo zejména o arboristické práce související s průběžným i mimořádným ošetřením stromů, redukční a bezpečnostní řezy stromů, kácení havarijních a potenciálně nebezpečných dřevin a další zahradnické práce včetně obnovy a nových výsadeb. Významným počinem v 1. pololetí byla dosadba zeleně venkovních prostor nového pavilonu goril a osázení ochozů, záhonů a zelených stěn tropickými rostlinami uvnitř pavilonu. Do termínu slavnostního otevření pavilonu Rezervace Dja se všechny porosty pěkně zapojily a nastala pravidelná pečlivá údržba. Na základě výběrového řízení proběhla obnova zeleně poblíž pavilonu Indonéska džungle a také výměna parkosů ve vybraných výbězích a expozicích. Řízenou údržbou svahu na Zakázance se snažíme obnovit stepní rostlinné společenství a poskytnout tak přirozené útočiště zejména plazům a hmyzu. I nadále jsme spolupracovali s externími vědeckými pracovišti, jejichž odborníci monitorují výskyt a šíření bylin a malých živočichů. Koncem roku proběhla ve výběhu kozorožců kavkazských a v prostoru Pavilonu vodních ptáků redukce hnízd volavek popelavých.

Náklady na cestovné v roce 2022 činily 4 039,8 tis. Kč. Veškeré služební cesty bylo nezbytné nutné uskutečnit z důvodu udržování

Tab. 2: Přehled o výši provedených oprav a udržování dle jednotlivých druhů v roce 2022

V tis. Kč	RS 2022	RU 2022	Skutečnost 2022
Opravy budov a staveb	450,0	5 140,1	3 140,1
Opravy komunikací	100,0	233,3	233,3
Ostatní opravy a udržování	4 220,0	9 295,8	9 118,3
Opravy strojů a zařízení	1 485,0	6 941,3	6 941,4
Opravy a servis programového vybavení	45,0	28,6	28,6
Opravy dopravních prostředků	700,0	2 164,5	2 164,5
Údržba pozemků a porostů	3 000,0	5 358,1	5 358,1
Opravy a udržování celkem	10 000,0	29 161,7	26 984,3

stávající a navázání možné nové spolupráce s evropskými i světovými zahradami, zejména v rámci chovatelské oblasti a v neposlední řadě v souvislosti s monitoringem a rozšířením aktivit v oblasti in situ projektů.

Náklady na reprezentaci za rok 2022 dosáhly výše 1 070,7 tis. Kč. Šlo převážně o cateringové služby u příležitosti významných událostí.

Celkové náklady na ostatní služby (skutečnost 2022 činila 40 459,4 tis. Kč) byly vyšší oproti roku 2021 o 5 933,5 tis. Kč. K nárůstu oproti schválenému rozpočtu roku 2022 i skutečnosti roku 2021 došlo téměř ve všech položkách ostatních služeb, a to především z důvodu plného provozu Zoo Praha po celý rok, bez vládních proti covidových omezení. Náklady byly vynaloženy na odborné služby (9 041,9 tis. Kč – služby grafické a tiskové, cizojazyčné překlady a tlumočení, právní a znalecké posudky, ekonomické a ostatní), ostatní služby, zejména v rámci použití prostředků veřejné sbírky Pomáháme jim přežít (8 875,9 tis. Kč), bezpečnostní služba (3 395,0 tis. Kč), IT služby (2 954,3 tis. Kč), inzerce a propagace (2 688,1 tis. Kč), odvoz odpadu včetně biologického odpadu – hnůj, listovka aj. (2 447,0 tis. Kč), služby úklidu (2 411,7 tis. Kč), poštovné včetně fundraisingové rozesílky na podporu in situ projektů v rámci veřejné sbírky Pomáháme jim přežít (1 564,1 tis. Kč), poplatky za platební karty (1 347,7 tis. Kč), veterinární péče a rozbory (2 653,3 tis. Kč) aj.

Osobní náklady

Limit prostředků na platy byl schválen ve výši 100 668,7 tis. Kč pro 243,0 pracovníků. V souvislosti se zákonným navýšením platových tarifů byl v souladu s usnesením RHMP č. 2643 ze dne 26. 9. 2022 limit navýšen o 2 325,2 tis. Kč na 102 993,9 tis. Kč. V tomto roce bylo schváleno použití fondu odměn v celkové výši 23 000,0 tis. Kč, přičemž skutečné čerpání činilo 22 597,3 tis. Kč. Fond odměn byl použit na odměny zaměstnanců (14 264,4 tis. Kč) a dále z něj bylo kompenzováno překročení limitu prostředků na platy (8 332,9 tis. Kč).

Limit počtu zaměstnanců 243,0 osob byl na základě Usnesení RHMP č. 1609 ze dne 20. 6. 2022 navýšen na 246 přepočtených osob pro rok 2022. Tento limit počtu zaměstnanců byl dodržen na 99,5 % (skutečnost 2022 – 244,8 osob). Vzhledem k vysoké náročnosti na odborné znalosti a zkušenosti se v roce 2022 nepodařilo obsadit pracovní pozici interního auditora.

Ostatní osobní náklady vznikají především z důvodu potřeby zajištění staff, pokladní a průvodcovské služby. Jsou to činnosti, které by bylo vzhledem k nerovnoměrné potřebě v průběhu roku neefektivní zajišťovat prostřednictvím kmenových zaměstnanců. Tyto služby jsou nezbytně nutné nejen z důvodu zabezpečení kvalitního servisu pro naše návštěvníky, ale především kvůli bezpečnosti a plynulosti chodu zoologické zahrady. Ve srovnání s předchozím rokem se tyto náklady zvýšily o 3 583,2 tis. Kč v souvislosti s plným provozem Zoo Praha bez omezení a rovněž s otevřením Rezervace Dja včetně nového vchodu do zoo v této lokalitě.

Úměrně k nárůstu mzdových nákladů došlo rovněž ke zvýšení zákonného sociálního pojištění a ostatních sociálních nákladů.

Odpisy, drobný dlouhodobý majetek

Odpisový plán v hlavní činnosti byl schválen ve výši 73 034,0 tis. Kč včetně odpisů z transferů/darů. Na základě žádosti Zoo Praha byl odpisový plán usnesením RHMP č. 3242 ze dne 14. 12. 2022 snížen na 70 302,0 tis. Kč, z toho 200,0 tis. Kč odpisy majetku pořízeného z daru. Ke snížení odpisů oproti původnímu plánu došlo především

všim vlivem prodloužení životnosti budov a staveb v důsledku provedení technického zhodnocení. Dalším důvodem bylo pozdější zařazení některých budov a staveb, případně jejich technického zhodnocení oproti původnímu předpokladu, a to z důvodu prodloužení realizace stavebních prací vyvolaných nutnými změnami. Skutečné odpisy tedy činily 70 067,7 tis. Kč (z toho odpisy majetku pořízeného z daru činily 199,5 tis. Kč), upravený plán tak byl naplněn na 99,6 %.

Na nákup drobného dlouhodobého majetku bylo vynaloženo celkem 5 197,1 tis. Kč. Šlo především o nákup nábytku a vybavení pro kanceláře a ostatní pracoviště, výpočetní techniky a ostatní elektroniky, pracovních strojů a vybavení z důvodu nově vzniklé potřeby pro výkon práce či běžného opotřebení původního majetku.

Daně a poplatky, ostatní náklady, finanční náklady

V rámci položky Daně a poplatky došlo k úhradě poplatků za dálniční známky, mýtné, kolky, místního poplatku za vyhrazení parkovacích míst a poplatků za čerpání podzemních vod. Spotřeba vody jímáné z vrtů v roce 2022 činila 688 296 m³ (v roce 2021 – 753 478 m³), cena i v roce 2022 zůstala ve výši 3 Kč/m³.

Nejvýznamnější položkou v rámci ostatních nákladů byly náklady z titulu koeficientu DPH, které činily 20 494,3 tis. Kč. Mezi další podstatné položky patřilo pojistné (3 575,7 tis. Kč) a členské poplatky (563,8 tis. Kč – WAZA, EAZA, UCSZOO, Species 360).

V případě finančních nákladů šlo konkrétně o kurzové rozdíly (216,2 tis. Kč).

Hospodářský výsledek

K 31. 12. 2022 ukončila Zoo Praha hospodaření v rámci hlavní činnosti s vlastní úsporou neinvestičního příspěvku 3 330,2 tis. Kč (z toho nižší tvorba odpisů oproti upravenému plánu činila 233,8 tis. Kč). Úspory bylo dosaženo z důvodu pozitivního vývoje návštěvnosti, ale i úsporným opatřením v oblasti energií. Dotace MŽP byla vyčerpána v plné výši.

DOPLŇKOVÁ ČINNOST

Výnosy

V rámci doplňkové činnosti se podařilo dosáhnout celkových výnosů 109 432,7 tis. Kč. Roční plán výnosů stanovený na 73 050,0 tis. Kč tak byl splněn na 149,8 %. K překročení plánu došlo téměř ve všech položkách rozpočtu.

Tržby z parkoviště přispěly k celkovým výnosům částkou ve výši 31 518,4 tis. Kč, tj. 131,3 % schváleného rozpočtu. Se souhlasem Magistrátu hl. m. Prahy a TSK jsme od 26. března 2022 opět zahájili provoz parkoviště u tunelového komplexu Blanka ve smíšeném režimu (všední dny jako záchytná parkovací plocha, kterou provozuje TSK, a o víkendech, svátcích a letních prázdninách jako záchytná parkovací plocha pro návštěvníky Zoo Praha se zajištěnou autobusovou kyvadlovou dopravou). Cena parkovného u tunelového komplexu Blanka zůstala na stejné úrovni jako v předchozích letech, tj. 50 Kč za jeden osobní automobil na jeden den. Cena parkovného na parkovištích v Troji v bezprostřední blízkosti zoologické zahrady se od 1. dubna 2022 zvýšila na 250 Kč za jeden osobní automobil na jeden den o víkendech, svátcích a letních prázdninách. V ostatní dny zůstala cena 200 Kč za jeden den. Nicméně vzhledem ke kompletní revitalizaci jižního parkoviště a revitalizaci parkoviště pod Trojským zámkem, konkrétně okolí jižního vchodu k Trojskému zámku, jsme po část roku neměli k dispozici asi 100 parkovacích míst. Zvýšené parkovné o víkendech, svátcích a letních prázdninách nám nahradilo ztrátu za pokles parkovacích míst v důsledku výše uvedených revitalizací. Po dohodě s organizací

ROPID a Dopravním podnikem hl. m. Prahy, a. s., byla od 28. září 2022 zavedena nová autobusová linka 234 ze zastávky Nádraží Holešovice přes zastávku Parkoviště Trojský most k Zoo Praha a dále k novému pavilonu goril až do stanice Podhoří. Tato linka z velké části nahradila stávající kyvadlovou dopravu.

Významný podíl na celkových výnosech tvoří výnosy z prodaného zboží ve výši 46 921,8 tis. Kč (tj. 161,8 % SR). V sezoně 2022 si návštěvníci mohli zakoupit suvenýry ve stávajících jedenácti prodejních stáncích. Některé z nich jsou zaměřeny na konkrétní tematiku – například Knihkupectví (literatura o zvířatech, rostlinách či přírodě), prodejní galerie minerálů, přírodnin, fosilií a originálních sošek Trilobit či stánek Pomáháme přežít gorilám. Od 28. září 2022 byl otevřen nový obchod Suvenýry Dja, který je součástí nového pavilonu goril a jenž má nyní největší prodejní plochu ze všech našich obchodů.

V říjnu bylo etno zboží z obchodu Mzuri Afrika přemístěno do prodejny Suvenýry Dja a etno obchod jsme změnili na Obchůdek u želv, kde se zaměřujeme převážně na prodej textilního zboží se zoo tematikou.

Tržby za reklamu činily 3 734,5 tis. Kč. Šlo zejména o reklamu poskytnutou partnerům Zoo Praha.

Tržby z pronájmů za rok 2022 činily 24 420,8 tis. Kč, plán byl splněn na 215,2 %. V letošním roce byly všechny gastrostánky a restaurace provozovány stávajícími nájemci. Nicméně provozovatelé dvou restaurací byli ve výpovědi, a to restaurace Oceán, kde podal výpověď provozovatel k 31. říjnu 2022, a Hostinec Gočárův dům, kde dala výpověď provozovatelé zoologická zahrada k 31. prosinci 2022. Ve 3. čtvrtletí byla tedy vyhlášena veřejná soutěž na provozovatele restaurace Oceán. Vítězem se stal stávající provozovatel, společnost Great Eat, s. r. o., která tak od 1. listopadu 2022 dál plynule pokračovala ve svém provozu. Vzhledem k enormnímu nárůstu cen energií a surovin a vzhledem k znovuotevření zrekonstruované konkurenční restaurace Gaston klesla nabídková cena ročního nájmu téměř o polovinu.

Ve 4. čtvrtletí jsme vysoutěžili nového provozovatele Hostince Gočárův dům, kde nabídková cena ročního nájmu stoupla téměř o jeden milion Kč, čímž se snížila ztráta za nájemné restaurace Oceán.

Během června a července 2022 proběhla výměna zahradního nábytku na terasách Občerstvení Obora.

I v roce 2022 byla po celou sezonu v provozu dětská tramvajka, jejíž tržby nám významně přispívají do výnosů doplňkové činnosti. V letošní sezoně tržby činily 1 145,5 tis. Kč.

V rámci ostatních výnosů jsou zahrnuty zejména provize za pamětní medaile, bonusy od partnerů, poštovné za e-shop, prodej sloního trusu a přefakturace energií a služeb.

Náklady

Náklady doplňkové činnosti za rok 2022 byly v celkové výši 80 840,4 tis. Kč, tj. 139,6 % schváleného rozpočtu. Tyto náklady bylo nutné vynaložit z důvodů zajištění výnosové stránky rozpočtu.

V souvislosti se zvýšenými tržbami oproti schválenému rozpočtu došlo k nárůstu nákladů z prodaného zboží, spotřebního materiálu, poštovného a osobních nákladů, kde jsme v průběhu roku byli nuceni vzhledem k inflaci a vzhledem ke konkurenci navýšit hodinové sazby sezonním brigádníkům.

Odpisy dlouhodobého majetku v rámci doplňkové činnosti byly v souladu s pokynem k přijetí dědictví ze závěti zúčtovány v celkové výši 185,2 tis. Kč. Šlo o odpisy z majetku nabytého dědictvím, který je využíván v rámci doplňkové činnosti (pronájemy).

Hospodářský výsledek

Za rok 2022 vykazala doplňková činnost zisk po zdanění ve výši 28 592,3 tis. Kč. Doplňková činnost je významným zdrojem pro tvorbu rezervního fondu a fondu odměn, a tím tedy i eventuálního financování nákladů hlavní činnosti, nekrytých běžným neinvestičním příspěvkem a výnosy.

V souladu se zákonem č. 250/2000 Sb. a pravidly pro finanční vypořádání jsme proto navrhli do rezervního fondu přidělit 6 391,7 tis. Kč a do fondu odměn 22 200,6 tis. Kč.

ING. ŠÁRKA NOVÁKOVÁ, MBA
EKONOMICKO-PROVOZNÍ
NÁMĚSTKYNĚ ■

Ukázka nového dětského oblečení Bushman, které je obdobou uniforem zaměstnanců zoo.

EKONOMICKÁ ZPRÁVA

Tab. 3: Hospodaření Zoo Praha v roce 2022
(v tisících Kč)

NÁKLADY – HLAVNÍ ČINNOST	
Celkem	481 464
drobný dlouhodobý majetek	5 197
krmivo (včetně krmiva hrazeného z dotace MŽP)	29 990
ostatní spotřební materiál	26 671
spotřeba energie	54 293
prodané zboží	195
opravy a údržba	26 984
cestovné	4 040
služby spojů	2 822
ostatní služby	38 708
osobní náklady	193 903
odpisy	70 068
daně a poplatky (bez daně z příjmu)	2 518
ostatní náklady	26 074

NÁKLADY – DOPLŇKOVÁ ČINNOST	
Celkem	80 840
spotřeba materiálu	676
spotřeba energie	8 152
prodané zboží	27 148
opravy a údržba	258
ostatní služby	3 143
osobní náklady	34 184
ostatní náklady	764
daň z příjmů	6 515

VÝNOSY – HLAVNÍ ČINNOST	
Celkem	299 767
vstupné	255 425
tržby za přepravu	12
průvodcovské služby	3 827
ostatní prodej služeb	2 034
prodej zboží	396
konkrétně určené dary	0
jiné výnosy	38 074

DOTACE – HLAVNÍ ČINNOST	
Celkem čerpané dotace	181 697
příspěvek zřizovatele	178 395
státní dotace (MŽP)	3 102
ostatní dotace (PSSZ, odpisy z transferu)	200

VÝNOSY – DOPLŇKOVÁ ČINNOST	
Celkem	109 433
prodané zboží	46 922
pronájmy	24 421
parkoviště	31 518
reklama	3 734
ostatní služby a výnosy	2 837

HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK ROKU 2022	
Výnosy zoo celkem	590 897
Náklady zoo celkem	562 305
Zlepšený hospodářský výsledek (po zdanění)	28 592

Kolekce prodejních
předmětů s tematikou
Rezervace Dja,
luskojuni a vombat

CHOVATELSTVÍ

Zoologická zahrada hlavního města Prahy si dlouhodobě udržuje velmi vysokou úroveň chovatelské a odborné činnosti. V roce 2022 byl počet chovaných druhů o něco málo vyšší oproti předchozím rokům. Počet narozených mláďat a rozmnožených druhů byl srovnatelný s předchozími lety, rekordní byl počet rozmnožených druhů plazů.

Samec Kisumu
(vlevo) a samice Duni – nové přírůstky
ve skupině goril nížinných

Odborné činnosti zoologické

V dlouhodobém horizontu kvantita není odpovídajícím měřítkem chovatelských úspěchů. Tím je samozřejmě kvalita, a to jak ve smyslu odchovu vzácných, ohrožených nebo obtížně chovatelných druhů, tak ve smyslu opakovaných odchovů v následných generacích. V průběhu roku 2022 se podařilo několik odchovů s přívlaskem „poprvé v Zoo Praha“, „poprvé v České republice“, či dokonce „poprvé v evropských zoo“. Za vysoce kvalitní chovatelskou práci stojí erudovaní a zkušení pracovníci zoologického útvaru, od chovatelů po kurátory, kteří od roku 2012 pracují v rozdělení do pěti chovatelských úseků. Pro moderní zoologickou zahradu jsou podstatné jak chovatelské výsledky, tak i trvalá práce expozičního charakteru se samozřejmým ohledem na pohodu a kvalitu života chovaných zvířat. Dosažení nejen odborných cílů by nebylo možné bez úzkého sepětí a spolupráce s ostatními útvary v zoo. Nezbytným předpokladem dosažení a udržení vysoké chovatelské i expoziční úrovně je trvalá přízeň zřizovatele, sponzorů i řadových návštěvníků.

V rámci chovatelské práce Zoo Praha tradičně spolupracuje s řadou tuzemských i mezinárodních institucí a je aktivním členem různých odborných organizací. Poslání zoologické zahrady je širší než samotný chov a prezentace zvířat, jak vyplývá nejen ze zřizovací listiny, ze zákona ČR o zoologických zahradách, z příslušných směrnic EU i z nepsaného morálního kodexu. Kromě vlastní chovatelské práce sami vedeme různé ochranné projekty v místě přirozeného výskytu ohrožených druhů živočichů (in situ) nebo na nich dlouhodobě spolupracujeme. Stranou nezůstávají nadstavbové vzdělávací a odborné aktivity, spolupráce s vysokými školami při realizaci odborných studentských prací, členství v akademických komisích, studentské stáže a praxe či přednášková činnost. Významnou a samozřejmou součástí činnosti vedoucích pracovníků zoologického útvaru i mnoha chovatelů je komunikace s médii a s veřejností.

Zoo Praha je členem WAZA (Světová asociace zoologických zahrad a akvárií) a na různých úrovních intenzivně pracuje v rámci EAZA (Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií), největšího mezinárodního regionálního sdružení zoologických zahrad na světě. Pracovníci Zoo Praha zastávají významné pozice v různých orgánech a pracovních skupinách tohoto sdružení. Své zástupce má zoo od nejvyšší rady EAZA po odborné komise chovných programů (EEP). V oblasti mezinárodní spolupráce při ochraně biodiverzity a záchraně ohrožených druhů se jako odborní experti podílíme na práci ve strukturách IUCN (Mezinárodní unie na ochranu přírody) a v jiných mezinárodních organizacích.

V roce 2022 pokračovaly odborné aktivity jednotlivých kurátorů v Evropské asociaci zoologických zahrad a akvárií, ať už v EEP komisích, pracovních skupinách (TAG) či na plemenných knihách (ESB, ISB).

- Během ledna se kurátor chovu savců zúčastnil virtuálního zasedání odborné skupiny EAZA pro kočkovité šelmy (Fetid TAG), jehož cílem bylo vypracování regionálního kolektivního plánu (RCP).
- Kolegyně na pozici správce plemenných knih absolvovala v průběhu roku několik online meetingů (březen – EAZA Amphibian and Reptile TAGs Joint Meeting, květen – EAZA

Foto: Olivier Le Qué

Luskoun krátkoocasý

Bird TAG Mid Year Meeting a RCP Sauria Workshop, červen – RCP Galliformes TAG Workshop).

- Hlavní veterinární lékař se zúčastnil konference European Association of Zoo and Wildlife Veterinarians v Emmenu, jež probíhala na konci května.
- Rovněž koncem května se v Nizozemsku uskutečnila i několikrát odložená konference EAZA Animal Welfare Forum, na kterou byla vyslána specialistka na welfare zvířat.
- V srpnu byla přednesena prezentace o plemenné knize koní Převalského a EAZA ex situ programu na konferenci pořádané k 25. výročí zahájení projektu v rezervaci Pentezug v Maďarsku.
- V září jsme měli své zastoupení na výroční konferenci World Pheasant Association, která se konala v Lipsku.
- Koncem září se pracovníci zoologického útvaru v hojném počtu zúčastnili výroční konference EAZA, která tentokrát již neprobíhala ve virtuálním prostoru, ale v Zoomarine v portugalském Algarve. Každý ze zúčastněných přednesl alespoň jednu prezentaci týkající se chovu příslušných skupin či druhů zvířat nebo in situ projektů.
- V září se kurátor chovu ptáků zúčastnil X. International Parrot Convention na španělském ostrově Tenerife, kde měl rovněž odbornou prezentaci o úspěšném chovu papoušků v Zoo Praha.

Nejvýznamnější stavební aktivitou týkající se zoologického útvaru bylo dokončení výstavby nového pavilonu goril Rezervace Dja, nastěhování jeho nových obyvatel a jeho slavnostní otevření 28. září při příležitosti 91. výročí založení Zoo Praha. Souběžně se zprovozněním Rezervace Dja probíhaly přípravné práce na dalším z velkých projektů Zoo Praha, komplexu Arktida, určeném primárně pro medvědy lední. Stávající prostory pro medvědy jsou již morálně zastaralé a nevyhovují současným požadavkům na moderní chov těchto severských šelem. Kromě medvědů ledních bude součástí komplexu Arktida také prostor pro chov tuleňů.

Vybrané členství v mezinárodních organizacích

- WAZA – World Association of Zoos and Aquariums
- EAZA – European Association of Zoos and Aquaria
- EARAZA – Euro-Asian Regional Association of Zoos and Aquariums (členství začátkem roku ukončeno v reakci na ruskou invazi na Ukrajinu)
- UCSZOO – Unie českých a slovenských zoologických zahrad (členství ukončeno k 31. červenci 2022)
- IZE – International Association of Zooeducators
- Species 360 – International Species Information System
- ITG – International Takhi Group (Miroslav Bobek a Jaroslav Šimek – členové představenstva)
- DGHT – Deutsche Gesellschaft für Herpetologie und Terrarienkunde (RNDr. Ivan Reháč, CSc. – člen)
- World Pheasant Association (Antonín Vaidl – čestný člen v sekci ČR a SR)
- Das Europäische Fruchttaubenprojekt
- EAZWV – Evropská asociace veterinářů zoozvířat a volně žijících zvířat (MVDr. Roman Vodička, Ph.D. – vedoucí české sekce)

CHOVATELSTVÍ

- CAZWV – Česká asociace veterinářů zooložů a volně žijících zvířat (MVDr. Roman Vodička, Ph.D. – člen, MVDr. Helena Vaidlová – člen)
- Verband der Zootierärzte (MVDr. Roman Vodička, Ph.D. – člen)
- AAV – Americká asociace ptačích veterinářů (MVDr. Helena Vaidlová – člen)
- EAAV – Evropská asociace ptačích veterinářů (MVDr. Helena Vaidlová – zástupce pro ČR)
- British Herpetological Society (RNDr. Ivan Reháček, CSc. – člen)
- Society for the Study of Amphibians and Reptiles (RNDr. Ivan Reháček, CSc. – člen)
- Herpetologist' League (RNDr. Ivan Reháček, CSc. – člen)

Práce v mezinárodních komisích a institucích

- **EAZA – EAZA Council**
Mgr. Miroslav Bobek – člen rady EAZA
- **EAZA – Research Committee**
RNDr. Ivan Reháček, CSc. – člen
- **EAZA Boards of Campaigns – Shellshock and Amphibian Ark**
RNDr. Ivan Reháček, CSc. – člen
- **EAZA TAG (Taxon Advisory Groups)**
RNDr. Ivan Reháček, CSc. – předseda TAG pro plazy
Mgr. Jaroslav Šimek, Ph.D. – místopředseda TAG pro koňovité
RNDr. Pavel Brandl, Ph.D. – malí savci, kočkovité šelmy, poloopice, horští kopytníci
Mgr. Barbora Dobiášová – koňoví, antilopy a žirafy
Martin Kristen – sloni
Mengr Jan – jelenoví
Antonín Vaidl – papoušci, dravci, veslonoží, pěvci, měkkozobí, brodiví
Petr Velenský – plazi
Mgr. Veronika Zahradníčková – hrabaví, plazi
- **TASA (Threatened Asian Songbird Alliance)**
Antonín Vaidl – člen
- **EEP (EAZA Ex situ Programme) – Evropský ex situ program – koordinátor chovu**
RNDr. Pavel Brandl, Ph.D. – komba ušatá
Mgr. Barbora Dobiášová – kůň Převalského
Mgr. Jan Mengr – muntžak malý
Dr. Peter Praschag – želva amboinská, komplex želv rodu *Batagur*
RNDr. Ivan Reháček, CSc. – želva obrovská, orlície bornejská
Antonín Vaidl – sup mrchožravý, dvojzoborožec hnědavý
Mgr. Veronika Zahradníčková – bažant Edwardsův
- **ESB (European Studbook) – Evropská plemenná kniha**
RNDr. Ivan Reháček, CSc. – hroznýšovec kubánský, želva černá, gaviál indický, krokodýl kubánský
RNDr. Pavel Brandl, Ph.D. – velemyš obláčková a velemyš největší
Mgr. Barbora Dobiášová – přímorožec beisa
Mgr. Veronika Zahradníčková – satyr Cabotův
- **EEP (EAZA Ex situ Programme) – Evropský ex situ program – člen komise**
RNDr. Pavel Brandl, Ph.D. – levhart mandžuský, lev indický
Mgr. Barbora Dobiášová – voduška abok, zebra Grévyho, anoa nížinný, pekari Wagnerův
Martin Kristen – slon indický
Mengr Jan – talapoin severní
Mgr. Jaroslav Šimek, Ph.D. – žirafa, adax, bongo horský, kůň Převalského
Antonín Vaidl – sup hnědý, amazoňan rudocasy, ibis skalní, holub růžový, tučňák Humboldtův, kagu chocholatý, majna černokřídlá, bulbul korunkatý, bažant Edwardsův
Petr Velenský – varan komodský, želva skalní, želva sloní

- **ISB (International Studbook) – Mezinárodní plemenná kniha**
Mgr. Jaroslav Šimek, Ph.D. – vedoucí ISB pro koně Převalského
- **EAZA MON-P (EAZA Monitoring Plan) – monitoring druhu**
RNDr. Pavel Brandl, Ph.D. – hutie kubánská, mara slaništní, komba jižní, tahr himálajský, komplex kočky bengálské *sensu lato*
RNDr. Ivan Reháček, CSc. – varanovec bornejský
Antonín Vaidl – lori vlnkovaný, lori sumbawský, tricha orlí, amazoňan jamajský
- **ITG (International Takhi Group) – Mezinárodní skupina pro ochranu koně Převalského v Mongolsku**
Mgr. Miroslav Bobek – člen výboru
Mgr. Jaroslav Šimek, Ph.D. – člen výboru
- **CPSG (Conservation Planning Specialist Group)**
RNDr. Ivan Reháček, CSc. – člen
- **CPSG (Conservation Planning Specialist Group) – Strategic Committee**
RNDr. Ivan Reháček, CSc. – člen výboru CPSG
- **IUCN Species Survival Commission – Komise IUCN pro záchranu druhů**
RNDr. Ivan Reháček, CSc. – člen skupiny odborníků pro leguány (Iguana Specialist Group) a člen skupiny odborníků pro krokodýly (Crocodile Specialist Group)
Mgr. Jaroslav Šimek, Ph.D. – člen skupiny odborníků pro koňovité (Equid Specialist Group)
Antonín Vaidl – člen skupiny odborníků pro volavky (Heron Specialist Group) a skupiny pro sledování obchodu s asijskými pěvci (Asian Songbirds Trade Specialist Group)
- **IUCN SLRLA (IUCN Snake and Lizard Stand-alone Red List Authority)**
Mgr. Veronika Zahradníčková – členka skupiny odborníků pro anolisy
- **JZAR (Journal of Zoo and Aquarium Research)**
RNDr. Ivan Reháček, CSc. – člen redakční rady
- **VCF (Vulture Conservation Foundation) – Nadace na ochranu supů**
Antonín Vaidl – člen poradní skupiny
- **International Technical Advisory Committee for White-bellied Heron** – Mezinárodní skupina pro ochranu volavky císařské
Antonín Vaidl – člen
- **RSPN Bhutan** (Royal Society for Protection of Nature Bhutan) – Královská společnost pro ochranu přírody Bhútánu
Antonín Vaidl – člen
- **BSPB (Bulgarian Society for the Protection of Birds)** – Bulharská společnost na ochranu ptáků – EU LIFE Project „Urgent Actions to Strengthen the Balkan Population of the Egyptian Vulture and Secure Its Flyway“ (LIFE16 NAT/BG/000874)
Antonín Vaidl – člen poradní skupiny

World Association of
Zoos and Aquariums
WAZA | *United for
Conservation*

Stavy zvířat

Počet chovaných druhů zvířat v Zoo Praha je dlouhodobě vyrovnaný, drobné změny v počtech nepřevyšují obvyklou meziroční dynamiku. Ke konci roku 2022 bylo v Zoo Praha chováno celkem 5 999 jedinců 691 druhů. V hlavních kategoriích (savci, ptáci, plazi) to bylo 3 812 jedinců 590 druhů.

Odchovy

V roce 2022 se narodilo či vylíhlo celkem 1 243 mláďat 218 druhů savců, ptáků a plazů (73 druhů savců, 104 druhů ptáků a 40 druhů plazů), v kategorii odchovaných bylo ke konci roku vedeno celkem 953 mláďat 193 druhů (z toho 65 druhů savců, 90 druhů ptáků a 37 druhů plazů).

MGR. JAROSLAV ŠIMEK, PH.D.
ZOOLOGICKÝ NÁMĚSTEK ■

Tab. 4: Přehled počtu chovaných druhů a jedinců v letech 2020–2022

	K 31. 12. 2020		K 31. 12. 2021		K 31. 12. 2022	
	druhů	kusů	druhů	kusů	druhů	kusů
Savci	164	1 087	157	978	157	1 012
Ptáci	298	1 921	292	1 802	286	1 785
Plazi	135	1 073	141	1 032	145	1 152
Obojživelníci	9	238	9	273	9	340
Ryby	38	1 215	33	1 136	37	1 465
Paryby	1	1	1	1	1	1
Bezobratlí	39	151	52	247	56	244
Celkem	684	5 686	685	5 469	691	5 999

Tab. 5: Počet chovaných druhů ve vybraných kategoriích v letech 2020–2022

	2020	2021	2023
Červený seznam ohrožených druhů (IUCN Red List 2015)	551	541	542
Evropské chovné programy (EEP)	74	77	114
Mezinárodní plemenné knihy (ISB)	43	41	43
Evropské plemenné knihy (ESB)	64	66	42
Ohrožené druhy fauny ČR	38	37	37
CITES	271	272	279

Tab. 6: Přehled počtu narozených mláďat ve třech hlavních skupinách zvířat v letech 2018–2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Savci	566	429	582	423	450
Ptáci	497	513	466	390	475
Plazi	159	240	326	225	304
Celkem	1 222	1 182	1 374	1 038	1 229

Tab. 7: Přehled počtu odchovaných mláďat ve třech hlavních skupinách zvířat v letech 2018–2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Savci	499	353	512	365	390
Ptáci	322	361	306	272	292
Plazi	153	226	292	202	257
Celkem	974	940	1 110	839	939

Foto: archív Petra Prachyga

Mláďata želvy záhadné

Plazi, obojživelníci, ryby, bezobratlí

Rok 2023 byl z hlediska chovu plazů nejúspěšnějším rokem v historii Zoo Praha – podařilo se rozmnožit čtyřicet druhů. Počet vylíhnutých i odchovávaných mláďat rekordní není, protože byl redukován na základě hlediska potřeby versus energetické a časové náročnosti odchovu. Přesto se celkový počet 304 odchovávaných mláďat blíží hranici personálních i prostorových kapacit.

Počet mláďat by bylo možné ještě navýšit o stabilně množné druhy – **varana komodského** (*Varanus komodoensis*) a **želvu skalní** (*Malacochersus tornieri*). U obou těchto druhů jsme zaznamenali snůšky, které jsme ovšem neinkubovali vzhledem k tomu, že podléhají reprodukční restrikci ze strany chovného programu EEP.

Nejvýraznějšího chovatelského výsledku jsme logicky dosáhli u ještěřů (Sauria), kteří jsou druhově nejbohatší skupinou plazů v expozicích. Ještěřů se v sedmnácti druzích vylíhlo celkem 170. Mezi nimi najdeme i jeden z nejhodnotnějších odchovů za několik uplynulých sezon. V polovině června se totiž vylíhla čtyři mláďata velmi vzácně chovaného a velice náročného druhu, **trnorepa somálského** (*Uromastix princeps*). Největší počet mláďat jsme tradičně vylíhli u krátkověké **agamy stepní** (*Trapeelus sanguinolentus*). Počet inkubovaných vajec přitom výrazně redukuje s ohledem na potřebu populační obměny s určitou

rezervou sloužící pro ostatní zoologické zahrady. Při zohlednění těchto hledisek se zdá být odchov 41 mláďat zcela adekvátní. Po roční pauze jsme opět dosáhli rozmnožení u legendárního **varanovce bornejského** (*Lanthanotus borneensis*), vylíhlo se sedm mláďat. Velmi nás potěšilo rozmnožení **leguánka pruhocásého** (*Callisaurus draconoides*), z jehož dvou snůšek se vylíhlo 11 mláďat. Dospělí jedinci totiž přišli jako konfiskovaná, původně pašovaná zvířata z Nizozemska ve velmi zuboženém stavu. Podařilo se je nejenom dostat do takové kondice, že patří k okrasám expozice Sonora v Pavilonu šelem a plazů, ale také se zde rozmnožili. Poprvé se u nás rozmnožil ekologicky a morfologicky velmi zajímavý pozemní **gekon přílbový** (*Tarentola chazaliae*), pořízený jako obohacení kolekce do Afriky zblízka. Zatím se podařilo odchovat dvě mláďata. Velmi cenné je rozmnožení **agamy západoafrické** (*Agama africana*). Tento typický africký ještěř, vhodný do smíšených afrických expozic, patří k obtížnějším chovancům a v roce 2022 hrozilo, že zmizí z kolekce českých

zoologických zahrad. Proto jsme u nás soustředili zbylé jedince (mimo našich i zvířata z Plzně a Olomouce) a pokusili se atraktivní druh v našich zoo zachránit. Šestnáct vylíhlých mláďat spolu s dalšími vejci v líhni naznačují, že tento projekt byl úspěšný. Z běžnějších ještěřů nebylo překvapením sedm mláďat **gekona Turnerova** (*Chondrodactylus laevigatus*), jehož snůšky obsahují 1–2 vejce. Překvapení nám naopak připravily **čukvaly zavalité** (*Sauromalus ater*), protože od mladých zvířat v expozici Sonora jsme mláďata tento rok ještě nečekali. Dvouletá samička ale nakladla sedm vajec, ze kterých se vylíhlo sedm mláďat.

V dlouhodobé chovatelské tradici se i v roce 2022 podařilo pokračovat v podobě třinácti mláďat **leguána kubánského** (*Cyclura nubila*). Tento druh jsme jako první zoo v Evropě poprvé rozmnožili před 29 lety. Ve venkovní expozici na Zakázance se rozmnožovaly oba druhy našich ještěřek. **Ještěrek zelených** (*Lacerta viridis*) se vylíhlo dvanáct a **ještěrek obecných** (*Lacerta agilis*) osm.

Výčet rozmnožených druhů ještěřů doplňují mláďe **gekona páskovaného** (*Homopholis fasciata*), 9 vylíhlých **gekonů záračných** (*Teratoscincus scincus*), 2 **leguáni pustinní** (*Dipsosaurus dorsalis*) a 5 **gekončků nočních** (*Teratoscincus scincus*). Mláďata jsme zjistili také u druhů, které chováme volně ve větších expozičních celcích za účelem redukce hmyzu: **gekona**

obrovského (*Gekko gecko*) a **gekona panenského** (*Lygodactylus lugubris*).

Další skupinou plazů s vysokým podílem rozmnožených druhů jsou tradičně želvy (Testudines). V roce 2022 se rozmnožovalo 13 druhů želv, vylíhlo se 53 mláďat. Za nejdůležitější událost želví sezony považujeme vylíhnutí tří mláďat **orlicie bornejské** (*Orlitia borneensis*), tedy druhu, pro nějž vedeme Evropskou plemennou knihu (ESB). Neuspokojivá situace těchto želv v Evropě nás v loňském roce vedla k sestavení nového páru. Samce, který se nám vrátil z deponace ze Dvora Králové nad Labem, jsme v nádrži v patře pavilonu Indonéska džungle spojili se samičkou od soukromého chovatele. Výsledkem bylo obnovení reprodukce tohoto druhu po třináctileté pauze. Rovněž v pavilonu Indonéska džungle se u nás poprvé rozmnožovala kriticky ohrožená **dlohokřčka rotiská** (*Chelodina mccordi*), vylíhla se dvě mláďata. Třetím zásadním druhem želv rozmnožovaných v tomto pavilonu je **želva záhadná** (*Cyclemys enigmatica*). Chovatelé letos objevili čtyři mláďata v rodičovské skupině, která je unikátním volným způsobem chována v celém prostoru pavilonu. Tradičně rozmnožovaná **želva tuniská** (*Testudo graeca nabeulensis*) byla v roce 2022 významná tím, že se kromě mláďat z původní skupiny zabavených želv vylíhla i mláďata druhé následné generace. Čtrnáct mláďat se vylíhlo u choulolistivých **želv texaských** (*Gopherus berlandieri*). U tohoto druhu zůstáváme jediných evropským

Agama límcová

Foto: Petr Hamenik

Želva ohebná osídlila jednu z expozic v pavilonu Rezervace Dja.

Foto: Petr Hamanek

úspěšným chovatelem navzdory tomu, že jsme naše odchovy již umístili do více evropských zoologických zahrad. Rovněž vylíhnutí mláďete **dlohokrčky drsné** (*Chelodina rugosa siebenrocki*) nás potěšilo, protože jde o první úspěšnou reprodukci po přesunu chovné skupiny z akvária ve vstupním rondelu pavilonu Indonéská džungle do velké nádrže, která lemuje expozici orangutanů. Po třech sezonách, kdy nebylo zapotřebí dalších odchovaných mláďat, se podařil restart rozmnožování **želv černavých** (*Heosemys grandis*) – vylíhla se čtyři mláďata.

Dalšími rozmnoženými druhy želv jsou **želvy stepní** (*Testudo horsfieldii*), **želvy annámské** (*Mauremys annamensis*), **želvy hvězdnaté** (*Geochelone elegans*), **želvy kubánské** (*Trachemys decussata*), **želvy pardálí** (*Stigmochelys pardalis*) a **želvy Spenglerovy** (*Geoemyda spengleri*).

Soupis rozmnožených druhů hadů (Serpentes) zahrnuje deset druhů, jimž se vylíhlo či narodilo dohromady 81 mláďat. Prvním rozmnoženým druhem byla **vodnářka pruhovaná** (*Homalopsis buccata*), jejíž šest mláďat se jako vždy narodilo v zimním období. Mláďaty nejpočetněji zastoupeným druhem je **hroznýšek pestrý** (*Eryx colubrinus loveridgei*). Dvě samice tohoto druhu porodily dohromady 24 mláďat. Našimi profilovými druhy hadů jsou bezesporu druhy žijící v České republice. Rozmnožily se jak **užovky podplamaté** (*Natrix tessellata*) s jedenácti mláďaty, tak **užovka hladká** (*Coronella austriaca*), jejíž jedno mláďe jsme našli v expozici. Malých **zmijí obecných** (*Vipera berus*) bylo 14, u tohoto druhu stojí za zmínku rekordně časný porod ve venkovní expozici již dvacátého července. Rozšíříme-li výčet na evropské hady, zaznamenáme 5 mláďat **šírohlavců východních** (*Malpolon insignitus*) a 4 **štíhlovky Ravergierovy** (*Hemorrhoids ravergeri*). Zbývá doplnit 6 mláďat **korálovky Ruthvenovy** (*Lampropeltis ruthveni*), 8 **krajt královských** (*Python regius*) a 7 **chřestýšů kostkovaných** (*Crotalus adamanteus*).

Pro rozmnožování plazů mírného pásma je vždy rozhodující kvalita zimování. To probíhá třemi různými způsoby: zcela přirozeně ve venkovních expozicích, částečně přirozeně ve vnitřních chlazených expozicích a zcela uměle v podmínkách nastavených ve vnitřní. Délka zimování a termín začátku jarní aktivity se v těchto případech výrazně liší. Zimování v sezoně 2021/2022 proběhlo zcela v pořádku bez jediné ztráty. Následkem dobrého zimování je pochopitelně reprodukční aktivita, jejíž výsledky se projeví v předcházejícím výčtu odchovů.

V roce 2022 jsme poprvé nechali poklesnout teplotu také u gaviálů a želv v pavilonu Cambal. Při ukončení chladnějšího období jsme v expozici instalovali nová svítidla typu UV Master o příkonu 2x 1000 W a 1x 2000 W. Tato svítidla výrazně zlepšila expoziční kvalitu pavilonu a zároveň by měla přispět i ke zlepšení pohody chovaných zvířat.

Před hlavní návštěvnickou sezonou a znova v prosinci proběhly opravy plazích expozic v Pavilonu šelem a plazů. V Pavilonu velkých želv byl omezen návštěvnický provoz po šest letních týdnů, a to v důsledku přestavby bazénu ve větší části expozice. Rekonstruovaný bazén představuje výrazné vylepšení welfare chovaných želv, protože je prostornější, hlubší a želvám se z něj snáze vylézají.

V červnu jsme do krátkodobé či střednědobé péče přijali čtveřici **želv obrovských** (*Aldabrachelys gigantea*), jejichž pavilon v Zoo Heidelberg byl zásadně poničen spadlým stromem. Jejich karanténa i sloučení s našimi želvami proběhlo bez problémů.

V listopadu jsme završili dlouhodobou snahu o získání samce **želvy dlaždicovité** (*Manouria impressa*) ze Zoo Tchaj-pej. Naše čtyři samice odchované od mláďat kladou ve Velemlokáriu neoplozená vejce, což je u tohoto mimořádně vzácného a choulostivého druhu velmi nadějně, ale rovněž velká škoda. Případné rozmnožení těchto želv by bylo prvoodchovem v rámci EAZA. V Evropě žádný

Mláďata
agamy
západoafrické

Foto: Petr Humelek

samec k dispozici nebyl, proto jsme dva roky vyjednávali přesun zabaveného samce této želvy z tehaj-pejské zoo. Na sklonku roku tento samec absolvoval karanténu a zdá se, že je v pořádku, takže se v příštím roce budeme moci pokusit o rozmnožení.

Na sklonku roku jsme novým druhem obohatili kolekci plazů v Pavilonu šelem a plazů. Od soukromého chovatele z Německa jsme výměnou za mladé leguány kubánské získali mladou a velmi perspektivní skupinu (samce a tři samice) **agam límcových** (*Chlamydosaurus kingii*). Pro tento edukačně velmi důležitý a atraktivní druh jsme upravili jednu z velkých plazích vitrín v pavilonu. Zdá se, že nové prostředí zvířatům velmi vyhovuje a sluší.

V prvním pololetí jsme zaznamenali rozmnožování u dvou druhů obojživelníků, z nichž **létavka ušatá** (*Polypedates otilophus*) se u nás v pavilonu Indonéská džungle rozmnožila poprvé. Tradičním a hojně rozmnožovaným druhem je naopak **létavka obecná** (*Polypedates leucomystax*).

V rybí kolekci, konkrétně v expozici anakond, nám již delší dobu chyběla **arowana dvojvousá** (*Osteoglossum bicirrhosum*). S povděkem jsme proto v únoru přijali rybu, která v ostravské zoo přerostla nádrž. Do vodopádového jezírka v návštěvnické části nového pavilonu goril jsme vysadili **35 peřovců ozdobných** (*Synodontis decorus*), kteří patří k typickým rybám obývajícím řeku Konžské pánve.

Zásadním počinem v sekci bezobratlých živočichů byl dovoz dospělých brouků i larev **nosatce** *Rhynchophorus phoenicis* z Kamerunu a zřízení jejich úspěšného chovu v zázemí. V novém pavilonu goril jsme zařídili dvě smíšené expozice, pro které jsme po většinu roku připravovali hmyzí osádku v zázemí. První z nich představuje patu pralesního velikána obsypanou šesti druhy **zlatohlávků** doplněných o obří **mnohonožky**. V druhé expozici návštěvníci nahlédnou do tajemného podrostu tropického lesa, kde pátrají

po **želvě ohebné** (*Kynixis erosa*), drobných žabkách **afričkách ozdobných** (*Afrivalus dorsalis*) a plošticích **zákeřnicích hrozivých** (*Psytalla horrida*). Ve vzdušném prostoru expozice si tkají sítě velcí pavouci **nefilý zlaté** (*Trichonephila inaurata*).

Zásadním způsobem se chovatelé čtvrtého chovatelského úseku podíleli na přípravě a zdárném průběhu výstavy sklípkanů v galerii Gočár. Kromě toho někteří chovatelé spolupracují s odborníky provádějícími monitoring výskytu bezobratlých živočichů na území zoo. Zcela zásadní je pro nás podpora populace volně žijící původní **ještěrky zelené** (*Lacerta viridis*), spočívající zejména ve vhodných úpravách biotopu. Celou sezonu u tohoto druhu rovněž probíhal monitoring, který po šesti letech od předchozího průzkumu potvrdil zásadní nárůst početnosti populace. Podrobnosti k tomuto in situ projektu uvádím v příslušné kapitole.

PETR VELENSKÝ
KURÁTOR

Mládě ortlie bornejské

Foto: Miroslav Bábek

Foto: Petr Hanemík

Kladivouš africký
nese materiál
na hnízdo.

Ptáci

V chovu ptáků jsme měli v průběhu roku 2022 v potenciálních chovných párech celkem 221 původních druhů, z nichž celkem 155 sneslo alespoň jedno vejce. Prokazatelně oplozené snůšky byly získány od 112 druhů, u 104 druhů se vylíhla mláďata. Za odchované bylo možné považovat celkem 90 druhů.

V roce 2022 se podařilo dosáhnout několika prvoodchovů. Poprvé v Zoo Praha byl odchován jihoamerický papoušek **kogna jižní** (*Enicognathus ferrugineus*) – jedno mládě přirozeně pod rodiči v Rákosově pavilonu, asijský **kvakoši rezaví** (*Nycticorax caledonicus*) – dvě mláďata ve voliére Asijská delta za pavilonem Sečuán. Dvě mláďata nejmenšího zástupce kondorů, **kondora menšího** (*Cathartes burrovianus*), patří mezi první odchov tohoto druhu v České republice. Prvním odchovem v evropských zoo je **loríček zlatouchý** (*Psittaculirostris salvadori*) patřící mezi takzvané řídkové papoušky z Nové Guiney. Po několika nezdarech při podsazení pod rodiče se loríčka podařilo odchovat uměle v péči chovatelů.

Po dlouhých jednadeceti letech se podařilo úspěšně odchovat **supa hnědého** (*Aegypius monachus*). Mládě vyrostlo v pěstounské péči pod párem v Zoo Liberec a následně bylo převezeno k vypuštění do přírody v Bulharsku. Mladý sup opustil adaptační voliéru v blízkosti města Sliven 11. listopadu 2022 a za dva týdny zahájil migraci tradičním jižním směrem. Bohužel 31. prosince byl nalezen uhynulý v centrální části Řecka. Na základě ohledání kadáveru a po základní pitvě byla stanovena jako příčina úhynu otrava.

V roce 2022 se po dvanácti letech u nás nevylíhlo žádné mládě **supa mrchožravého** (*Neophron percnopterus*), nicméně jedno mládě bylo v Zoo Praha odchováno. Vylíhlo se v Zoo Liberec a bylo k nám převezeno k odchovu maňáskem (atrapou dospělého supa navlečenou na ruku chovatele) v kontaktu s chovným párem. Rodičovský pár v Liberci nejevil o vejce ani o mládě zájem a vzhledem k pozdnímu vylíhnutí bylo již na adopci pozdě. Nakonec jedinec zdárně vyrostl bez kontaktu s člověkem a bude zařazen do chovného programu.

Stoprocentním úspěchem skončila sezona u vzácně chovaných **supů kapucínů** (*Necrosyrtes monachus*). Samice z obou párů snesly oplozená vejce a poprvé se vylíhla dvě mláďata. Jedno bylo odchováno přirozeně pod rodiči a druhé bylo nejprve krmeno chovatelem v inkubátoru. Později bylo přiloženo do sousedství rodičovského páru, kde ale muselo být chráněno klíčkou, protože nebylo dobře přijato. Poprvé tak byla odchována dvě mláďata těchto kriticky ohrožených supů.

Ve větším počtu párů zahnízdlily letos i **poštočky jižní** (*Falco naumanni*), takže bude možné plánovat převoz odchovů do Bulharska na vypuštění do přírody.

Z přírůstků u brodivých ptáků můžeme jmenovat 3 **volavčičky člunozobé** (*Cochlearius cochlearius*) od nově hnízdícího páru, téměř tři desítky **kvakošů nočních** (*Nycticorax nycticorax*), 3 **volavky vlasaté** (*Ardeola ralloides*), 1 **bukáčka malého** (*Ixobrychus minutus*), 2 **ibisy bílé** (*Eudocimus albus*), 2 **ibisy hagedaše** (*Bostrychia hagedash*), 2 **ibisy žlutokrké** (*Threskiornis spinicollis*) a 2 **čápy simbily** (*Ciconia abdimini*). **Kladivouši afričtí** (*Scopus umbretta*) odchovali poprvé jedno mládě v průchozí expozici voliéry pod skálou. Jejich impozantní hnízdo bylo nepřehlédnutelné. U **kolpíků růžových** (*Ajaja ajaja*) se od dvou samic vylíhlo šest mláďat, která byla odchována se stoprocentní úspěšností, což je u tohoto chovatelsky problematického druhu rekordní výsledek. Bezesporu významnými mláďaty jsou 3 **zejozobi afričtí** (*Anastomus lameligerus*) – druh byl v roce 2022 odchován pouze ve čtyřech evropských zoo. Vyzdvihnout je potřeba také přirozený odchov mláděte **ibise madagaskarského**

(*Lophotibis cristata*) a **ibise černohlavého** (*Threskiornis melanocephalus*) ke konci sezony. První čtyři vylíhnutá mláďata **čápů bělokrkých** (*Ciconia episcopus*) bohužel pod rodiči nepřežila silné červencové deště. **Kvakoši noční** (*Nycticorax nycticorax*) hnízdí spolehlivě, proto i tentokrát mohlo být na základě výjimky MHMP 1339817/2018 vydané Odborem ochrany přírody hl. m. Prahy v areálu Zoo Praha vypuštěno dvacet mláďat.

Tři mláďata **kormoránů černobílých** (*Microcarbo melanoleucos*) v Darwinově kráteru jsou velmi pěkným dosavadním výsledkem, a to nejen proto, že byl tento druh odchován pouze ve dvou evropských zoo. V pozdním létě začala hnízdní sezona u pelikánů. Soustředíme se zejména na **pelikány bílé** (*Pelecanus onocrotalus*), u kterých se odchovalo sedm mláďat.

Hojně se dařilo i zástupcům vrubozobých. Odchováno bylo 5 **čírek australsijských** (*Anas gibberifrons*) v expozici Rákosova pavilonu. Další druhy se vylíhly s příchodem jara. Bylo to 8 **lžičáků pestrých** (*Spatula clypeata*), 7 **kachniček mandarínských** (*Aix galericulata*), 14 **čírek úzkozobých**

Mládě kvakoše
nočního

Foto: Petr Hanemík

Mládě
guana Grayova

Foto: Tereza Mňáková

(*Marmaronetta angustirostris*), 4 **poláci černohlaví** (*Aythya baeri*), 2 **zrohhlávky rudozobé** (*Netta rufina*), 3 **bernešky velké** (*Branta canadensis*), 2 **pižmovky bělokrídlé** (*Asarcornis scutulata*) a 1 **husička stromová** (*Dendrocygna arboorea*). **Husovci strakatí** (*Anseranas semipalmata* – 5 mládřat) a **morčáci prostřední** (*Mergus serrator* – 2 mládřata) byli odchováni přirozeně i uměle chovateli. Na největší úspěch v chovu vrubozobých jsme však museli počkat do konce léta. Opět se vylíhly **pižmovky konžské** (*Pteronetta hartlaubi*) v počtu sedmi mládřat z devíti snesených vajec. Po loňském prvoodchovu to byl v roce 2022 jediný odchov tohoto druhu v evropském chovu.

V kolekci jeřábů jsme zaznamenali jen neoplozené snůšky u **jeřábů rajských** (*Anthropoides paradiseus*) a **jeřábů laločnatých** (*Bugeranus carunculatus*). Samec jeřába rajského dosáhl v roce 2022 teprve šesti let věku, takže jsme oplozenou snůšku ani očekávat nemohli. Nicméně již v následujících dvou letech bychom se oplozené snůšky už mohli dočkat. Naše dvě samice jeřába laločnatého se podařilo dopárovat mladým samcem ze Zoo Zlín. Na pohlavní dospělost však budeme muset také u nich několik let počkat. Jediný chovný pár **jeřábů mandžuských** (*Grus japonensis*) neměl od koordinátora EEP doporučení k rozmnožování. Čtyři páry **bažantů Edwardsových** (*Lophura edwardsii*) odchovaly přirozeně sedm z dvanácti vylíhlých mládřat, **bažanti palawanští** (*Polyplectron napoleonis*) odchovovali jedno mládě. Mládě **bažanta malajského** (*Polyplectron malacense*) bylo odchováno v péči chovatelů stejně jako mládě **satyry Cabotova** (*Tragopan caboti*), kde jsme odebrali mládě od rodičů po úhynu sourozence. Početným odchovem se zaskvěli jihoameričtí **guani Grayovi** (*Pipile grayi*), kteří odchováni ve dvou snůškách celkem šest mládřat. Hnízdění u našich nejvzácnějších bažantů, jimiž jsou **bažant Salvadoriho** (*Lophura inornata*) a **bažant bronzový** (*Polyplectron chalcurum*), skončilo bohužel poškozenými snůškami. U ojediněle chovaných **koroptví pruhokřídlých** (*Arborophila brunneopectus*) došlo jen k neoplozené snůšce.

Na začátku roku opustilo hnízdní dutinu první přirozeně odchované mládě papoušků **trichů orlích** (*Psitttrichas fulgidus*) vylíhlé v roce 2021. Mládě již bylo odstaveno, analýzou DNA určeno jako samička a rodiče začali znovu hnízdit. V průběhu inkubace vajec však samec napadl samici a ta na následky zranění uhynula, což byla velká chovatelská ztráta. Prvním papoušcím mládětem roku byl ohrožený australský **papoušek žltoramenný** (*Psephotellus chrysopterygius*), který v přírodě hnízdí ve vyhřátých termištích. V našich podmínkách jsme v zimní ubikaci, kde probíhalo hnízdění, přitápěli na 25–27 °C. Ve druhém hnízdění stejného páru byla odchována další tři mládřata, a první oplozené vejce dokonce snesla i samice od druhého páru. I tento pár nakonec odchoval jedno mládě, ačkoli chovný samec se dlouhodobě potýká se zdravotními komplikacemi. Tito papoušci jsou v letním období umístěni ve venkovní expozici Darwinova kráteru, avšak hnízdění proběhlo ve vytápěném zázemí.

Po roční odmlce byla odchována dvě mládřata u neméně vzácných **papoušků patagonských chilských** (*Cyanoliseus patagonus bloxami*). Z nektarožravých papoušků měli čtyři mládřata **loriové vlnkování** (*Trichoglossus johnstoniae*), což je druh chovaný stále jen vzácně. Po dvou mládřatech odchováni **loriové sumbawští** (*Trichoglossus f. forsteni*), **loriové balijští** (*Trichoglossus f. mitchelli*) a **loriové černohlaví** (*Lorius domicella*). Poprvé snesli **arové Learovi** (*Anodorhynchus leari*), avšak snůška byla neoplozená. Poprvé odchoval dvě mládřata pár **amazonanů jamajských** (*Amazona collaria*) v expozici Rákosova pavilonu. Ke konci 3. čtvrtletí se vylíhlo mládě u **kakaduů palmových** (*Probosciger atterimus*), a to přirozeně pod rodiči, kteří ho odchováni až do samostatnosti. V závěru roku zahnízdl i druhý pár tohoto druhu umístěný v expozici Rákosova pavilonu. Z papoušků je třeba vyzdvihnout ještě tři mládřata **madů modrottemenných** (*Tanygnathus lucionensis*) a jednoho **loríčka rudobradého** (*Psittaculirostris edwardsii*), přičemž oba tyto druhy odchovála Zoo Praha v roce 2022 jako jediná v Evropě.

Začátkem hnízdní sezony uhynula zasloužilá samice **dvójzoborožce nosorožčího** (*Buceros rhinoceros*) Markéta, která se stala se šestnácti mláďaty odchovanými v Zoo Praha rekordmankou. Chovný samec bude mít možnost výběru nové partnerky díky importu tří samic z konfiskace ve Spojených arabských emirátech. Ze zoborožců jsme odchovali dvě mláďata **zoborožce rýhozobého** (*Penelopides panini*).

Velkou radost a překvapení nám připravil pár **dudků chocholatých** (*Upupa epops*) v zázemí pavilonu Sečuán, který zahnízdil již v únoru. Takto brzké hnízdění není pro druh typické, natož aby bylo úspěšné. Nakonec opustila dutinu dvě mláďata. Nově složený pár pochází ze Zoo Kolín nad Rýnem a Zoo Kodaň a byl k nám dovezen v předchozím roce. V rámci spolupráce s Českou společností ornitologickou jsme obdrželi jedno mládě dudka, jehož rodiče ulovil predátor při hnízdění na jižní Moravě. Celkem se nám tedy podařilo odchovat tři mláďata.

V biotopovém pavilonu Sečuán se podařilo přivést po delší době do snůšky také **ireny tyrkysové** (*Irena puella*), které odchovaly jedno mládě. Tento druh jsme úspěšně rozmnožili po osmi letech. Celkem tříz mláďata odchovaly i **timálie zlaté** (*Leiothrix lutea*) a dvě mláďata **majny žlutohlavé** (*Ampeliceps coronatus*). Po čtyřech letech jsme v Sečuánu odchovali dvě **šámy bělořitné** (*Copsychus malabaricus*).

Mládě kondora menšího

Foto: Petr Hanemánek

Po dvou mláďatech vylétlo u **špačků čínských** (*Sturnia sinensis*) a **špačků rudookých** (*Aplonis panayensis*). Úspěšní jsme byli i v odchovu jednoho mláděte u **majn chocholatých** (*Acridotheres cristatellus*), pěti mláďat **majn Rothschildových** (*Acridotheres rothschildii*), dvou špačků obecných (*Sturnus vulgaris*) a zejména dvou **loskutáků posvátných** (*Gracula religiosa*). Velmi si ceníme odchovu jednoho **flétnáka australského** (*Gymnorhina tibicen*). Po jednom mláděti se nám podařil odchov také u našich nejvzácnějších druhů sojkovců – **sojkovce rezavouchého** (*Garrulax castanotis*) a **sojkovce šedohnědého** (*Garrulax palliatus*) – a to přirozeným způsobem pod rodiči. Jedno mládě **sojkovců dvoubarvých** (*Garrulax bicolor*) od nově hnízdícího páru bylo odchovávalo uměle chovateli, ale po opuštění hnízda bylo adoptováno nepřibuznou lichou samicí. Po pěti letech byl odchován i jeden **vlhovec Chapmannův** (*Chrysomus icterocephalus*), který se tak stal jediným odchovem tohoto druhu v Evropě.

V roce 2022 jsme ukončili chov **majn žlutolících** (*Mino dumontii*). Poslední jedinec odešel do soukromého chovu, odkud jsme získali nového samce **vlhovce červenohlavého** (*Amblyramphus holosericeus*). Po jeho spojení se samicí se dokonce stačila v sezoně vylíhnout mláďata, ale bohužel nebyla zdárně odchována. Dále jsme ukončili chov **papouška šedého** (*Psittacus erithacus*) a **kakadua bílého** (*Cacatua alba*), kteří byli součástí oddělení tréninku zvířat. Úhynem posledního jedince jsme neplánovaně ukončili chov **pity kápovitě** (*Pitta sordida*), **žluny větší** (*Chrysophlegma flavinucha*) a **šafránky velké** (*Sicalis flaveola*).

Velmi významné jsou příchody supů mrchožravých ze záchraných stanic v rámci mezinárodního programu. Jedná se o supy, kteří byli postřeleni nebo zabaveni pašerákům. Pro chovný program EEP jsme takto získali pět supů z Libanonu, a jednoho supa dokonce ze Sýrie. Než budou moci být zařazeni do chovu, musí ještě podstoupit postupné chirurgické zákroky k odstranění broků po zástřelech.

Loriček zlatouchý

ANTONÍN VAIDL
KURÁTOR

Savci (kromě kopytníků a denních primátů)

U savců se v průběhu roku 2022 podařilo rozmnožit 73 druhů, kterým se narodilo celkem 450 mláďat. Úspěšného odchovu jsme dosáhli u 65 druhů.

Foto: Petr Hamanek

Mláďata vlka
hřivnatého

K chovatelsky významným přírůstkům na úseku chovu savců se v roce 2022 zařadila mláďata mnoha druhů vačnatců. Naše kolekce klokanů je v evropském kontextu mimořádná. Za nejdůležitější považujeme mláďata dvou druhů – klokanu horského a novoguinejského klokanu rodu *Dorcopsis*.

Klokan horský (*Osphranter robustus robustus*) patří v evropských zoologických zahradách k velmi zřídka chovaným druhům a právě díky našim odchovům a propagaci chovu tohoto druhu se nám podařilo počet chovatelů v Evropě rozšířit o další čtyři zoo. V roce 2022 jsme odchovali jednoho samce.

Dvě mláďata jsme odchovali u ještě mnohem méně běžného **klokanu novoguinejského** (*Dorcopsis* sp.) – tento druh v celé Evropě kromě nás rozmnožuje jediná další zoo. Náš chov je mimořádně úspěšný díky našim vlastním zásobám rozmanitých druhů zamraženého okusu sbíraného chovatelem v průběhu nejpříznivějších měsíců vegetační sezony a ukládaného do speciálního mrazicího boxu. Tyto zásoby nám umožňují uspokojit potravní nároky tohoto výjimečného zástupce pralesních klokanů Nové Guiney mimo vegetační období. Pokud bychom našli vhodné partnery, kteří by od nás mohli přijmout mláďata do odpovídajících podmínek, byli bychom schopni ročně odchovat i více mláďat, protože v našem chovu máme celkem čtyři chovné samice. U tohoto agresivního teritoriálního druhu jsou však kladeny značné nároky na chovatelské zázemí.

Z dalších druhů jsme odchovali: 0.0.1 **klokan obrovský** (*Macropus giganteus tasmaniensis*), 0.1 **klokan rudokrký** (*Notamacropus rufogriseus*), 0.2.2 **klokan rudý** (*Osphranter rufus*) a 1.2 **klokan bažinný** (*Wallabia bicolor*). Poprvé se v Zoo Praha rozmnožovali **klokánci krysí** (*Potorous tridactylus*), mládě opustilo vak matky během srpna. Tento druh jsme cíleně zvolili po dokončení expozice Darwinův kráter jako nový, aby nahradil **klokánky králíkovité** (*Bettongia penicillata*), jejichž chov jsme ukončili. Ti se jednak nevyskytují na Tasmánii, jednak mají striktně noční aktivitu, a z hlediska návštěvníků nejsou tudíž příliš atraktivní.

CHOVATELSTVÍ

Z dalších druhů vačnatců jsme hned na Nový rok zaznamenali mládě u **kuskuse pozemního** (*Phalanger gymnotis*). Při následující kontrole jsme k našemu překvapení zjistili, že se jedná o dvojčata, samečky – v našem chovu k tomu došlo poprvé.

Z malých savců se narodila, respektive byla odchována, mláďata u následujících hlodavců: 3.2 **rypoš obří** (*Fukomys mehowi*), 0.0.18 **myš východoafrická** (*Arvicanthis neumanni*), 0.0.16 **myš zebrovaná** (*Lemniscomys barbarus*), 0.0.17 **myška africká** (*Mus minutoides*), 0.0.9 **bodlinatka zlatá** (*Acomys*

russatus), 0.0.37 **bodlinatka jihoafrická** (*Acomys spinosissimus*), 0.0.16 **bodlinatka egyptská** (*Acomys cahirinus cahirinus*), 0.0.45 **bodlinatka turecká** (*Acomys cilicicus*), 0.0.14 **pískomil veverkaocásý** (*Sekeetymys calurus*), 0.0.22 **pískomil štětkatý** (*Dipodillus dasyurus*), 0.0.18 **plch savanový** (*Graphiurus cf. kelleni*). Znovu jsme obnovili reprodukci u **krys obrovských** (*Cricetomys gambianus*), u nichž se narodila čtyři mláďata (3.1) ve dvou vrzích.

Foto: Petr Hamerák

Samice
klokana
Hagenova
s mládětem

Foto: Roman Vašků

Mláďata
damanů
stepních
s matkou

Hutie
kubánská
s mláďaty

Foto: Petr Hamerík

Foto: Petr Hamerík

Mládě hrabáče
s matkou

První mládě klokánka krysího narozené v Zoo Praha s matkou

Zaměřili jsme se na chov dvou druhů hlodavců, pro které vedeme evropský monitoring v rámci EAZA, a to na mary slaništní a hutie kubánské. Výsledkem zařazení nového samce **mary slaništní** (*Dolichotis salinicola*) získaného ze Zoo Plzeň bylo narození šesti mláďat, přičemž poslední (narozené v říjnu) bylo již neuvěřitelným 150. mládětem v našem chovu. Podařilo se nám odchovat i tři mláďata (samce) **hutie kubánské** (*Capromys pilorides*).

Vzhledem k tomu, že v chovném programu **velemyšů obláčkových** (*Phloeomys pallidus*), který vedeme, je přetlak odchovaných jedinců, rozhodli jsme se v roce 2022 výjimečně poprvé po deseti letech cíleně omezit porody. Proběhl pouze odchov jedince narozeného 31. prosince roku 2021, který je 25. u nás odchovaným mládětem.

Po roční pauze odchovaly jedno jedno mládě **veverky kapské** (*Xerus inauris*).

V rámci chovu malých savců se snažíme vystihnout rozmanitost této skupiny zvířat, a tak jsme kromě hlodavců věnovali pozornost i zástupcům dalších řádů. Po několikaleté pauze se narodila dvě mláďata **damanům stepním** (*Heterohyrax brucei*). Významným přírůstkem letošního roku je i mládě u **hrabáčů** (*Orycteropus afer*). Po nezdarech v minulých letech se podařilo odchovat mládě narozené v červenci. Samička pojmenovaná Farisa je potomkem sedmnáctileté samice Kvídy a samce Draca. Přestože chovatelský tým, který o matku s mládětem pečoval, je velice zkušený, byl odchov tentokrát velmi náročný. Zdravotní komplikace u matky ohrožovaly laktaci a správnou výživu mláděte. Nicméně u tohoto druhu se nijak zvlášť nedařilo ani v celoevropském měřítku, a tak je Farisa v tomto roce jedním z pouhých tří odchovávaných mláďat v evropských zoo.

U **tan severních** (*Tupaia belangeri*) bylo odchováno 6 mláďat a 20 mláďat také u **bělozubek nejmenších** (*Suncus etruscus*).

Úspěšně pokračoval chov malých nočních poloopic komb – rozmnožovaly se všechny tři druhy, přičemž jedno mládě **komb Garnettových** (*Otolemur garnettii*) představuje stále výjimečný chovatelský výsledek. Tento druh se v lidské péči rozmnožuje sporadicky, u nás jde již o třetí mládě tohoto druhu za posledních čtyři roky. Bohužel jde opět o samce, kterých se u tohoto druhu

Mláďata surikaty

Foto: Petr Hamenik

Luskouni dostávají speciální kaši v labyrintu napodobujícím chodbičky v termitišti.

Foto: Petr Hamek

z neobjasněných příčin rodí drtivá převaha. U **komb ušatých** (*Galago senegalensis*), pro které vedeme program EEP, je naopak jeden odchovaný samec záměrným utlumením chovu, kdy jsme z reprodukce vyřadili inbrední linie a soustředili se na chov párů z linií s vyšší hodnotou genetické variability. Celkově šlo o 172. mládě narozené od založení chovu před dvaceti lety. Čtyři mláďata se narodila **kombám jižním** (*Galago moholi*), které v letošním roce díky naší soustředěné aktivitě definitivně opustily pozici druhu ohroženého vymizením z evropského chovu. Velikost evropské populace předstihla populaci severoamerických zoologických zahrad, která byla dosud nejpočetnější.

Chov šelem je limitován řadou omezení reprodukce ze strany evropských chovných programů, které dlouhodobě zápolí s nedostatkem prostoru, zejména pro velké druhy. Proto jsme měli v roce 2022 poměrně málo narozených mláďat a ještě méně odchovů. Začátkem března pro nás bylo příjemným překvapením narození dvou samců a jedné samice **vlka hřivnatého** (*Chrysocyon brachyurus*). Rodičovský pár je velmi mladý, sestavili jsme ho teprve na konci roku 2021 ze samce z moskevské zoo a samice z německého Osnabrücku. Vzhledem k tomu, že u tohoto druhu probíhá rozmnožování sezonně, předpokládali jsme porod až na podzim. Je to téměř po 24 letech, kdy se vlci hřivnatí v naší zoo úspěšně rozmnožili. Narodilo se nám také devět mláďat u návštěvnicky atraktivních **surikat** (*Suricata suricatta*). Do zoo v Budapešti jsme vrátili zapůjčeného samce **lva indického** (*Panthera leo persica*) Basila a do Pavilonu šelem a plazů jsme tak mohli nazpět přesunout dvojici našich lvů, Jamvana a Suchi. V chovu **tygrů sumaterských** (*Panthera tigris sumatrae*) došlo k výměně samic – samici Cintu jsme odeslali do zoo ve Frankfurtu, místo ní přišla mladší Surya z francouzského Champrepus.

Nejvýraznějším přírůstkem v kolekci savců byl jednoznačně pár **luskounů krátkoocasých** (*Manis pentadactyla*). Dne

14. dubna 2022 k nám ze Zoo Tehaj-pej dorazili dva luskouni, samec Guo Bao a samice Run Hou Tang, které doprovodili dva pracovníci tamní zoo. Stali jsme se tak teprve druhou institucí v Evropě, která tyto unikátní šupinaté savce chová – kromě nás je tento druh umístěn pouze v Zoo Lipsko. Pro luskouny byla v průběhu předchozího roku přestavěna noční expozice v pavilonu Indonéska džungle. Vytvořili jsme jim zde specifické prostředí s vysokou vlhkostí a teplotou. V obráceném denním režimu, který umožňuje návštěvníkům zastihnout luskouny během jejich krátké aktivity, jsme v expozicích schopni s použitím lamp s fotosynteticky aktivním světlem udržet i živou zeleň. Důraz je kladen zejména na bezpečí zvířat, aby si neodřela šupinami nechráněné části těla, nezaklesla se do vidlic větví a nezpůsobila si stržení drápů, což je pro luskouny velmi nebezpečné. Základem úspěšného chovu je ale specifické krmení. To sestává z velkého množství komponent a připravuje se netradičně v rýžovaru. Jeho zásadní a zároveň nejméně obvyklou položkou jsou včelí larvy, kterých pro luskouní pár potřebujeme ročně (i s určitou rezervou) téměř sto kilogramů. Zajištění zdroje larev bylo velkou výzvou pro krmivářské oddělení, kterou kolegové zvládli velice úspěšně. Po absolvování třicetidenní karantény byli luskouni v polovině května poprvé představeni návštěvníkům. Již přibližně za měsíc jsme zaznamenali jejich první páření. Pro monitoring potenciální reprodukce jsme samici trénovali k odběrům krve a na ultrazvukové vyšetření na speciální „hrzdě“. V srpnu jsme při ultrazvukovém vyšetření zjistili možnou březost samice, jež byla potvrzena v září. Od té doby byla Run Hou Tang pravidelně monitorována. Stali jsme se tak první chovatelskou institucí mimo Asii, kde došlo k zabřeznutí těchto pozoruhodných savců. Přitom ještě před deseti lety jsme si nedokázali ani představit, že bychom tento mimořádně náročný druh, specializovaný na konzumaci mravenců a termitů, vůbec dokázali udržet v chovu.

RNDR. PAVEL BRANDL, PH.D.
KURÁTOR

Savci (kopytníci)

Na úseku chovu kopytníků se každoročně většina mláďat narodí do začátku podzimu. Částečně je to dáno sezonností jednotlivých druhů a zčásti i cíleným plánováním porodů u mnoha druhů antilop na první měsíce roku tak, aby se mláďata rodila v zázemí.

Nejvýznamnějším přírůstkem roku je 1.0 **goral sečuánský** (*Naemorhedus griseus*). Samec je prvním mládětem mladého páru po obnově chovu tohoto druhu, který se u nás objevil poprvé již v šedesátých letech. Přestože se tehdy goralové rozmnožovali, mláďata byla pravděpodobně hybridního původu, jelikož systematictí zoologové rozlišují několik velmi podobných druhů, které se v té době v chovu mísily. V současné době je to v Evropě pouze jedno ze dvou mláďat narozených v roce 2022, což při nepočetné chovatelské základně hraje velkou roli.

Největší počet mláďat jsme si připsali u **jelenů barmských** (*Rucervus eldii thamin*), kde se narodilo v historii našeho chovu dosud rekordních deset mláďat. Sedm (6 samců a jednu samici) se podařilo zdárně odchovat, přestože v blízkém okolí expozice těchto citlivých jelenů probíhá intenzivní stavební činnost.

Mezi další významné druhy, které se nám opakovaně jako jedné z mála zoo daří množit, patří **pekari Wagnerův** (*Catagonus wagneri*). Dvěma samicím se narodila čtyři mláďata, z nichž

Foto: Petr Hamenik

Mládě gorala
sečuánského

tří (2.0.1) se podařilo odchovat. To, že se skupině daří, potvrzuje i fakt, že jedna ze samic letos porodila dokonce trojčata. Chovný program pro tento kriticky ohrožený druh pekariů, který byl dlouho považován zoologickým světem za již vyhynulý, byl v Evropě zahájen až v roce 2015. Po Tierparku Berlín, který dovezl první jedince z amerického chovného programu, je skupina v Zoo Praha v rámci EEP druhou nejúspěšnější co do počtu narozených a odchovaných mláďat.

Ze zástupců chovaných druhů antilop je důležitým přírůstkem mladý samec u ohrožených východoafrických **přímorožců beisa** (*Oryx beisa*). Jde o druhé mládě samice Hraběnky, která tím potvrdila, že s ní můžeme počítat jako se zkušenou chovnou samicí pro budoucnost tohoto druhu nejen v našem, ale i v evropském kontextu chovného programu, který pro tento druh vedeme již pátým rokem.

Důležitým mládětem je 54. přírůstek u **bongů horských** (*Tragelaphus eurycerus isaaci*). Sameček se narodil zkušené samici Maureen, která svá mláďata pravidelně odchovává. U dalších dvou samic z našeho chovu jsme se soustředili na stimulování reprodukčního cyklu, jelikož v jejich případě došlo z důvodu populačního managementu v rámci chovného programu k odkladu zapojení do reprodukce. V průběhu roku se v důsledku hormonální stimulace podařilo dosáhnout zabřeznutí u samice Raily.

Za zmínku stojí i čtyři mláďata (2.2) **buvolců běločelých** (*Damaliscus pygargus phillipsi*), z nichž dvě samičky plánujeme ponechat v naší chovné skupině, abychom omladili stádo před

Foto: Petr Hamenik

Mláďata pekariho
Wagnerova

příchodem nového chovného samce. Tento druh antilopy ze skupiny *Alcelaphinae* se totiž vyznačuje krátkověkostí a s tím je spojena nutnost rychlejší generační obměny základní chovné skupiny.

Očekávaný porod u sedmáctileté samice ohroženého **anoa nížinného** (*Bubalus depressicornis*) bohužel skončil nezdarem. Evropský chov těchto indonéských endemitů z ostrova Sulawesi skomírá a chovná zvířata stárnou, což je i případ naší dvojice. Mladého samce jsme se proto rozhodli zapůjčit do zoo v Lipsku k tamní mladé samici tak, aby mohl být spárován maximální počet zvířat.

Z dalších druhů, které se rozmnožily, je třeba zmínit: 1.0.1 **kůň Převalského** (*Equus przewalskii*) – hříbata se narodila v chovné a aklimatizační stanici v Dolním Dobřejově; 0.1 **zubr** (*Bison bonasus*); 1.2.1 **nahur modrý** (*Pseudois nayaur szechuanensis*); 3.0 **guanako** (*Lama guanicoe*); 0.1 **muntžak malý** (*Muntiacus reevesi reevesi*); 2.1 **sambar ostrovní** (*Rusa timorensis timorensis*) a 1.0 **jelen bělohuby** (*Przewalskium albirostris*).

U **žiraf severních núbijských** (*Giraffa camelopardalis camelopardalis*) jsme s ohledem na pokročilý věk samce Johana

a budoucnost chovného stáda přistoupili k netradičnímu kroku s cílem zapojit do chovu Johanovu poslední, již šestiletou dceru Annu. Včasný zapojení do reprodukce je totiž pro řadu kopytníků klíčové a žirafa Anna je v rámci evropské populace velmi cenným jedincem. Proto bylo domluveno ve spolupráci se Zoo Liberec, že Anna za účelem přípuštění s nepříbuzným samcem odcestuje na sezonu za libereckým Isiolem. Páření proběhlo hned během prvního měsíce po příchodu, a proto mohla časně březí samice v říjnu zamířit zpět domů. Jejího porodu bychom se při zdárném průběhu měli dočkat po zhruba patnáctiměsíční březosti v létě 2023. Během března se povedlo obohatit kolekci chovaných kopytníků o nový, u nás dosud nechovaný, kriticky ohrožený sahelský druh gazely. Jde o poddruh **gazely dama** (*Nanger dama mhorr*), známé pod českým jménem gazela mhorr nebo gazela dama tmavá. Gazely dama byly v České republice dosud chovány pouze v Safariparku ve Dvoře Králové n. L. (zde se ale jedná o jiný poddruh) a v Zoo Ohrada. My tak nyní disponujeme dalšími dvěma samci nově vznikající mládenecké skupiny.

Mládě zubra
s matkou

Foto: Petr Hamenik

Gazela
dama

Foto: Petr Hamenik

O nové chovné samce jsme doplnili stáda **vodušek abok** (*Kobus megaceros*), **sitatung západoafrických** (*Tragelaphus spekkii gratus*), **adaxů** (*Addax nasomaculatus*) a **přimorožců beisa**.

Nejnáročnější transportní akcí byly přesuny koní Převalského mezi nově vzniklým pastevním projektem na Dívčích hradech a chovnou stanicí v Dolním Dobřejově. Mezi dubnem a zářím byly mladé klisny Khamina a Lana umístěny do Dolního Dobřejova za účelem spojení s chovným hřebcem. Skupinu na Dívčích hradech pro změnu nově doplnila klisna Vereda a valach Nepomuk. Na konci roku již tento výběh o rozloze téměř 20 hektarů obývalo celkem šest divokých koní.

MGR. BARBORA DOBIÁŠOVÁ
KURÁTORKA ■

Mládě
bonga horského

Foto: Petr Hamenik

Savci (primáti)

V chovu denních primátů se od začátku roku narodilo celkem osm mláďat, všechna se podařilo odchovat.

Během ledna přišla na svět samice **guerézy pláštikové** (*Colobus guereza*), v březnu samice **lemura kata** (*Lemur catta*) a v září dva samci **kotulů veverovitých** (*Saimiri sciureus*). V září se narodil samec ohroženého **chápana středoamerického mexického** (*Ateles geoffroyi vellerosus*), přičemž tento poddruh chovají v Evropě jen tři zoologické zahrady. V průběhu roku se narodila čtyři mláďata ve skupině **makaků vepřích** (*Macaca nemestrina*), z nichž tři (2.0.1) byla úspěšně odchovávána. U příležitosti zahájení sezony proběhly křtiny loňského mláděte **gibona stříbrného** (*Hylobates moloch*) – sameček dostal jméno Claire. Naše chovy jsme obohatili o čtyřčlennou rodinu **kočkodanů**

Brazzových (*Cercopithecus neglectus*) ze španělské zoo Bioparc Valencia. Jde o návrat druhu, který byl dle dostupných záznamů v Zoo Praha chován naposledy v roce 1969. Ostatně celý rok 2022 se v chovu primátů nesl v duchu stěhování. Ve větší míře docházelo ke stěhování zvířat v rámci zoo, ale o to větší význam mají příchody nových zvířat.

V květnu započalo **osazování nového pavilonu goril**, jenž nese název Rezervace Dja a nachází se v horní části areálu, jeho prvními obyvateli. Nejprve byla ze spodní části zoo přesunuta celá skupina **gueréz pláštikových** a jejich místo na přechodnou dobu

Kočkodan Brazzúv

Samička
lemura kata
s matkou

Foto: Petr Hamerník

Ve skupině
makaků
vepřích byla
odchována
tři mláďata.

Foto: Tereza Maláková

Skupina guerez pláštíkových si v novém prostředí pavilonu Rezervace Dja rychle zvykla.

Foto: Petr Hamančík

obsadila čtveřice samců **variů bělopásých** (*Varecia subcineta*). Po ukončení povinné karantény ve druhé polovině května se v Rezervaci Dja začali zabydlovat i **kočkodani Brazzovi**. Ze zázemí sem byli přesunuti tři samci **krysy obrovské** (*Cricetomys gambianus*) a z karantény tři páry **kaloňů plavých** (*Eidolon helvum*), které chováme poprvé v historii. Z pavilonu Afrika zblízka byly do nového pavilonu přestěhovány tři samice **talapoinů severních** (*Myiopithecus ogouensis*) a pár **osináků afrických** (*Atherurus africanus*), u nichž doufáme, že je nové prostředí bude stimulovat k reprodukci.

Dne 8. června 2022 vyvrcholily několikaleté přípravy na přesun **goril nížinných** (*Gorilla gorilla gorilla*) do nového pavilonu. Během dvouhodinové akce, která byla dlouhou dobu nacvičována

a na niž proběhly dvě zkoušky „nanečisto“ bez zvířat, jsme úspěšně přesunuli čtyři gorily, aniž bychom je museli uspávat, jak tomu bylo při podobných akcích v minulosti. Obyvateli pavilonu se tak stali samice Kamba, Shinda, Kijivu a mladý kastrováný sameček Ajabu. Samce Richarda jsme se nakonec rozhodli ponechat spolu s jeho mladými syny Kiburim a Nuruem v původním pavilonu v dolní části areálu. Toto rozhodnutí nebylo jednoduché a bylo nutné důkladně zvážit všechna pro a proti. Richard se již nesmí rozmnožovat a kromě toho jsme od koordinátora evropského chovného programu dostali nabídku na nového chovného samce a mladou chovnou samici, kteří budou mít možnost se rozmnožovat, stejně jako jedna ze stávajících samic, Kijivu. Příležitost zajistit v rodinné skupině goril přirozenou

První seznamování goril v novém pavilonu

Foto: Petr Hamančík

Kaloni plaví jsou chováni poprvé v historii zoo.

Foto: Petr Hamančík

strukturu a chování nakonec zvítězila. V průběhu prázdnin jsme se proto začali připravovat na příchod nových jedinců pro nový pavilon – stříbrohřbetého samce Kisumua z rakouské Zoo Schmiding a samice Duni, dcery Moji, naši první odchované gorily, ze španělského Cabárcena. Kisumu byl dovezen do Zoo Praha druhý zářijový víkend a pár dní na to byl zrealizován i transport Duni ze Španělska, tentokrát již s pomocí velení Vzdušných sil Armády ČR a 24. základny dopravního letectva v Praze-Kbelích armádním letounem CASA. Po absolvování povinné karantény, do které bylo zahrnuto i vzájemné seznamování chovatelů a nových svěřenců, proběhl proces seznamování nových goril se čtveřicí z původní skupiny. Ten byl završen úspěšným spojením všech goril v expozici začátkem listopadu za přítomnosti většiny

chovatelského týmu. Zejména pro chovatele to byla odměna za dlouhé měsíce příprav, stresu a probdělých nocí. Jakkmile se uvolnily prostory, které dočasně obývali Kisumu a Duni, mohlo být toto místo uzpůsobeno drobnými úpravami pro potřeby štetkounů afrických (*Potamochoerus porcus*). Zejména bylo nutné upravit povrchy v zázemí do neklouzavé podoby a přidat napáječky vhodné pro prasata. Dva samci štetkounů ze Zoo Emmen byli z karantény převezeni do Rezervace Dja začátkem prosince, kde se bez problémů zabydleli a sžili se i se skupinou kočkodanů Brazzových, se kterými expozici sdílejí.

MGR. JAN MENGR
KURÁTOR ■

Samci štetkounů afrických

Foto: Oliver La Que

Veterinární zpráva

Situace na veterinárním oddělení byla v roce 2022 stabilní, veterinární tým tvořili čtyři veterinární lékaři a jedna veterinární technička. V průběhu roku proběhlo několik desítek veterinárních kontrol z Městské veterinární správy SVS, které se většinou zaměřovaly na kontrolu zvířat umístěných v karanténě.

Pravidelná kontrola zdravotního stavu samce vombata obecného Coopera

Speciálně byli kontrolováni jedinci z „blue tongue“ zón, tedy především z Francie, a zvířata původem z třetích zemí. V roce 2022 jsme nemuseli řešit žádnou nákazu povinnou hlášením, několik zvířat jsme vyšetřili na covid-19, vždy s negativním výsledkem.

Několik zástupců plazů mělo v trusu záchyt salmonelly, ne však sérovarů se zoonotickým potenciálem. U samice **lemura kata** jsme diagnostikovali leptospirózu, jejíž průběh i přes intenzivní léčbu nakonec skončil eutanazií zvířete. Bylo potřeba otestovat i další lemury, všichni byli negativní. U samice **vlka hrivnatého** jsme v trusu zjistili *Campylobacter jejuni*. Vlčice se nijak klinicky neprojevila, situaci jsme vyřešili oddělením a podáním probiotik.

Aktivně jsme se zapojili do pomoci ukrajinským zoologickým zahradám, kdy jsme zajistili požadované léky a veterinární materiál. Některé léky a materiál v průběhu roku zdražily, bylo to především dáno jejich nedostupností a reakcí trhu na aktuální energetickou krizi. Došlo ke zvýšení výdajů u některých vyšetření (v návaznosti na zdražení přímo v laboratoři nebo také kvůli většímu počtu testovaných vzorků).

V průběhu roku 2022 jsme provedli 181 vakcinací šelem, kopytníků a ptáků, 425 anestezií a imobilizací u různých druhů zvířat, přičemž 163 jich bylo provedeno u ptáků v inhalační anestezii. Dlouhodobě probíhá spolupráce se Státním veterinárním ústavem Praha, kam odesíláme většinu vzorků na různá vyšetření. Ve specifických případech využíváme služeb i dalších českých laboratoří nebo pracovišť (např. Tilia Laboratories), případně vzorky odesíláme do zahraničí (Německo, Švýcarsko, Holandsko). Týká se to převážně virologických a histologických vyšetření některých ptačích pacientů a primátů. Jedním z nejdůležitějších partnerů při provádění biochemických rozborů krve je Ústav lékařské biochemie a laboratorní diagnostiky 1. lékařské fakulty UK a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, kde bylo v roce 2022 analyzováno celkem 238 vzorků a dalších asi 90 čeká na vyhodnocení. Veterinární lékařka, specialista na aviární medicínu, provedla okolo 156 vyšetření krve ptáků. Mnohá základní parazitologická vyšetření probíhají v naší vlastní laboratoři, v roce 2022 bylo takto vyšetřeno celkem 231 vzorků trusu (dalších 596 bylo vyšetřeno ve Státním veterinárním ústavu Praha). Zajímavostí jsou počty provedených krevních nátěrů u savců a plazů, kdy jejich celkový počet za rok 2022 činil 1 286 sklíček. Dlouhodobá spolupráce pokračovala s mnoha

dalšími subjekty, ať již s veterinárními (VÚVeL Brno, Veterinární klinika Mada, VFU Brno, Veterinární nemocnice Stodůlky a další), či humánními (Ústřední vojenská nemocnice Střešovice, Fakultní nemocnice Motol a další).

Během roku 2002 jsme řešili velké množství standardních i ojedinělých veterinárních případů. Výčet těch nejzajímavějších je uveden níže.

Na úseku plazů a obojživelníků jsme provedli několik výkonů. U uhynulé samice **leguána zeleného** jsme pitvou zjistili novotvar na vaječniku s četnými metastázemi v dalších orgánech. V druhé polovině srpna jsme imobilizovali šest **varanů komodských**, které jsme důkladně vyšetřili, odebrali jim krev a ošetřili kožní léze různého rozsahu. Stéry z nich jsme odeslali do laboratoře a na základě předběžných výsledků jsme zvolili odpovídající terapii.

Se zajímavými případy jsme se setkali na poli aviární medicíny. Proběhla opakovaná léčba starých zlomenin končetin u samice **supa mrchožravého**, která do Zoo Praha dorazila z Libanonu, kde byla postřelena a následně konfiskována. U nově příchodících supů mrchožravých bylo provedeno komplexní vyšetření a sledována hladina olova, především u těch jedinců, u nichž byla zjištěna přítomnost broků. Jedná se o pilotní studii, která bude zajímavá s ohledem na jejich zdravotní stav a následné zařazení do reprodukce. U jednoho ze supů bylo v inhalační anestezii provedeno srovnání a osteosyntéza zlomené končetiny.

V sedaci vestoje (*standing sedation*) byla zašita poraněná kůže na krku samice **pštrosa dvouprstého**. Mladý **zejzob africký** si vykloubil pravé hlezno, bylo provedeno jeho srovnání a stabilizace. U staré samice **tučňáka Humboldtova** se potýkáme s chronickou artrózou a degenerativními změnami na kostře. Dlouhodobě jsou jí podávána chondroprotektiva a s pauzami i analgetika. V lokální anestezii jsme ošetřili roztržený vak u samice **pelikána bílého**, vak se zhojil bez komplikací.

Standardně největší počet veterinárních případů je každoročně mezi savci. V únoru jsme museli u samce **slona indického** Rudího řešit stav nechutenství a profuzního průjmu. S ohledem na velký objem léků, který mu měl být aplikován, jsme u něj museli přistoupit k *standing sedation*. U sloního samce Ankhora jsme prakticky celé léto léčili dermatitidu v oblasti „hvězd“ na obou pánevních končetinách. Svou roli sehrálo přímé sluneční záření a místně zeslabená kůže.

V polovině dubna byl do karanténních prostor umístěn pár **luskounů krátkoocasých**. Karanténa proběhla bez potíží, kolegové z Tchaj-wanu nám nastílnili, s jakými zdravotními obtížemi se můžeme u luskounů setkat. U obou luskounů jsme prováděli pravidelné odběry krve, u samice dokonce první ultrazvukové vyšetření na březost. Díky předešlému tréninku snášela obě zví-

řata vyšetření bez problémů. Březost samice se nakonec potvrdila, a tak jsme nadále prováděli pravidelně ultrazvukové vyšetření plodu s důrazem na měření velikosti hlavičky a odběry krve samice (sledování progesteronu, vápníku, fosforu, celkové bílkoviny a albuminu).

Veterinární oddělení úzce spolupracovalo s ostatními kolegy v přípravách na přesun celé skupiny **goril nížinných** do nového pavilonu. Šlo především o trénink samce Richarda na možnou aplikaci anestetik z ruky veterináře. Nakonec k vlastní aplikaci nedošlo, Richard si na veterinární lékaře dostatečně zvykl a v jejich přítomnosti nejevil žádné stresové symptomy. Hlavní veterinární lékař byl přítomen i u obou importů nových goril do Zoo Praha. Nejprve to byl samec Kisumu ze Zoo Schmiding a týden po něm byla letecky přepravena do Zoo Praha samice Duni ze španělského Cabárcena. Oba přesuny proběhly bez problémů. V rámci přesunů zvířat jsme imobilizovali čtyři **guerézy pláštíkové** a jednoho samce **kočkodana Brazzova**. V expozici **lemurů kata** chovatelé zjistili, že jedna ze samic méně žere a je apatická. Její stav se nelepšil, při důkladném vyšetření se zjistilo podezření na leptospirózu. Vyšetření krve a moči leptospirózu potvrdilo, s ohledem na zhoršující se zdravotní stav samice a zoonotické riziko jsme museli přistoupit k eutanazii. Expozice byla na dva týdny uzavřena v karanténním režimu, všechna zvířata jsme vyšetřili na přítomnost této bakterie. Infekce nebyla zjištěna u žádného dalšího jedince a expozice mohla být znovu otevřena.

U staré samice **ocelota stromového** bylo objeveno nádorové bujení jaterní tkáně. U samice **levharta mandžuského** byl zjištěn hnisavý výtok z pohlavních cest, přistoupili jsme ke konzervativní léčbě pyometry. Jednalo se o opakovaný problém v důsledku problematického rozhodnutí koordinátora chovu, kdy bylo doporučeno držet zvířata odděleně a zatím je nemnožit. Po konzultaci s koordinátorem a veterinárním poradcem chovu jsme se chystali vyzkoušet nový přístup v řešení jejich reprodukčních obtíží. Bohužel k němu ale nestačilo dojít. U levhartice došlo k extrémní náplni v děloze, zhoršení zdravotního stavu a následně k úhynu během přípravy na vyjmutí zánětlivě změněné dělohy. U samice **tygra malajského** jsme museli přistoupit k extrakci několika zubů v levé horní čelisti. V čelisti došlo k zánětu okolo špičáku a okolní tkáně, výkon jsme provedli ve dvou etapách. Její stav byl poté normalizován a přijímala již celou krmnou dávku.

Starosti nám v posledních týdnech června dělal samec **lachta na jihoafrického** Meloun, který se nejprve léčil s klostridiovou infekcí zažívacího ústrojí. Byl v horší kondici a navíc jsme v jeho žaludku pomocí RTG vyšetření zjistili i přítomnost různě velkých kamínků. Uvažovali jsme o jejich vyběhnutí pomocí endoskopu v celkové anestezii. Nález jsme konzultovali s kolegy ze zahraničí (Německo a Švédsko). Nakonec jsme od anestezie upustili, kamínky se ukázaly jako zástupný problém. Vyšetřením krve jsme zjistili selhávání jater a ledvin. Přistoupili jsme k infuzní terapii

Ultrazukové vyšetření samice luskouna krátkoocasého

odpovídající medikaci a snažili jsme se jeho stav zlepšit. Bohužel komplikujícími faktory byl jeho věk (horní hranice dožití), zpočátku snížený příjem potravy, který nakonec vyústil k odmítání jakýchkoliv ryb, a dále skutečnost, že u rybožravých zvířat dochází ke kumulaci cizorodých látek v tukové tkáni, které se při hladovění uvolňují do těla a způsobují poškození jater, ledvin a mozku. Dne 22. června 2022 v dopoledních hodinách jsme se rozhodli terapii ukončit a Melouna uspat, protože jeho stav se nadále zhoršoval a medikace nevedla ke kýženému zlepšení.

Samice **vřka hřivnatého** si chronicky vylizovala kůži v oblasti levé kyčle. Přes opakovanou medikaci, vyšetření a odběr vzorků v anestezii se její stav výrazně nezlepšil. Naopak, kůži si rozkousala až do podkoží. S ohledem na prostředí a její zdravotní stav jsme ji přemístili na karanténu, kde jsme v anestezii ránu důkladně ošetřili, aplikovali další léky a dali na krk límec, který jí zabránil v dalším dráždění rány.

U **fenků** byla pozorována dyspnoe a zhoršující se zdravotní stav. Samce se nám nepodařilo zachránit, ale během pitvy jsme dokázali diagnostikovat masivní invazi plicních kapilár a díky tomu intenzivní terapii jsme samici zachránili.

U samce **bércouna Petersova** se nám nepodařilo vyléčit chronickou frakturu levého tarzu. Zvíře již s problémem přišlo, stav končetiny se nelepšil a nepomohlo ani ošetření v celkové anestezii.

U samice **hrabáče** jsme sledovali hladinu progesteronu a průběh březosti pomocí ultrazvuku.

Intenzivně jsme se v poslední době zabývali zdravotním stavem **vombata obecného** Coopera. Nejprve jsme léčili průjem a následně nechutenství, apatii a ztrátu kondice. Stav jsme konzultovali s několika kolegy ze zahraničních institucí, které vombaty chovají. Nakonec se jeho stav stabilizoval a pozorujeme postupné zlepšování jeho chování i příjmu potravy.

U **velemyši oblačkové** jsme v rámci vyšetření dechových obtíží diagnostikovali mykoplazmu, samice byla přesunuta k léčbě na karanténu. U samce **křečka velkého** jsme v posledním proscovém týdnu zjistili na pravém oku začínající rohovkový vřed. Zatím se nám dařilo stav řešit konzervativně, a to opakovaným odchytem a aplikací léků přímo na rohovku.

Samice **pásovce kulovitého** během roku několikrát krvácela z pohlavních cest. Koncem roku jsme ji vyšetřili v celkové anestezii a zjistili jsme poměrně velký útvar v děloze. V budoucnu se budeme muset rozhodnout, zda přistoupíme ke konzervativnímu řešení těchto obtíží, nebo zvolíme ovariohysterektomii.

Mladá samice **tapíra jihoamerického** si poranila vnější kopytko na levé pánevní končetině. Nejprve kulhala a nechtěla na končetinu moc našlapovat. Stav následně vyústil ve ztrátu rohového pouzdra tohoto prstu. Léčba proběhla lokální aplikací několika roztoků a léků. Za naší asistence bylo imobilizováno několik **koní Převalského**. Událo se tak z důvodu převozu v rámci chovné stanice v Dolním Dobřejově a navíc byly dvě klisny po páření převezeny zpět na Dívčí hrady. Jedna klisna musela být imobilizována na Dívčích hradech, kde jí byla ošetřena levá pánevní končetina, na které se objevily dva obrovské abscesy. Všechny úkony proběhly bez komplikací. V Dolním Dobřejově proběhla anestezie hřebce koně Převalského s pokousaným kohoutkem. Museli jsme utratit samici **losa evropského**, která byla kachetická. Při její pitvě byla zjištěna masivní invaze parazitem rodu *Haemonchus* ve slezu.

Při přesunu samce **gazely dama** jsme potvrdili, že otok na pravé spodní čelisti přetrvává a s největší pravděpodobností se jedná o tzv. *lumpy jaw disease*. Ve spolupráci s humánními ortopedy jsme provedli fixaci pravého spánkového kloubu u druhého samce gazely dama. U nového samce **přimorožce beisy** jsme v anestezii provedli odběr spermatu a jeho následné vyšetření. Výsledky se ukázaly jako velmi povzbudivé.

MVDR. ROMAN VODIČKA, PH.D.
VETERINÁRNÍ LÉKAŘ

Ostatní odborné zoologické činnosti

Zoo Praha v průběhu roku 2022 koordinovala deset evropských chovných programů (EAZA Ex Situ Programmes, EEP), spravovala jednu mezinárodní plemennou knihu (International Studbook, ISB), osm evropských plemenných knih (European Studbook, ESB) a dohlížela na chov deseti zvířecích druhů (monitoring druhu, EAZA MON-P).

Zoo Praha i nadále vede Mezinárodní plemennou knihu koní Převalského.

Foto: Oliver Le Que

Plemenné knihy a chovné programy

Během celého roku pravidelně probíhaly aktualizace plemenných knih evropských programů (ESB), jejichž řízením je Zoo Praha pověřena. Týkalo se to druhů: **hroznýšovec kubánský** (*Chilabothrus angulifer*), **želva černavá** (*Heosemys grandis*), **gaviál indický** (*Gavialis gangeticus*), **krokodýl kubánský** (*Crocodylus rhombifer*), **satyr Cabotův** (*Tragopan caboti*), **přímorožec beisa** (*Oryx beisa beisa*), **velemyš obláčková** (*Phloeomys pallidus*) a **velemyš největší** (*Phloeomys cumingi*). Obdobně probíhaly práce na evropských chovných programech (EEP) včetně příslušných plemenných knih, pro **želvu obrovskou** (*Aldabrachelys gigantea*), **želvu amboinskou** (*Cuora amboinensis*), nově **orlící bornejskou** (*Orlitia borneensis*), která byla povýšena z ESB na EEP, **bažanta Edwardsova** (*Lophura edwardsi*), **supa mrchožravého** (*Neophron percnopterus*), druhový komplex **dvoj-**

zoborožců hnědavých (*Buceros hydrocorax*), **kombu ušatou** (*Galago senegalensis*), **muntžaka malého** (*Muntiacus reevesi*) a **koně Převalského** (*Equus przewalskii*). V roce 2022 se nám podařilo získat pro Zoo Praha nový EEP pro komplex **želv rodu Batagur** (pro Zoo Praha ho koordinuje P. Praschag z Turtle Island Graz). Jako mezinárodní plemenná kniha (ISB) byl veden program pro koně Převalského. Ke všem programům byla vydávána chovná doporučení a stejně tak doporučení k přesunům zvířat.

Zoo Praha měla dále v rámci EAZA na starost monitoring chovu pro tyto druhy: **varanovec bornejský** (*Lanthanotus borneensis*), **lori vlínkovaný** (*Trichoglossus johnstoniae*), **lori sumbawský** (*Trichoglossus forsteni*), **tricha orlí** (*Psittichas fulgidus*), **amazonian jamajský** (*Amazona collaris*), **komba**

K významným transportům patřil v roce 2022 i přesun gorilího samce ze Zoo Schmiding.

jižní (*Galago moholi*), **mara slaništní** (*Dolichotis salinicola*), **hutie kubánská** (*Capromys pilorides*), **tahr himálajský** (*Hemitragus jemlahicus*) a komplex **kočky bengálské** (*Prionailurus bengalensis*). Migrace plemenných knih ze staršího systému SPARKS do propojené moderní databáze ZIMS, kterou spravuje informační systém Species360, je již kompletní a všechny plemenné knihy jsou nyní převedeny do databáze ZIMS for Studbooks.

V rámci **Mezinárodní plemenné knihy koní Převalského**, nejdéle spravované plemenné knihy, kterou Zoo Praha vede, proběhla začátkem roku uzávěrka stavů koní za rok 2021. K danému datu bylo evidováno jako žijících více než 2 100 koní, které chovalo více než 140 institucí, ne od všech jsou však dostupné aktuální údaje. Z důvodu absence kontaktů s některými chovateli nebo nemožnosti individuální identifikace některých koní, zejména ve větších uskupeních, museli být někteří jedinci z plemenné knihy vyřazeni. Ke konci roku 2022 obsahovala plemenná kniha historické záznamy o 8 529 koních (4 061 hřebců, 4 201 klisen a 267 jedinců neurčeného pohlaví). Počtem individuálních záznamů je plemenná kniha koně Převalského třetí nejbohatší mezi savci.

CITES centrum

Na základě rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ČR ze dne 30. 4. 2004 plní Zoo Praha funkci záchraného centra pro živé exempláře CITES (pro plazy, ptáky a drobné savce). Začátkem roku 2022 byly v naší péči 3 exempláře želvy zelenavé. Na konci března k nim přibýlo 15 jedinců dalších plazích druhů (kajmanka supí, želva pardálí, hroznýš královský, krajta královská), v červnu pak další dva hroznější královští a na konci října jeden trnorep skalní. V průběhu roku došlo na základě pokynu ministerstva k přesunu 16 plazů (5 druhů) do péče jiných zoo či soukromých chovatelů a ke konci roku 2022 tak v režimu CITES centra zůstal pouze zmiňovaný trnorep.

Pracoviště karantény a izolace zvířat

V prostorách pracoviště karantény bylo v roce 2022 umístěno celkem 179 jedinců 78 druhů zvířat (ptáci: 101 jedinců ve 44 druzích, savci: 75 jedinců ve 32 druzích, plazi: 3 jedinci ve 2 druzích). Karanténa slouží především k poskytování předepsané podovozní péče nově přichozím zvířatům před jejich umístěním na příslušný chovatelský úsek (celkem 162 jedinců). Prostory jsou také využívány jako dočasné útočiště pro zvířata v zahradě již přítomná. Příčinou umístění na karanténu může být například zhoršený zdravotní stav (celkem 8 jedinců) či nutná karanténa před jejich vývozem (6 jedinců). Karanténa slouží i jako záchytné CITES centrum pro jedince zadržené Českou inspekcí životního prostředí a výjimečně jako tranzitní místo pro zvířata putující do jiných zoo (3 jedinci).

Oddělení obchodu a výměny zvířat

Oddělení obchodu a výměny zvířat zajistilo od začátku roku přesuny celkem 628 jedinců zvířat (v 302 případech šlo o přesun v rámci ČR, u 326 zvířat se jednalo o přesuny zahraniční). Jako obvykle, byla vzhledem k chovatelským úspěchům, v převaze zvířata, která ze Zoo Praha odešla do jiných chovatelských zařízení (celkem 414 jedinců), naopak do zoo bylo dovezeno 214 zvířat. V roce 2022 jsme spolupracovali celkem se 125 partnery.

V průběhu roku 2022 bylo do Zoo Praha dovezeno 26 nových taxonů (druhů, poddruhů či domácích plemen) zvířat, které zde nebyly chovány v roce předchozím. Byly to druhy, které se v zoo objevily poprvé v historii, či došlo k znovuoobnovení jejich chovu po různě dlouhé přestávce. Mezi nově přichozími je sedm taxonů savců, sedm taxonů ptáků a dvanáct taxonů plazů.

K nejvýznamnějším obchodním případům patřily dovozy pěti supů mrchožravých z Libanonu a jednoho ze Sýrie, které byly průběžně realizovány v průběhu celého roku 2022. Dlouhodobě připravovaný import luskounů ze Zoo Tchaj-pej úspěšně proběhl

Začátek cesty gorilí samice Duni ze španělského Cabárcena – nakládání přepravního boxu do letadla CASA.

Duni a její doprovod v čele s ředitelem Zoo Praha Miroslavem Bobkem

Foto: Miroslav Bobek

Foto: Miroslav Bobek

Přesun gorilích samic a samečka Ajabua ze starého pavilonu do Rezervace Dja

v polovině dubna. Pro nový pavilon goril jsme začátkem září dovezli samce gorily nížinné ze Zoo Schmiding a ve spolupráci s Armádou České republiky jsme realizovali leteckou přepravu gorilí samice Duni z Parque de la Naturaleza de Cabárceno. Významný byl příchod čtyř samic želv obrovských ze Zoo Heidelberg uskutečněný v květnu. Po dlouhé době se konečně podařilo zrealizovat i transporty do a z Velké Británie po jejím vystoupení z Evropské unie. Vyvezli jsme krasku jávskou do Zoo Londýn a ze Zoo Chester se nám podařilo dovézt dvě samice orlicie bornejské. Velmi důležitý byl rovněž import samice ary Learova z Harewoodu, který proběhl na konci roku.

V prvních měsících roku proběhly transporty, které se týkaly převážně savců. Zmiňme například únorový odchod čtyř samic bělozubek nejmenších do Humboldt University Berlin, výměnu bécounů afrických a vývoz samce mary slaništní do Zoo Drážďany, odchod tří mladých tahrů himálajských do Zoo Dortmund. Do Zoo Plzeň byl v únoru přemístěn samec lemura katy. Významným příchodem byl březnový dovoz dvou párů kočkodanů Brazzových ze španělského Bioparc Valencia pro nový pavilon goril.

V jarních měsících a začátkem léta proběhlo několik transportů kopytníků. V březnu byl dovezen první samec gazely dama ze Zoo Vídeň, druhý pak v červnu z Tierparku Berlín. Dovězeni byli rovněž samec vodušky abok ze Zoo de la Boissière du Doré, samec sitatungy západoafrické ze Safari Parku Dvůr Králové a samec adaxe ze Zoo Norimberk. V květnu proběhla výměna chovných samic přimorožců beisa s Réserve zoologique de la Haute-Touche Obterre. Z dalších savců jsme v květnu realizovali dovoz pěti kalonů plavých ze Zoo Plzeň, přišel samec kočky rybářské ze Zoo Norimberk a nový samec pandy červené ze Zoo Olomouc. Loňská mláďata téhož druhu odešla do Zoo Wuppertal a Zoo Aalborg. Z ptáků jsme získali nový pár mandelíků hajních z CITES centra v nizozemské Erice a chov pelikánů bílých doplnila samice ze Zoo Leeuwarden.

Ke konci léta odešel samec supa hnědého do Staré Zagory v Bulharsku na následné vypuštění do přírody. V srpnu stojí za zmínku ještě dovoz bécouna Petersova ze Zoo Lipsko.

Ve 4. čtvrtletí se po mnohaletém úsilí podařilo dovézt tři zabavené samice dvojzoborožce nosorožčího ze Sharjah Breeding Centre ve Spojených arabských emirátech. Do Brazílie v říjnu odešly dva páry marabuů afrických do Zoo Itatiba. Velmi důležitý je z pohledu dalšího chovu import samce želvy dlaždicovité ze Zoo Tchaj-pej. V prosinci byla z Francie dovezena samice jaguarun-

diho ze Zoo La Fleche a nová chovná samice psa pralesního ze Zoo Amiens. Ke konci roku jsme z Francie dovezli samici tygra sumaterského ze Zoo Champrepous. Podařil se také export dvou samic komb ušatých do Izraele (Zoo Jerusalem). V závěru roku proběhl ještě dovoz mladého samce jeřába laločnatého ze Zoo Zlín a získali jsme i některé nové či staronové druhy k obohacení chovů. Dva samci ohrožených jeřábů bílých přišli z Weltvogelparku Walsrode, odkud jsme dovezli rovněž pár kulíků písečných a samce kotinky purpurovohrdlé. Ze Zoo Dvůr Králové jsme získali tři volavky proměnlivé a ze Zoo Zlín-Lešná tři páry vlhoveců červenohřbetých.

Pracoviště dokumentace

Pracoviště dokumentace nadále zajišťovalo podnikovou a ekonomickou evidenci stavů chovaných zvířat v elektronickém systému *Animalia*. Probíhala i správa elektronického provozního deníku. Do systému *Animalia* byla průběžně vkládána aktuální data a historické karty chovaných druhů. Během roku 2022 bylo zajišťováno vydávání registračních listů a výjimek z komerčních činností CITES a bylo požádáno o povolení chovu zvláště chráněných druhů a druhů podléhajících odchýlnému postupu podle zákona č. 114/1992 Sb.

Počátkem roku 2022 byla zpracována publikace *Ročenka Unie českých a slovenských zoologických zahrad za rok 2021*, v níž byla ve spolupráci se zoology a evidenčními pracovníky českých a slovenských zoologických zahrad shromážděna všechna data o chovu jednotlivých druhů zvířat v rámci UCSZOO. Ročenka byla následně během 2. pololetí distribuována jak v elektronické, tak v tištěné podobě.

V listopadu 2022 proběhl tradiční seminář dokumentačních pracovníků zoologických zahrad v rámci odborných komisí UCSZOO v Kostelci nad Černými Lesy společně s komisí UCSZOO pro transport zvířat a zoologicko-legislativní komisí. Na těchto akcích měla v komisích Zoo Praha své zástupce.

Nadále probíhalo shromažďování a evidence upomínkových předmětů a tiskových titulů vydaných v tomto roce Zoo Praha a byl průběžně doplňován jejich seznam. V rámci správy historických materiálů pokračovalo skenování a popis historických fotografií chovaných živočišných druhů (zejména ucelené soubory jednotlivých živočišných skupin), které byly poté ukládány na podnikový server pro potřeby jednotlivých oddělení.

V roce 2022 pokračovala i dlouhodobá spolupráce s přírodovědeckým oddělením Národního muzea při záchraně a zpracování cenného zoologického materiálu pro vědecké, expoziční a výukové

Oddělení dokumentace zpracovává velké množství historických materiálů včetně fotografií a listin.

Foto: Věslav Šima

účely. V průběhu roku bylo pracovníkům muzea předáno 53 kadáverů ptáků, savců a plazů.

Knihovna Zoologické zahrady hlavního města Prahy, která je registrovaná v systému specializovaných knihoven ČR, měla v roce 2022 celkem 532 registrovaných čtenářů a proběhlo téměř 720 absenčních, prezenčních a prolongačních služeb s využitím internetu ve studovně a dalších elektronických služeb knihovny. Elektronický katalog a elektronický výpůjční protokol se vstupy v knihovně a mimo knihovnu využilo v tomto roce téměř 4 500 zájemců. Letos proběhla v knihovně i dvoutýdenní praxe dvou středoškolských studentek. Knihovna jako každoročně zajišťovala expedici odborných a výměnných publikací, včetně povinných výtisků publikací a časopisů, knihovnám v České republice a další služby v rámci aktuálních interních i externích požadavků.

Koncem roku 2022 vyšlo dvojčíslo sborníku *Gazella* (47–48) s odbornými příspěvky v rozsahu 192 stran. Tato publikace obsahuje autorsky původní práce se zaměřením na biologii zvířat, jejich chov v zoologických zahradách (včetně veterinární problematiky), historii a rozvoj zoologických zahrad, druhovou ochranu in situ, taxonomii, stav a ochranu přírodního prostředí se zřetelem na původní faunu a flóru. Publikace je kromě tištěné verze zveřejněna i v elektronické podobě na webu Zoo Praha. Nově byla ustanovena také redakční rada a rukopisy procházely recenzním řízením.

Krmivářské oddělení

Roční spotřeba některých druhů krmiv byla v roce 2022 následující: seno 410 500 kg, sláma 53 600 kg, mrkev 65 722 kg, jablka 29 504 kg, banány 4 812 kg, hovězí maso 47 975 kg, myši živé i mražené 168 960 ks, červi (všechny druhy) 2 410 l, cvrčci (všechny velikosti) 2 590 l.

Obdobně jako v předešlém roce došlo i v roce 2022 v několika případech ke zpoždění dodávek, nebo dokonce k jejich výpadku (byly například ukončeny dodávky extrudovaných krmných směsí od firmy Mazuri). Tentokrát se tak nestalo z důvodu pandemie, ale v důsledku brexitu a především v souvislosti s válkou na Ukrajině. Průběžně během celého roku byla vypisována výběrová řízení na konkrétní druhy krmiv a na základě jejich výsledků byly uzavírány rámcové smlouvy. Bohužel jsme opakovaně museli řešit s některými novými dodavateli špatnou kvalitu vysoutěžených krmiv, nebo dokonce jejich dodání zrušit. Nadále jsme spolupracovali s tuzem-

skými včelaři při dodávkách včelích (trubčích) larev pro nově dovezené luskouny. Na několika schůzkách jsme si ujasnili technologii zamrazování a zpracování těchto produktů. Tím byly larvy zajištěny od více dodavatelů, včetně jednoho zahraničního. Minimalizovali jsme tak riziko výpadku dodávek tohoto neobvyklého krmiva. Průběžně jsme nakupovali seno z loňské kvalitní sklizně, a to jak luční, tak vojtěškové. V létě jsme zahájili druhou vlnu sekání zelené píce a sekali jsme až do konce října. Na podzim začaly výlovy rybníků, které umožnily dobré zásobení živými sladkovodními rybami. V areálu u usedlosti Sklenářka probíhalo od jara do podzimu řízené vypásání našimi kozami a ovci, které využíváme ke krmení varanů komodských. Do výběhu v Dětské zoo u tramvajky jsme po jeho revitalizaci v jarních měsících přidali ke králíkům kohouty brahmánek, což je návštěvnický velmi atraktivní plemeno velké drůbeže. Jako každoročně jsme i tentokrát na konci roku obdrželi od několika dodavatelů větší počet neprodaných vánočních stromků. Byly použity jak ke krmení různých druhů zvířat, tak jako parkosy a úkryty do voliér či v neposlední řadě jako enrichment pro různé druhy zvířat.

RNDR. JAROSLAV ŠIMEK, PH.D.
ZOOLOGICKÝ NÁMĚSTEK ■

Hrozny sklizené z vinice nad Rákosovým pavilonem jsou vítaným doplněním jídelníčku mnoha zvířat.

Foto: Věslav Šima

Projekty druhové ochrany in situ

In situ aktivity se od začátku roku soustředily na rozvoj stěžejních projektů, kterými jsou Návrat divokých koní a záměr přípravy reintrodukce koní Převalského na východ Mongolska, Toulavý autobus a ochrana goril ve střední Africe, ochrana gaviálů indických, ochrana supů mrchožravých a australské projekty dlouhodobé ochrany ohrožených živočišných druhů, jejichž situaci zhoršily rozsáhlé požáry z přelomu let 2019 a 2020.

V několika etapách byla poskytnuta materiální pomoc ukrajinským zoologickým zahradám.

Foto: Petr Hamenik

Začátkem 3. čtvrtletí jsme se soustředili zejména na smluvní administrativu spojenou s in situ projekty, které jsou financovány z projektu „5 Kč ze vstupu“. V průběhu roku byly zorganizovány služební cesty do Demokratické republiky Kongo, Kamerunu, Mongolska, Austrálie, Gabonu a Indonésie, a to nejen za účelem monitoringu stávajících projektů, ale také v rámci rozvoje projektů nových.

NA POMOC UKRAJINSKÝM ZOO

Začátek roku 2022 byl ovlivněn válečným konfliktem na Ukrajině. V návaznosti na tyto dramatické události Zoo Praha založila speciální podúčet sbírkového konta „Pomáháme jim přežít“, na který

Foto: Petr Hamenik

mohli zájemci zasílat libovolnou částku. Pomoci mohla veřejnost i prostřednictvím zakoupení mimořádné benefiční prohlídky s chovatelem Zoo Praha. Veškerý výtěžek byl určen na pomoc ukrajinským zoologickým zahradám. K 31. prosinci 2022 se na speciálním podúčtu vybralo 5 268 452,68 Kč od 2 513 přispěvatelů. Z prostředků bylo financováno šest transportů materiální podpory ukrajinským zoo, které byly distribuovány s pomocí organizací Panda (rozvojová nadace Zoo Varšava) či Team 4 Ukraine. Zásilky obsahovaly především krmivo pro různé druhy zvířat, nejrůznější veterinární a chovatelské vybavení i materiální pomoc pro zaměstnance ukrajinských zoologických zahrad. Na sklonku roku byl zakoupen výkonný dieselagregát pro Zoo Mykolajiv nezbytný pro zajištění tepelné a světelné energie, které tato zoologická zahrada postrádala. Zajištění dieselagregátu se podařilo uskutečnit během několika málo dní. Nakládka proběhla v Zoo Praha 22. prosince odpoledne, následující den byl po úspěšném proclení na slovensko-ukrajinské hranici složen na Ukrajině v překlaďišti, odkud byl 27. prosince expedován do Mykolajiva a tam byl 30. prosince ráno předán panu řediteli Topčijovi. Kromě materiální pomoci byla vybraným zoologickým zahradám (Kyjev, Mykolajiv, Charkov, Ljampopo, Lutsk, Mena a Safari Park Berďansk) poskytnuta i přímá finanční pomoc.

NÁVRAT DIVOKÝCH KONÍ

V rámci projektu Návrat divokých koní a nového záměru reintrodukce koní Převalského na východ Mongolska jsme začátkem roku 2022 pokračovali s dílčími přípravnými pracemi souvisejícími s výběrem a zhodnocením potenciálně vhodných území. Primární výběr lokalit byl proveden mimo jiné na základě studií odborníků z katedry aplikované geoinformatiky a kartografie Přírodovědecké fakulty UK za využití metod dálkového průzkumu Země. Ve spolupráci s Institutem pro veterinární medicínu při Mongolské zemědělské univerzitě byla finalizována první část výzkumné studie výskytu klíšťat a chorob jimi přenášených ve vybraných lokalitách. Studie zahrnuje i vyhodnocení možných rizik pro koně Převalského. Na tuto spolupráci naváže další výzkumná studie detailněji zaměřená na konkrétní předem vybrané lokality.

Pohled z dronu na jednu z vybraných lokalit pro další reintrodukci koní Převalského – okolí Hadí řeky.

Foto: Miroslav Bábek

Při výběru vhodných lokalit pro další etapu projektu Návrat divokých koní byl proveden i průzkum zaměřený na výskyt klíšťat.

Foto: Miroslav Bábek

Začátkem roku byla s Mongolskou mamalogickou společností uzavřena smlouva o spolupráci. Společnost spolu s Mongolskou národní univerzitou prováděla od jara do zimy ve východních lokalitách detailní studie zaměřené mimo jiné na výzkum místní vegetace a její úživnosti, vodních zdrojů, monitoring obecné biodiverzity a možných dopadů reintrodukce koní Převalského na místní autochtovní společenstva.

Na přelomu května a června proběhla služební cesta zástupců Zoo Praha do Mongolska. Její hlavní náplní byl připravovaný projekt reintrodukce koní Převalského do východní části země. Postupně byly navštíveny všechny čtyři předem vybrané lokality v provincii Dornod. Za účasti spolupracujících týmů

Česko-mongolský tým v Národním parku Nomog

z mongolského Institutu veterinární medicíny, Mongolské malologické společnosti a Mongolské národní univerzity, zástupců správy Přísně chráněných oblastí Numrug a Velká Gobi B, byl přímo v terénu výběr zúžen na dvě lokality, na které bude soustředěna následná detailní studie proveditelnosti. Kromě prací v terénu proběhlo i několik oficiálních setkání, mimo jiné s mongolským ministrem životního prostředí Bat-Erdenem, s ředitelem národní zemědělské rozvojové zóny „Chalchgol“ Otgonbajarem, s představiteli regionální samosprávy a orgánů místní ochrany přírody či s poslancem generálmajorem Sergelenem. Důležitým výstupem z jednotlivých jednání bylo stvrzení podpory chystanému projektu, který je v souladu s národním programem na ochranu koní Převalského v Mongolsku.

V souvislosti s projektem nového reintrodukčního místa pro koně Převalského a dalších aktivit Zoo Praha v Mongolsku byl během cesty diskutován záměr založení místní neziskové organizace „We help them to survive – Mongolia“. Zřízením organizace byl pověřen Ganbátar Ojúnsajchan, současný ředitel Přísně chráněné oblasti Velká Gobi B, se kterým již mnoho let úspěšně spolupracujeme. Během třetího čtvrtletí probíhaly přípravy a jednání spojené se samotným založením organizace, v jejímž čele měl stát výše zmíněný G. Ojúnsajchan. V říjnu 2022 byla během služební cesty zástupců Zoo Praha do Mongolska nezisková organizace založena.

Na podzim proběhla jednání o další spolupráci s katedrou geoinformatiky a kartografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy za účelem detailního dálkového průzkumu dvou předem vybraných lokalit. Spolupráce bude spočívat zejména v georeferencování starých sovětských topografických map z území východního Mongolska a ve vyhodnocování parametrů pro širší území dvou předem vybraných lokalit, a to zejména v následujících oblastech: terén, vodní plochy (přítomnost, změny během roku, akumulace vody dle terénu), vegetační indexy a parametry související s kvalitou vegetace (NDVI, NDMI, půdní vlhkost), sněhová pokrývka (výška sněhu), riziko *dzudu* (extrémních mrazů v Mongolsku), klimatické informace (průběh teplot, množství srážek) a průběh sledovaných parametrů pro malé území v jádrové oblasti každé z lokalit.

Říjnová služební cesta zástupců Zoo Praha do Mongolska měla dva stěžejní záměry. Prvním bylo založení výše zmiňované neziskové organizace, jejímž hlavním účelem je ochrana biodiverzity Mongolska, výzkum, fundraising, osvěta a vzdělávání v oblasti ochrany přírody, vydávání publikací a výroba audiovizuálních děl. Primárním projektem zůstává reintrodukce koní Převalského na východ Mongolska, nicméně projektů, jimž se organizace bude věnovat, Zoo Praha podporuje či realizuje v Mongolsku vícero. Jde zejména o další podporu Přísně chráněné oblasti Velká Gobi B, kam Zoo Praha v posledních deseti letech dovezla koně Převalského, dále o ochranu velbloudů divokých a sajk mongolských. Druhým záměrem služební cesty byl detailní průzkum dvou vybraných oblastí ve východním Mongolsku, které byly identifikovány jako nejvhodnější na základě předchozích průzkumů. Během říjnové cesty se oba hlavní záměry podařilo naplnit a díky novým terénním zjištěním byla zpřesněna lokalizace obou lokalit a vytyčeno území uvažované pro další možné šíření koní po jejich vypuštění z aklimatizačních ohrad.

V říjnu bylo pražské zoologické zahradě a jejímu řediteli Miroslavu Bobkovi uděleno významné ocenění formou Řádu polární hvězdy, nejvyššího státního vyznamenání Mongolska. Jde o velkou poctu a uznání za desítky let usilovné práce na záchraně koně Převalského a jeho návratu do původní domoviny.

V rámci projektu na ochranu sajk mongolské jsme s Českou zemědělskou univerzitou v Praze uzavřeli smlouvu o poskytování služeb. Výzkumný tým ČZU bude provádět zhodnocení potravní kompetice volně žijících kopytníků, zejména pak sajk mongolských, s hospodářskými zvířaty pastevců v západním Mongolsku, a to pomocí genetických analýz složek potravy v trusu.

Co se týče ochrany kriticky ohrožených velbloudů divokých v Mongolsku, finalizovali jsme ve spolupráci s britskou organizací The Wild Camel Protection Foundation (WCPF) a mongolskou nevládní organizací WCPF Mongolia dohody o výstavbě nového chovného centra v lokalitě Toli Bulag při severovýchodním okraji Přísně chráněné oblasti Velká Gobi A. Stávající chovné centrum v Zachyn Us je totiž jediné svého druhu a postupně dochází k naplnění jeho maximálních kapacit. Výstavba nového centra v Toli

Bulag tak významně přispěje k dalšímu zefektivnění ochrany kriticky ohrožených velbloudů divokých v místech jejich přirozeného výskytu.

Kromě aktivit v Mongolsku jsme se v roce 2022 zúčastnili jménem Zoo Praha a EEP pro chov koně Převalského několika jednání se zástupci Ministerstva ekologie, geologie a přírodních zdrojů Kazachstánu, Asociace pro ochranu biodiverzity Kazachstánu (ACBK) a středoasijské pobočky Světového fondu na ochranu přírody (WWF). Cílem těchto jednání je uzavření Memoranda o vzájemné spolupráci při reintrodukci koní Převalského do Kazachstánu.

TOULAVÝ AUTOBUS

V roce 2022 pokračovaly cesty Toulavého autobusu v Kamerunu. Ten se i nadále zaměřuje na osvětovou a vzdělávací činnost na poli problematiky ochrany ohrožených goril nížinných a dalších ohrožených druhů zvířat v souvislosti s úbytkem jejich přirozeného prostředí a všudypřítomným nelegálním lovem. Celý projekt je cílený na děti a obyvatele z okrajových částí Biosférické rezervace Dja. Pandemie covid-19 jej však výrazně ovlivnila. V roce 2020 jsme byli nuceni environmentálně-vzdělávací program dočasně zkrátit, ale naštěstí se jej podařilo opět obnovit.

Začátkem roku představila Zoo Praha v Kamerunu knihu *Gorilí pohádky* přeložené do kamerunského dialektu badjoué, jímž hovoří početná komunita obyvatel z okolí Biosférické rezervace Dja. Rozvoj vzdělávacích aktivit pokračuje i díky spolupráci s organizací Ape Action Africa, jež v Kamerunu provozuje záchrannou stanici pro primáty Mefou. Tuto organizaci jsme podpořili v rámci rozvoje vzdělávacího programu určeného pro komunitu žijící v okolí záchranné stanice, která se nachází vně Národního parku Mefou. Vedle toho jsme poskytli i prostředky na pokrytí nákladů záchranné stanice v době jejího uzavření z důvodu pandemie covid-19. Ve třetím čtvrtletí jsme byli informováni, že záchranná stanice pro primáty Mefou byla znovu otevřena veřejnosti. Díky tomu budeme v blízké době moci opět obohatit trasu Toulavého autobusu o návštěvu tohoto unikátního místa, které účastníkům se dětem a jejich učitelům přeneše nenahraditelný zážitek – blízké setkání s gorilami, šimpanzi a dalšími druhy zvířat. Kromě toho jsme znovu obnovili diskuse o výstavbě vzdělávacího zařízení s ubytovacími prostory v areálu záchranné stanice. Tento projekt jsme byli nuceni kvůli pandemii covid-19 opakovaně odročit. Zoo Praha také jednala o novém projektu s organizací Tropical Forest and Rural Development, která v Kamerunu provozuje projekt Toulavý autobus. Nová spolupráce se týká monitoringu periferních oblastí rezervace Dja pomocí instalace fotopastí za

Gorilí pohádky
v jazyce badjoué – první
vázaná kniha v tomto
dialektu – vzbudily
u místních dětí nadšení.

Pohled do chovného zařízení pro strašilky humří
Foto: archiv Zoo Praha

účelem zefektivnění ochrany goril a dalších ohrožených druhů. Záběry z fotopastí budou analyzovány a archivovány ve středisku ekologické výchovy Kabilone II, kde tráví účastníci Toulavého autobusu část environmentálně-vzdělávacího programu.

Během jarní cesty zástupců Zoo Praha do Kamerunu byla dojednána další spolupráce s Biosférickou rezervací Dja, jejíž správa se potýká s velkým nedostatkem vybavení, které je nezbytné pro efektivní práci strážců rezervace. Během prvního čtvrtletí jsme poskytli IT materiál a ve druhém čtvrtletí jsme podpořili realizaci projektu značení rezervace, jež není v určitých oblastech nijak vytyčena. Započaly také práce spojené s výrobou informačních tabulí, které budou v rámci naší podpory instalovány na hranicích rezervace. Byly rovněž zahájeny konkrétní kroky v rámci spolupráce s kamerunskou přírodní rezervací Ngoyla, které Zoo Praha poskytla prostředky na základní vybavení pro její strážce a rozvoj vzdělávacího projektu pro lokální komunity.

V rámci služební cesty do Demokratické republiky Kongo (dále DRC), která proběhla v lednu 2022, projednali zástupci Zoo Praha konkrétní podporu Národního parku Kahuzi-Biega, který se nachází na východě DRC a je klíčovou lokalitou pro ochranu gorily východní. Cesty se účastnil významný český architekt prof. Zdeněk Fránek, který během roku 2022 zpracoval návrhy vzdělávacího komunitního centra, jehož cílem je rozvoj a podpora ekoturismu v NP Kahuzi-Biega. Správa NP provozuje i radiovou stanici *Gorilla FM*, která vysílá v celém regionu Jižního Kivu. Její hlavní náplní je šíření osvěty týkající se ochrany goril a dalších

ohrožených druhů. Stanice se však potýká s nedostatkem vybavení, proto jsme se domluvili na spolupráci, díky níž pomůžeme zlepšit podmínky pro efektivní práci osvětových a vzdělávacích pracovníků rádia.

Na jaře 2022 přijeli do Zoo Praha zástupci z ICCN (Konžského institutu pro ochranu přírody), který spravuje chráněná území v Demokratické republice Kongo. Během návštěvy bylo podepsáno memorandum, kterým jsme stvrdili společné záměry, které souvisí s rozvojem infrastruktury a s ochranou goril východních v Národním parku Kahuzi-Biega. Ve třetím čtvrtletí jsme byli informováni o odvolání dosavadního generálního ředitele ICCN. O dalším postupu jsme ve čtvrtém čtvrtletí jednali i s dalšími organizacemi zapojenými do tamní ochrany biodiverzity, a to zejména s ředitelem Wildlife Conservation Society DRC, jež se přímo účastní řízení Národního parku Kahuzi-Biega, a také s organizací LWIRO Primates Rehabilitation Center, která chystá

projekt vypuštění zachráněných jedinců kočkodanů Hamlynových do Národního parku Kahuzi-Biega.

Na přelomu října a listopadu se zástupci Zoo Praha zúčastnili oficiální cesty Ing. Tomáše Tesaře, náměstka ministra životního prostředí ČR, do Gabonské republiky. Během cesty proběhlo několik jednání s místními úřady v rámci představení projektů Zoo Praha na ochranu biodiverzity a mapování projektových příležitostí. Jednání proběhlo například na místní Agentuře pro národní parky (Agence Nationale des Parcs Nationaux), kde jsme se seznámili s ředitelem Agentury Christianem Tchémambelou a s ředitelkou pro komunikaci s veřejností, Laëtitiou Amance Oyubiovou. Agentura projevila velký zájem o environmentálně-vzdělávací materiály, které vznikly v rámci projektu Toulavý autobus. Budoucí vzájemná spolupráce bude spočívat zejména ve sdílení *know-how*.

NA POMOC AUSTRALSKÉ FAUNĚ

V dubnu se tým Zoo Praha vydal do Austrálie za účelem zhodnocení jak projektů podpořených po rozsáhlých požárech 2019/2020, tak projektů s naší dlouhodobou podporou. Jednalo se například o projekt zabývající se záchranou paropuchy corroboree řízený Zoos Victoria, který je zaměřený na výzkum, management populace a výstavbu nových chovných zařízení na Mt Kosciuszko. Zástupci Zoo Praha dále navštívili Mt Rothwell a Healesville Sanctuary, rezervace chránící místní ohrožené druhy (především kriticky ohroženého klokanu skalního jižního) před zdvočelými domácími šelmami a nebezpečnými požáry. Během služební cesty se k nim přidal i velvyslanec České republiky Tomáš Dub. Spolu s ředitelem Zoo Praha slavnostně přestřihli pásku nového chovného zařízení pro vakoplchy trpasličí v Secret Creek Sanctuary, jehož výstavba byla financovaná ze sbírky „Pomáháme jim přežít“ ve spolupráci s Australian Ecosystems Foundation. V Zoo Melbourne proběhla návštěva chovného zařízení pro strašilky humří, kde se mimo jiné vedla diskuse o možnostech chovat tento

kriticky ohrožený druh strašilky přímo v Zoo Praha v návaznosti na již poskytovanou podporu. V rámci služební cesty se podařilo navštívit také Tasmánii (projekt s dlouhodobou podporou managementu populace ďábla medvědovitého) či Zoo Adelaide (projekt na ochranu sladkovodní želvy krátkokrčky hnědavé). V posledním uvedeném projektu byly poskytnuté prostředky využity k zakoupení nového inkubátoru.

OCHRANA BAŽANTŮ EDWARDSOVÝCH

Nově jsme se v roce 2022 zapojili do projektu na ochranu bažantů Edwardsových ve Vietnamu organizovaného Viet Nature Conservation Centre. Zoo Praha se chovu tohoto druhu věnuje nepřetržitě již od roku 1949 a dosud se podařilo vylíhnout více než 170 kuřat. V současné době koordinujeme evropský chov tohoto druhu (EAZA EEP). V minulosti jsme organizovali transport čtyř bažantů do Zoo Hanoj a spolupracovali jsme i na dalších transpotech pro vytvoření záložní populace v zoologických zahradách v Tchaj-pej a v Singapuru. Vzhledem k historii chovu a stupni ohrožení druhu (jedná se o nejhroženější druh bažanta na světě) se Zoo Praha rozhodla podpořit ve Vietnamu projekt na výstavbu chovného centra. Jeho cílem bude reintrodukce odchovaných bažantů zpět do přírody a zároveň v něm bude probíhat osvěta o tomto druhu pro místní školy a návštěvníky. V letošním roce se povedlo do centra přivést rozvody vody a elektřiny, oplotit areál a začít s výkopovými a stavebními pracemi. Mezi evropskými specialisty z EAZA a organizace World Pheasant Association byl vybrán koordinátor projektu, který odjede do Vietnamu a bude na místě dohlížet na výstavbu voliér a zaškolení místních chovatelů.

OCHRANA PLAZŮ V INDONÉSII

Koncem roku 2022 byly vypracovány návrhy projektů zaměřených na ochranu dvou druhů plazů v Indonésii. Jde o ohroženého varanovce bornejského a kriticky ohroženou orlicii bornejskou, jež jsou v Zoo Praha chováni. Hlavním záměrem navrženého projektu na

Samice bažanta Edwardsova s mládětem

Foto: Petr Hanemánek

Líhnutí
varanovců
bornejských

ochranu varanovce bornejského je ve spolupráci s příslušnými indonéskými institucemi a partnery přispět k aktivní ochraně tohoto unikátního ještěra formou vytvoření jeho pojistné populace v lidské péči a vybudování ochrannářského, výzkumného a osvětového střediska ve vybrané lokalitě v Indonésii. Toto středisko by mělo v náplni i organizaci návazných aktivit směřovat rovněž k ochraně volně žijících populací varanovců a jejich přirozeného prostředí. Záměry projektu na ochranu orlicie bornejské jsou obdobné – zejména jde o přispění k efektivní ochraně této obří říční želvy a jejího přirozeného prostředí, které obývá řada dalších existenčně ohrožených druhů a je zásadně významné z pohledu ochrany biodiverzity.

Návrhy projektů byly v listopadu 2022 projednány v Indonésii s relevantními autoritami, jako je náměstek ministra životního prostředí Alue Dohong či zástupci Biologické fakulty Národní univerzity v Jakartě. S tamním ministerstvem životního prostředí i dalšími autoritami jedná v současné době Zoo Praha o dalších úrovních a formách spolupráce. Na sklonku roku došlo ke stanovení dalšího postupu pro realizaci projektu na ochranu varanovce bornejského, jehož základem je monitoring populací a výzkum životních nároků tohoto druhu.

OSTATNÍ IN SITU PROJEKTY

V průběhu roku pokračovala podpora ostatních dlouhodobě běžících projektů, kterými jsou zejména ochrana gaviála indického na řece Čambal a projekty zaměřené na ochranu ohrožených druhů ptáků, jako je ochrana zpěvných ptáků na Jávě, ochrana supa mrchožravého na Balkáně, ochrana volavky císařské v Bhútánu či ochrana morčáků paranských a arů Learových v Brazílii.

■ **Gaviály indické** ohrožuje nejen znečištění řek, stavba přehrad či masivní rybolov, ale také nelegální těžba písku, která gaviálům ničí místa vhodná pro kladení vajec – kladiště. Projekt ochrany gaviálů indických na řece Čambal probíhá již řadu let a díky monitoringu volně žijící populace těchto kriticky ohrožených plazů bylo možné nasbírat velmi cenná data o časoprostorovém využívání jejich životního prostředí i důležité a dosud neznámé informace o jejich životě a rozmnožování. Tato data se následně stávají základním stavebním materiálem pro příslušnou ochrannářskou a výzkumnou práci. Monitorovací práce spočívá v telemetrickém sledování dříve označených gaviálů a sledování počtu hnízd a vylíhlých mláďat. Projekt se dále soustředí na budování kapacit a rozšíření osvětových a vzdělávacích programů (včetně tvorby vzdělávacích materiálů) v místních komunitách v nových oblastech při horním toku řeky Čambal.

■ Co se týče **ochrany zpěvných ptáků na Jávě**, v roce 2022 byl díky podpoře Zoo Praha spuštěn nový chovný program kriticky ohrožených **špačků** *Gracupica jalla*, jejichž poslední volně žijící populace již vyhynula. Nadějí pro tento druh je však záložní populace v lidské péči a možná budoucí reintrodukce do volnosti.

Vedle tohoto programu pokračuje partnerská organizace Cikananga Conservation Breeding Centre s chovem dalších ohrožených druhů, jako jsou **krasky jávské**, **majny černokřídlé** či **sojkovci rezavočelí**. Největší hrozbou pro všechny výše uvedené druhy je lidská činnost. V asijských zemích je stále velice populární chov okrasných ptáků v klecích. S tím bohu-

žel souvisí nelegální a neregulovaný lov a obchod. Kromě toho jsou tyto druhy silně ohroženy ztrátou přirozeného prostředí v důsledku kácení tropických lesů. Prostředky Zoo Praha pomáhají záchranné stanici zajistit materiál pro údržbu a desinfekci voliér a doplňky stravy nezbytné pro zdárný chov. Kromě toho bylo vybudováno zařízení pro chov krmeného hmyzu. Pro stanici je to významný a progresivní krok, díky němuž je více soběstačná a nezávislá na zdrojích z místních trhů. Vlastní chov hmyzu také umožňuje lepší kontrolu kvality krmiva.

- V roce 2022 jsme pokračovali v dlouhodobé podpoře projektu na ochranu **supů mrchožravých** na Balkáně. Zoo Praha se již od roku 2013 podílí na projektu bulharské ochranné organizace Green Balkans s hlavním cílem reintrodukce supů mrchožravých ve východní části pohoří Rodopy. S naší podporou byly mimo jiné vybudovány chovné a rehabilitační voliéry a instalován systém fotopastí k zajištění nepřetržitého monitoringu hnízdních plošin. Zoo Praha také spoluprodukuje vypouštění mláďat odchovaných v lidské péči zpět do volnosti. Důležitou součástí projektu je kromě chovných voliér zajištění dostatku potravy pro volně žijící jedince. Pro tento účel byl vytvořen tým, který má na starosti krmená místa, jejich zásobování potravou a jejich monitoring za pomoci systému fotopastí. Monitoring supů na krmeném místě v lokalitě Partizanin je zajišťován kamerovým systémem s možností online přenosu videa, což umožňuje, vedle získávání informací o chování a stavu supů mrchožravých, také informování veřejnosti o problematice ohrožených druhů. V letošním roce byly prostředky podpory využity na úhradu nákladů spojených s údržbou kamerového systému, s kontrolou a rozšířením oplocení voliér, obsluhou krmených míst, stejně tak jako k úhradě samotného krmení pro supy.

- Zoo Praha nadále pokračovala v podpoře projektu zaměřeného na ochranu **pekariů Wagnerových**. Finanční prostředky byly poskytnuty nevládní organizaci CCCI (El Centro Chaqueño para la Conservación e Investigación) provozující chovnou stanici pro tyto ohrožené sudokopytníky. Finance byly využity konkrétně k pokrytí provozních nákladů chovné stanice, nákladů na stavební a jiné úpravy nutné pro zkvalitnění životních podmínek zvířat a k nákupu krmiva.

PROJEKTY IN SITU V ČR

Pražská zoologická zahrada se nadále věnovala také in situ projektům na území České republiky. Kromě ochrany volně žijících populací užovky podplamaté, ještěrky zelené nebo sysla obecného pokračoval i projekt na výzkum a ochranu karase obecného a projekt zaměřený na modráska východního. Pokračovaly rovněž práce spojené s projektem Zubří v Praze.

- V rámci projektu na ochranu **karase obecného** jsme spolupracovali s Biologickým centrem AV ČR, Českou zemědělskou univerzitou (dále jen ČZU) a Českým rybářským svazem (dále jen ČRS). V první fázi projektu šlo především o genetické výzkumy při hledání čistých populací karasů obecných, které nejsou zatíženy hybridizací s invazním karasem stříbřitým. Předchozí zimu bylo v sádkách v zoo umístěno dvacet jedinců karasů obecných, čemuž předcházela úspěšná revitalizace Mlýnského náhonu v areálu zoo. V březnu 2022 byli karasi vypuštěni do rybníčku u Dětské zoo, kde se zdárně a velice hojně rozmnožili, takže odtud bylo následně možné odebírat základ pro plánované vysazení druhu do některé z pražských vodních nádrží. Na základě memoranda uzavřeného s Pražským územním svazem ČRS z roku 2021 byly také odchyceny ryby do genetického základu záchranného programu. V Krušných horách byly získány od dárce generační ryby, tedy vzrostlé formy karase obecného. Ty byly otestovány ČZU a závěr

Vypouštění mladých karasů obecných ve Vinoři

Foto: Petr Hanenik

Foto: Tereza Mruková

Ještěrky
zelené

byl takový, že jde o geneticky čistou labskou variantu. Vypuštěny byly do rybníčku v chovné stanici v Dolním Dobřejově. Další geneticky ověřené generační ryby, tentokrát zakrslé formy karase obecného, byly dovezeny ze Sedlčanska a vysazeny v dalších nádržích v Dolním Dobřejově a do rybníka ČRS v katastru Mokrovrat.

V všech výše uvedených místech se ryby rozmnožily a tak mohl být konečně v říjnu 2022 karas obecný reintrodukovan do dvou pilotních lokalit. První z nich byl rybník U kamenného stolu ve Víně, kam bylo vypuštěno celkem 99 ryb. Ty byly odchovány přímo v Zoo Praha a původem jsou od Prackovic nad Labem. Zdejší karas obecný patří k linii typické pro povodí Labe, na Moravě se vyskytují populace patřící k dunajské linii. Víněský rybník byl pro vypuštění karasů obecných pečlivě připraven. Na podzim roku 2021 a znovu na jaře 2022 byl rybník vyloven a karas obecný je teď jeho jediným obyvatel. Až se zdejší populace stabilizuje, budou do nádrže přidány další druhy českých ryb. Ryby ze Sedlčanska byly v lokalitě Mokrovraty vypuštěny do dalšího rybníka. Ryby ze sádek z Příbramska (umístěné do nádrže u restaurace Gaston v areálu zoo) bohužel vylovily volavky. V současné době Zoo Praha disponuje až tisícovkou jedinců a další ryby jsou v držení smluvních partnerů.

V roce 2022 bylo podepsáno memorandum se Zoo Plzeň, která se stala regionálním partnerem projektu pro Plzeňský kraj. Byla rovněž zahájena jednání o spolupráci se Západočeským územním svazem ČRS. Na konci roku byla zahájena spolupráce s místní organizací ČRS Bílina a se Severočeskými doly Bílina s perspektivou osazení 4–6 nádrží na důlních výsypkách v okolí Bíliny a Duchcova. Zoo Praha rovněž vstoupila do oficiálních jednání se Svazem místních samospráv. Ten disponuje databází členských obcí včetně informace o místních nádržích (většinou jde o obecní rybníček či požární nádrž). Na konci roku proběhlo jednání s Lesy hlavního města Prahy o možnosti chovu ryb na pozemcích dešťových usazovacích nádrží (DUN). V závěru roku 2022 bylo prověřeno 29 DUN na území Prahy. Proběhlo rovněž jednání s Ministerstvem životního prostředí ČR o podepsání memoranda, kterým by byla uznána koordinační role Zoo Praha při záchraně karase obecného.

■ V průběhu roku 2022 nadále pokračoval projekt na ochranu **modráška východního**. Hlavním cílem tohoto projektu je obnova populace na lokalitě VKP Sklenářka v areálu Zoo Praha, na které byly v minulých letech pomocí pastvy ovcí obnoveny příhodné podmínky pro vysazení tohoto kriticky ohroženého druhu motýla. Zejména začátkem roku a na jaře bylo v rámci managementu území zrealizováno odstranění náletových dřevin na celkové rozloze 2 500 m². Došlo tak k dalšímu významnému rozšíření lesostepních biotopů na svazích směrem od Sklenářky k Vltavě. Během celé vegetační sezony probíhala pastva ovcí a koz oplůtkovým způsobem. Centrální stepní plocha byla spásána kozami pouze v jarním období a poté ponechána v klidu. V květnu a červnu zde došlo k rozvinutí květnaté stepní vegetace s dominující mateřídouškou panonskou, která je jednou z vhodných živých rostlin housenek modrásků východních. Od jara do podzimu probíhal monitoring vývoje biotopů především ve vztahu k pastvě a redukci náletových dřevin. Veškeré výše popsané aktivity umožnily první reintrodukci modráška východního na této lokalitě. V květnu se podařilo odlovit tři samice a dva samce na Rané v Českém Středohoří a ve výsledku odchovat celkem 59 kulek. Ty byly umístěny k patám keřů a stromů dne 21. července 2022.

■ Geomorfologie území, na němž se rozkládá zoologická zahrada, podmiňuje existenci unikátních původních rostlinných a živočišných společenstev. Zásadní je v tomto ohledu zejména jižní a jihozápadní skalnatý svah hluboce zaříznutého údolí Vltavy vytvářející oproti okolní krajině mikroklimaticky teplejší území, na němž se udržela refugia vzácných teplomilných živočichů. Klíčovým druhem tohoto prostoru je bezesporu kriticky ohrožená **ještěrka zelená**. Její přítomnost zaznamenali pracovníci zoo od založení zahrady a od šedesátých let minulého století let se zamýšlejí nad příčinami úbytku zdejší endemické populace. Ten vyvrcholil na přelomu osmdesátých a devadesátých let, kdy z celé populace ještěrek zůstali na jedinci přežívající na skalnatém ostrohu v nejzápadnější části zoo. V devadesátých letech bylo jako základní příčina takřka úplného zániku populace jednoznačně určeno zarůstání svahu invazním akátem bílým. Důsledkem celoplošného zastínění byla ztráta vhodného mikroklimatu a redukce bylinného patra a tím i společenství bezobratlých živočichů, jimiž se ještěrky živí. Maloplošné zásahy ze strany zoo v devadesátých

letech možná odvrátily definitivní vymření druhu na území zoo, ale systémově problém nevyřešily. Řešení přinesla až celoplošná úprava území vymýcením akátů v letech 2011–2013 a následný cílený management, který trvá až do dnešní doby. V roce 2015 objednala zoo profesionální zhodnocení stavu populace ještěrek, jehož se ujal Mgr. D. Fischer. Z něj vyplynuly návrhy dílčích zlepšení územní péče. Populace ještěrek v té době vykazovala tendence k osídlení ještě ne zcela zralých upravených ploch a byla sice rostoucí, ale zranitelná. Management úpravy bylinného, keřového i stromového patra v následujících letech pokračoval, takže bylo na místě opakovat průzkum stejnou metodikou. Prováděl ho opět Mgr. Fischer, začal v roce 2021, ale jeho podstatná část se uskutečnila v roce 2022. Získali jsme jím objektivní údaje o dopadu prováděné péče o území na stav populace ještěrky zelené za sedm let. Uvádím citaci ze *Zhodnocení stavu populace ještěrky zelené (Lacerta viridis) v areálu Zoo Praha v letech 2021 a 2022*: „Na území Zoo Praha došlo v období 2015–2021, 2022 k významnému nárůstu početnosti populace ještěrky zelené (odhadem zhruba na trojnásobek) i rozšíření ploch, které tento druh v zoo aktuálně využívá (teoreticky se aktuálně jedná o plochu o výměře cca 3,25 ha). Je více než jasné, že příčinou tohoto stavu je vhodný management, který byl ve většině ploch s výskytem tohoto druhu nastaven, a skutečnost, že po roce 2015 došlo k vytvoření dalších potenciálně atraktivních stanovišť (např. nově zbudovaná vinice).“

■ V lednu 2022 byly podepsány s Magistrátem hlavního města Prahy (dále jen MHMP) smlouvy o výpůjčce k pozemkům pro první a druhou etapu budování výběhu **zubrů v Dolních Počernicích**. Vzhledem k černé skládce (převážně stavební suť) navězené v rozmezí od prosince 2021 do března 2022 bylo odloženo převzetí pozemků. Pracovníkům Zoo Praha se podařilo dohledat viníka a situaci ve spolupráci s MHMP napravit odvozem části odpadu a překrytím inertní suti kaly z pražských nádrží. Ve druhém čtvrtletí byly převzaty pozemky pro první etapu. Pozemky pod zemníkem budou (po dohodě s MHMP) převzaty, až odbor životního prostředí ukončí návoz kalů z pražských nádrží (předběžně rok 2024 až 2025). Bylo přislíbeno vyspádování navezené zeminy tak, aby vody stékaly do místa plánované tůně. Během roku 2022 probíhala opakovaná jednání s MČ Praha – Dolní Počernice a nájemci zahrádek na nejzápadnějším pozemku. Došlo k vícestranné dohodě mezi MČ Praha – Dolní Počernice, MHMP, Zoo Praha a zahrádkáři, že pozemky budou vyňaty z výpůjčky a zahrádkáři budou pokračovat v přímém nájemním vztahu s MHMP bez prostřednictví Zoo Praha nebo MČ. Souhlas Zoo Praha byl doručen MHMP ke konci listopadu 2022.

V březnu 2022 projekt Zubří v Praze obdržel záštitu předsedkyně AV ČR prof. RNDr. Evy Zažímalové, CSc., dr. h. c. Na základě této záštity vstoupila Zoo Praha v jednání s Botanickým ústavem AV ČR ve věci botanického monitoringu. Návrh memoranda byl odeslán ústavu k projednání. Na pozemcích byl proveden dobrovolnický amatérský zoologický průzkum (I. Dzido). Na jeho základě bude rozhodnuto, které segmenty faunistického průzkumu zadat odborníkům z AV ČR nebo univerzit.

V červnu 2022 začalo zpracovávání projektu pro vlastní výstavbu výběhu. Projekt zpracovávají DESIGN arc om s. r. o. (Ing. arch. Jakub Pachta). Inženýringem byl pověřen Ing. R. Staněk z ABM. V průběhu roku 2022 proběhly opakované konzultace na úřadech MČ Praha – Dolní Počernice, MČ Praha 14 (územní rozvoj, stavební úřad, životní prostředí) a MHMP (územní rozvoj, životní prostředí, lesy) s cílem zajistit hladké projednání dílčích povolení. První žádosti byly na úřady odeslány v prosinci 2022 a projednávání inženýringu bude pokračovat v prvním čtvrtletí roku 2023. V přípravě dokumentace k územnímu řízení / stavebnímu povole-

ní byly využity zkušenosti z budování a provozování výběhu koní Převalského na Dívčích hradech. Důraz byl kladen především na širší vjezdy do ohrady pro specializovanou techniku, vyšší manipulační prostor vrat do objektu seníku, řešení sanitárního zázemí pro pracovníky i návštěvy a na bytelnost prvků ohrady a vstupů do ohrady. Byla prověřena místa pro vyhlídky a určeno jejich přesné umístění. Ve spolupráci s magistrátem také byly vytyčeny porosty určené k ochraně dřevin před okusem během prvních let provozování výběhu.

■ V roce 2022 proběhla série jednání s rezortem životního prostředí (AOPK, MŽP), jejichž výsledkem byla shoda ve věci vybudování voliéry pro **sysla obecného** na Dívčích hradech a zahájení chovu s využitím zvířat ze Sklenářky, případně z jiné lokality v ČR. Bylo vytipováno místo a zpracován projekt pro umístění voliéry na Dívčích hradech. Zoo získala odbornou podporu RNDr. Vladimíra Vohralíka z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy k budoucímu vypuštění sýslů v lokalitě Dívčí Hrady – Butovické hradiště, kde se sysel do sedmdesátých let minulého století vyskytoval.

Jako každoročně probíhal na svahu pod Sklenářkou monitoring volně žijící populace sýslů. Během dubnového a červnového odchytu ve vypouštěcí voliére a jejím okolí bylo chyceno výrazně menší množství jedinců, než v předešlých letech (po 20 zvířatech). Zřejmě to souvisí s tím, že se sýslé ve větší míře přesunuli na travnaté plochy ve výběhu afrických kopytníků a v jeho okolí.

■ V roce 2022 byla navázána spolupráce s RNDr. V. Vohralíkem a V. Melicharem ohledně monitoringu výskytu **křečka polního**. Paní M. Dolejšová a Mgr. Petr Štěpánek, CSc. byli vyškoleni v metodice monitoringu výskytu křečka. Rovněž byla navázána spolupráce se záchranými stanicemi na území Prahy, které jsou v případě, že budou mít křečka ve stavu, ochotny jej poskytnout do chovu Zoo Praha.

RNDR. PAVEL BRANDL, PH.D., PETR VELENSKÝ,
MGR. BARBORA DOBIÁŠOVÁ, ANTONÍN VAIDL
KURÁTOŘI ■
MALVÍNA KAHLEOVÁ, MGR. PETR ŠTĚPÁNEK, CSc.
ODDĚLENÍ IN SITU PROJEKTŮ ■

Pravidelný odchyt a kontrola sýslů obecných pod Sklenářkou
Foto: Oliver La. Oue

Foto: Petr Hlaváček

Proutěné koule aktivizovaly i hyeny čabrakové.

Pracoviště enrichmentu a welfare

Od února roku 2022 se začaly opět pravidelně konat workshopy pro návštěvníky zaměřené na výrobu enrichmentových prvků. Na objednávku byly uspořádány také dva workshopy v rámci komerční akce.

S principem enrichmentu a s výrobou enrichmentových prvků měli možnost se seznámit o jarních a letních prázdninách účastníci příměstských táborů. Potravní enrichment byl prezentován během kurzů zooškol na téma „Krmení je věda“.

V březnu byla pro širokou veřejnost uspořádána přednáška o enrichmentu a welfare, která byla následně zveřejněna na YouTube kanálu Zoo Praha, v listopadu proběhla obdobná přednáška v rámci firemní akce. Online knihovna odborných článků a jiných publikací týkajících se welfare a enrichmentu byla průběžně doplňována o aktuální dokumenty. Zařazeny byly také nové informace prezentované na konferenci EAZA Animal Welfare Forum, která se konala koncem května v nizozemském Apeneul Primate Parku, a obsah EAZA online výukového kurzu, který se týkal zavádění hodnocení welfare do praxe.

Pro monitorování chování zvířat byla pořízena aplikace ZooMonitor, která umožňuje vytvářet pro jednotlivá zvířata i skupiny projekty týkající se zejména prostorového využití expozic nebo etogramů. Byly také pořízeny základní měřicí přístroje pro sledování parametrů prostředí.

V srpnu jsme se zaregistrovali na portálu firemního dobrovolnictví „Zapojím se“. Dobrovolníci zatím pomáhali zejména s přípravou olíštěných větví na mražení. Dostatek okusu a jeho pestré druhové složení je pro welfare listožravých zvířat v zimním období zásadní. Pro potřeby potravního obohacení jsme vysadili nové dřeviny v rámci revitalizace prostor v zázemí zoo. Z výrazněj-

šího nového enrichmentu je možné zmínit návrh a výrobu dvou potravních hlavolamů pro gorily. Jeden z nich byl nainstalován ve vnitřní expozici goril ve starém pavilonu. Abychom podpořili přirozené potravní chování zvířat, začali jsme s přípravou automatizovaných krmítek navržených přímo na míru jednotlivým druhům. Podařilo se navázat spolupráci se strojní fakultou ČVUT a jako pilotní projekt byl zvolen návrh klapky s časovačem k zásobníku sena ve stáji slonů.

Během roku byly průběžně vyráběny a pořízovány enrichmentové prvky – například plastové míče různých rozměrů stimulující u šelem hravé a lovecké chování (medvědi lední, lvi, tygři, mláďata tayar). Po vyvrtání otvorů slouží tyto míče také jako potravní skrýše, a to zejména na úseku chovu primátů. Novinkou byly například pro chápány středoamerické.

Hrochům a slonům jsme zakoupili speciální odolné míče o průměru 70 cm. Míč pro slony je navíc opatřen otvory a závěsným zařízením, takže slouží jako krmný míč. Míč pro hrochy je plovoucí a je primárně určen pro zvýšení jejich pohybové aktivity. Zejména pro podporu exploračního chování u medvědů ledních byly do expozice pravidelně doplňovány prvky, jako jsou barely, kádě, bójky, kužely, koše, proutěné koule, dřevěné kuláče aj., a pro smyslovou stimulaci různé druhy bylin. Převážná většina poskytovaného enrichmentu měla souvislost s potravním chováním a byla zaměřena zejména na prodloužení doby krmení. Z přírodních materiálů byly vyrobeny různé proutěné koule, závěsné „houbičky“, dřevěné hlavolamy a skrýše z dřevité vlny,

ze syntetických materiálů pak trubkové „kerplunky“, závěsná krmítka spletená z hadic ve stylu bužírkového pletení nebo klíčky z nerezového drátu. Tento enrichment našel využití u široké škály druhů, od nestorů kea až po gorily. Vytvořili jsme nebo zakoupili také různé úkryty (koše, tunely, kukaně, boudičky) pro malé savce, například kuskusy, ovíječe, veverky, křečky nebo makie, a hnízdní podložky pro ptáky (například kulovité kostry hnízď pro kolonii papoušků mniších ve venkovní voliére Rákosova pavilonu). Enrichment byl poskytován také zvířatům absolvujícím

povinnou karanténu. Nové enrichmentové prvky byly prezentovány i během komentovaných akcí pro veřejnost, šlo například o multifunkční „hnízda“ upletená z dřevité vlny nebo proutěné „vrše“ pro gorily a bambusový vor určený pro neobvyklé podávání potravy během Dne slonů. I letos byly jako tradiční enrichment v rámci prezentace pro návštěvníky využity dýně, neprodané vánoční stromky a čerstvé proutě z jarních řezů hlavových vrů.

MGR. MARKÉTA LAVICKÁ
SPECIALISTKA NA ENRICHMENT A WELFARE ■

Tradičním podzimním typem enrichmentu jsou dlabané dýně.

Foto: Oliver & Que

Poprvé byl vyzkoušen vor s potravou jako enrichment pro slony.

Foto: Petr Hamanek

VEŘEJNOST

V roce 2022 se po dvou letech silně ovlivněných pandemií covid-19 mohla vrátit nabídka programových a vzdělávacích aktivit pro veřejnost v obvyklém rozsahu.

Návštěvnost

V roce 2022 byla pražská zoologická zahrada po předchozích dvou letech otevřena denně, bez nutnosti uzavřít brány v souvislosti s proticovidovými opatřeními. To se pochopitelně projevilo i na návštěvnosti. Konec roku jsme uzavřeli s počtem 1 419 122 osob, která se i přes odliv zahraničních turistů a zhoršující se ekonomickou situaci ve společnosti přiblížila návštěvnosti let 2017–2019.

Foto: Petr Hamanek

V prvním čtvrtletí jsme otevřeli brány zoologické zahrady bez limitních omezení a v plném režimu zpřístupnění většiny pavilonů. Uzavřeny zůstaly pouze pavilon Indonéska džungle a Ostrov lemurů. Indonéska džungle byla zpřístupněna návštěvníkům 15. března, vstup byl ovšem na základě rozhodnutí veterinární správy možný pouze s nasazenými respirátory a v omezeném počtu.

Návštěvnost v únoru mírně převyšovala obvyklou průměrnou návštěvnost za daný měsíc v posledních deseti letech. V březnu byla tato hodnota naopak neobvykle vysoká. Ovlivnily to jednak připravené programy pro veřejnost, jednak velmi příznivé počasí. Vliv měly také speciální akce pro ukrajinské uprchlíky, kteří zoo navštívili za symbolickou 1 korunu. Přivítali jsme jich celkem 33 277 (17 116 žen a 16 161 dětí). Největší počet návštěvníků v jednom dni (15 161) přišel na slavnostní zahájení 91. sezony, a to v sobotu 26. března. Šlo o nejvyšší denní návštěvnost v roce 2022.

Druhé čtvrtletí patřilo, co se návštěvnosti týká, k těm úspěšnějším. Hezké počasí, bohatý doprovodný program i příznivá covidová situace v zemi nám pomohly k jedné z nejvyšších návštěvností posledních let. Uvítali jsme celkem 442 916 návštěvníků. Dubnová návštěvnost navázala na vysokou návštěvnost březnovou. Za období posledních deseti let šlo o třetí nejvyšší dubnovou návštěvnost. K dobrým výsledkům nám stejně jako v březnu pomohli ukrajinští uprchlíci, kteří měli možnost využít zvýhodněného vstupného v ceně jedné koruny. Za čtvrtý měsíc roku 2022 jich přišlo celkem 25 671 (14 105 žen a 11 566 dětí). Poslední dubnový den jsme i díky této kampani zaznamenali také nejvyšší denní počet návštěvníků v tomto období, bylo jich 13 990. Květen byl spíše průměrný. Vzrostlo procento zahraničních turistů a ubylo ukrajinských návštěvníků, kteří od května platili plné vstupné. Obdobně červnová návštěvnost byla celkově o něco nižší než v minulých letech.

Na Mezinárodní den dětí měly děti do 15 let zvýhodněné vstupné za 1 korunu. Podobně i žáci základních škol, kteří dostali na vysvědčení z přírodovědných předmětů jedničku, byli 30. června odměněni vstupným za symbolickou korunu.

První pololetí roku jsme uzavřeli s velmi příznivou návštěvností 654 278 osob.

Třetí čtvrtletí patří každoročně, co se návštěvnosti týká, k nejúspěšnějším. Nejinak tomu bylo i v roce 2022. Červenec i srpen nám přinesly nadprůměrnou čtvrtletní návštěvnost i rekordní tržby za vstupné. I přes chladné a deštivé počasí v září se návštěvnost přehoupla přes půl milionu, takže za třetí čtvrtletí navštívilo zoo 508 479 osob.

První školní den patřil, jak je již zvykem, školákům. Zoo navštívilo 2 130 dětí se vstupem za symbolickou jednu korunu. Z celkového počtu 5 542 návštěvníků to činilo úctyhodných 38 %. V září se

však s návratem dětí do školních lavic znatelně zhoršilo počasí. Po úspěšných letních měsících tak návštěvnost zaznamenala citelný propad.

V den výroční slavnosti, 28. září, se otevřel nový pavilon goril nazvaný Rezervace Dja. Ani v den oslav nám počasí příliš nepřálo, a tak do zoo zavítalo jen 4 423 návštěvníků, tedy zhruba polovina obvyklé návštěvnosti. Spolu s novým pavilonem byl otevřen nový vchod do zoo u Sklenářky.

V průběhu třetího čtvrtletí jsme upustili od posledního covidového opatření (doporučení používat ochranu dýchacích cest v pavilonu Indonéska džungle).

Říjen byl z pohledu návštěvnosti rekordním měsícem, s celkovým počtem 149 293 návštěvníků se stal historicky nejúspěšnějším říjnem za posledních deset let. Přispělo k tomu nejen hezké počasí, ale rovněž zvýšený zájem o nově otevřený pavilon goril, který byl pro návštěvníky mimořádně zpřístupněn i po 16. hodině.

Listopad byl ve srovnání s minulými lety návštěvností spíše podprůměrný, prosinec se pak zařadil k návštěvnicky lepším měsícům, a to zejména díky období vánočních svátků, kdy bylo velmi teplé počasí.

Od 1. června přijímá Zoo Praha Prague Visitor Pass od Prague City Tourism – kartu umožňující navštívit vybrané kulturní instituce za zvýhodněných podmínek nebo zcela zdarma. K 31. 12. 2022 přišlo s Prague Visitor Pass do zoo 1 355 návštěvníků.

Díky projektu Prague Card se již několik let daří přivést do Zoo Praha více zahraničních i tuzemských turistů. Za rok 2022 s touto kartou přišlo 3 139 návštěvníků.

Půlmilióntý návštěvník

Půlmilióntého návštěvníka jsme uvítali relativně brzy 29. května. Stala se jím rodina z Maršova. S rodiči přijely i jejich dvě dcery – pětiletá Simonka a roční Nelka. V pražské zoo byli jako rodina poprvé, a protože mají ze všech zvířat nejraději medvědy lední a slony, nezapomněli je navštívit.

Milióntý návštěvník

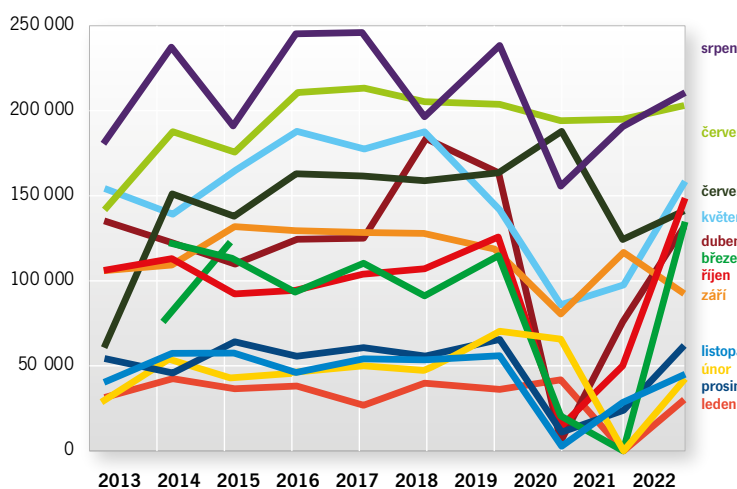
Milióntého návštěvníka jsme uvítali v podobném termínu jako v letech 2019 a 2018, a to 21. srpna. Stala se jím rodina z Úval, která se rozhodla vyrazit do zoo v pozdním odpolední po deštivém dni. O to příjemnější pro ně bylo překvapení v podobě vřelého přivítání, dárků a pamětní listiny. Při procházce po zoo navštívili rodiče a jejich dvě děti svá nejoblíbenější zvířata – tučňáky, lachtany a gaviály.

JIŘÍ ZADOROŽNÝ
VEDOUcí NÁVŠTĚVNICKÉHO SERVISU ■

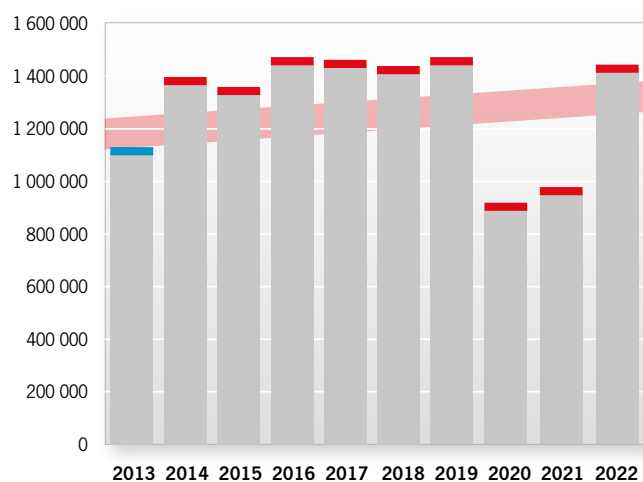
Tab. 8: Srovnání návštěvnosti v jednotlivých měsících v letech 2013–2022

Měsíc/rok	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Leden	30 268	0	48 596	31 729	43 922	25 451	32 518	34 356	42 414	31 358
Únor	42 326	0	54 794	62 626	39 573	46 959	48 547	40 974	53 928	28 618
Březen	138 769	0	21 535	107 452	81 627	110 340	97 600	104 092	122 713	75 827
Duben	136 539	75 952	5 572	152 772	182 233	125 940	125 265	111 619	122 348	135 280
Květen	159 091	97 208	85 557	140 362	182 273	168 521	182 843	165 689	139 162	154 341
Červen	147 299	125 255	186 684	152 547	148 009	156 723	159 280	138 306	151 119	60 712
Červenec	201 965	186 558	187 487	201 289	206 033	231 231	228 595	178 195	187 693	141 694
Srpen	208 199	193 953	156 816	236 808	194 156	242 037	242 095	191 422	237 439	180 635
Září	98 315	114 552	70 865	120 544	128 480	129 174	133 875	135 330	109 262	105 906
Říjen	149 293	99 649	18 259	133 083	117 426	101 900	96 455	95 982	113 041	106 111
Listopad	47 376	33 851	0	51 891	51 760	51 988	49 029	57 026	57 347	40 322
Prosinec	59 682	36 009	15 458	65 423	51 999	54 862	52 251	65 391	45 777	54 287
Celkem	1 419 122	962 987	851 623	1 456 526	1 427 491	1 445 126	1 448 353	1 318 382	1 382 243	1 115 091

Graf 1: Srovnání návštěvnosti v jednotlivých měsících v letech 2013–2022

Graf 2: Vývoj návštěvnosti v letech 2013–2022

Tab. 9: Srovnání dnů s nejvyšší návštěvností v letech 2021 a 2022

2021		2022	
počet osob	datum	počet osob	datum
12 753	25. srpna	15 161	26. března
10 720	21. srpna	13 990	31. dubna
10 520	4. července	13 223	23. dubna
10 504	7. srpna	12 742	27. března
9 591	26. září	12 338	28. října

Tab. 10: Přehled příchodu půlmiliontého a miliontého návštěvníka v letech 2013–2022

rok	celková návštěvnost	půlmiliontý návštěvník	miliontý návštěvník
2013	1 115 091	4. července	27. října
2014	1 382 243	3. června	24. srpna
2015	1 318 382	11. června	10. září
2016	1 448 353	4. června	16. září
2017	1 445 126	5. června	19. srpna
2018	1 427 491	26. května	21. srpna
2019	1 456 526	1. června	20. srpna
2020	851 623	17. července	–
2021	962 987	3. srpna	–
2022	1 419 122	29. května	21. srpna

Foto: Petr Hanemík

Letní zooškola

Programy a vzdělávání

Jedním z hlavních cílů zoologických zahrad na celém světě je vytváření pozitivního vztahu veřejnosti k přírodě jako celku. K naplnění tohoto úkolu slouží mnoho různých vzdělávacích i zábavných aktivit, které jsou určeny jak pro širokou veřejnost, tak pro školy nebo užší zájmové skupiny.

V souvislosti s příchodem vombata Coopera byl pro účastníky Vombatího dne připraven deník se spoustou úkolů.

Výroční slavnost se nesla v duchu třicátých let minulého století.

Foto: Petr Hamenik

PROGRAMY PRO VEŘEJNOST

Víkendové akce pro veřejnost se nesly v duchu tradičních akcí i programů představujících nově chované druhy v Zoo Praha nebo významné expozice.

V prvním čtvrtletí byla pozornost věnována zejména vombatům. V únoru jsme kromě tradičních akcí zaměřených na medvědy lední oslavili také svátek sv. Valentýna a v březnu jsme uspořádali velkou slavnost k zahájení 91. sezony.

Ve druhém čtvrtletí jsme se dočkali páru luskounů krátkoocasých, na jejichž příchod upozorňovaly návštěvníky tematické akce již od února. Vyvrcholily v květnu, kdy jsme luskouny poprvé ukázali veřejnosti. Jednou z nejpobulárnějších akcí byl *Nezapomenutelný den s vombaty* – akce, jež představila program Výzkum „vombatího chlapce“ Petera Johna Nicholsona.

Třetí čtvrtletí se neslo v duchu příprav na otevření nového pavilonu goril – Rezervace Dja. Každý měsíc byl pro návštěvníky připraven program zaměřený na historii a vývoj chovu primátů v lidské péči. Tyto akce vyvrcholily samotným otevřením nového pavilonu na konci září.

Poslední čtvrtletí roku byla pozornost i nadále soustředěna na Rezervaci Dja. Pro návštěvníky byly připraveny pravidelné prohlídky pavilonu, které jim blíže představily zvířecí obyvatele i samotný pavilon. Nechyběly ani tradiční akce jako Dny chovatelů želv, oslava svátku světél Diwali, adventní dílny a další. Novinkou byl Čertovský Mikuláš ve vánočně nazdobeném a nasvíceném Darwinově kráteru a Rezervaci Bororo. Program byl tematicky zaměřený na vombaty a ďáblý medvědovitě.

Vombatí den v Zoo Praha (8. ledna)

Den byl věnován představení nového vombatího samce Coopera veřejnosti za přítomnosti vzácných hostů včetně honorární konzulky Austrálie Jany Kvasnicové, herce Marka Ebena, cukráře Josefa Maršálka a dalších. Doprovodný program byl zaměřen na vombaty a další vačnatce. Pro návštěvníky byl připraven také velký turnaj v hraní kostek, odkazující na tvar vombatího trusu.

Vombat Cooper se těšil zájmu návštěvníků po celý rok.

Foto: Petr Hamenik

Slavnostní zahájení sezony (26. března)

Za účasti vážených hostů vykročila Zoo Praha do své 91. sezony. V úvodu byly představeny zejména projekty na podporu ukrajinských zoologických zahrad postižených válkou a aktivity na podporu ukrajinských obyvatel. Součástí následujícího nabítkového programu byla mimo jiné módní přehlídka dětské kolekce uniforem značky Bushman a nové kolekce značky Annanemone s motivy luskounů, křtiny mláďete gibona stříbrného či vernisáž výstavy *Něžní obři* s představením nového benefičního kalendáře. Na návštěvníky čekal také bohatý doprovodný program včetně speciálních komentovaných krmení a setkání u zvířat, hudebních vystoupení, soutěží či přednášky.

Luskouni v Zoo Praha (15. května)

Za přítomnosti vzácných hostů byl představen pár luskounů krátkoocasých – samice Run Hou tang a samec Guo Bao. Nechybělo tematické taneční vystoupení skupiny *Kintari* a program doplnila ukázka výroby speciální luskouní kaše, kterou za přítomnosti šéfkuchařů Romana Pauluse a Marka Fichtnera připravil chovatel David Vala. Pro návštěvníky byl po celý den připraven bohatý doprovodný program včetně soutěže v ochutnávání složek luskouní kaše.

Výroční slavnost (28. září)

Slavnost byla spojena s otevřením pavilonu Rezervace Dja. Spolu s návštěvníky jsme se přenesli do africké Biosférické rezervace Dja a oslavili okamžik, na který jsme tak dlouho čekali: otevření nového pavilonu goril. Po celý den bylo možné nakoupit drobné suvenýry na africkém tržišti, vyzkoušet si hru na africké djembe nebo se vyfotit v tematicky laděném fotokoutku. Návštěvníci měli možnost zapojit se do průvodu, který směřoval od hlavního vchodu k novému pavilonu goril, nebo sledovat gorilí stopy vyznačující trasu. Byl připraven bohatý doprovodný program v podobě

Foto: Petr Hanemík

Výstavu *Něžní obři* zahájila s ředitelem zoo Miroslavem Bobkem herečka Veronika Khek Kubařová.

Přestřihnutím pásky byl slavnostně otevřen pavilon Rezervace Dja.

Foto: Petr Hanemík

Foto: Petr Hamenik

Představení luskounů doprovázel bohatý program pro děti i dospělé.

hudebních vystoupení, výroby afrických masek, navlékání korálových náhrdelníků, četení gorilích pohádek, informačního stánku zaměřeného na příčiny ohrožení goril a mnoho dalších aktivit.

Setkání sponzorů a Den pro Troju (5. prosince)

Již tradičně se první prosincovou sobotu konalo setkání přátel, sponzorů a partnerů Zoo Praha. Součástí programu bylo vyhlášení vítězných snímků fotosoutěže *Fotím v Zoo Praha*, předání cen Richard, křtiny mláďete hrabáče a setkání s obyvateli městské části Troja.

Z dalších programových akcí vybíráme:

- 1. 1. Speciální novoroční komentované krmení
- 6. 1. Tři králové v zoo
- 15. 1. Ornitologická vycházka k Vltavě
- 22. 1. Kamba slaví padesáté narozeniny
- 4. 2. Pololetní prázdniny v zoo
- 12.–13. 2. Valentýnský víkend
- 13. 2., 10. 4., 9. 10. a 29. 11. Den chovatelů želv
- 27. 2. Oslava Mezinárodního dne ledních medvědů
- 5.–20. 3. Prázdninová komentovaná setkání a krmení
- 12. 3., 16. 4. Těšíme se na luskouny
- 19.–20. 3. Zoo všemi smysly
- 1. 4. Zavolejte hrochovi
- 8. 4. Den milovníků zoo
- 18. 4. Velikonoční pondělí zoo
- 23.–24. 4. Hadí víkend a Den Země v Zoo Praha
- 7. 5. Pestrobarevný svět papoušků
- 21. 5. Festival zvířecích piv v zahradách Trojského zámku
- 27. 5. Noc snů
- 1. 6. Den dětí s Městskou policií
- 5. 6. Symbolické loučení s prvním Pavilonem goril
- 11. 6. Nezapomenutelný den s vombaty v Zoo Praha

Jednu z cen Richard představil dlouholetý příznivec pražské zoo herec Miroslav Táborský.

- 18. 6. Křest nového vydání knihy *Gorilí pohádky*
- 30. 6. Prázdniny začínají, aneb pozorujte a poznávejte zvířata kolem nás
- 9. 7. Seznamte se s chovem primátů v Zoo Praha
- 16.–17. 7. Víkend hmyzožravců
- 31. 7. Světový den strážců přírody
- 6. 8. Siláci a rekordmani ve světě zvířat
- 13. 8. Světový den slonů
- 14. 8. Dvacet let od ničivých povodní

Foto: Petr Hamenik

Představení hry
*Hurvínek
a nezaný host*

Foto: Petr Hamerník

- 20.–28. 8. Divadlo Spejbla a Hurvínka
- 20. 8. Chov goril v Zoo Praha
- 27. 8. Loučení s prázdninami
- 1. 9. Zpět do školních lavic
- 3. 9. Mezinárodní den supů a kondorů
- 9.–11. 9. Zoohistorica (akce pro předem přihlášené účastníky)
- 24. 9. Světový den goril
- 1. 10. Mezinárodní den zvířat a chovatelů
- 8. 10. Desáté výročí příchodu slonů ze Srí Lanky
- 21. 10. Diwali – svátek světél
- 26.–28. 10. Podzimní prázdniny v Zoo Praha
- 5. 11. Pomáháme zvířatům nejen v zimě
- 19. 11., 26. 11. Adventní dílna v Zoo Praha
- 27. 11. Slavnostní rozsvícení vánočního stromu
- 2. 12., 3. 11. Čertovský Mikuláš
- 5. 12. Mikuláš v zoo
- 17. 12. Křtiny mládeže guerézy plástíkové
- 17. 12. Betlémské světlo v Zoo Praha
- 24. 12. Štědrý den v zo
- 27.–30. 12. Nadílka u zvířat

Den pro ukrajinské rodiny s dětmi

Program konaný od 10.00 do 15.00, připravený speciálně pro návštěvníky z Ukrajiny postižené válkou, byl tlumočený do ukrajinštiny. Jeho součástí byly herní aktivity v amfiteátru Rezervace Bororo, komentované krmení klokanů obrovských a rudokrkých v průchozí expozici Darwinova kráteru, komentované krmení tučňáků, ukázka tréninku lachtanů či krmení zvířat v Dětské zoo. Přichozí děti obdržely dárky, které pro ně lidé zakoupili na e-shopu Zoo Praha. Program se konal v termínech 10. 3., 19. 3, 24. 3., 27. 3., 5. 4. 14. 4., 21. 4., 26. 4.

Workshop zaměřený na výrobu enrichmentových prvků

Jednou měsíčně, s výjimkou srpna, byl pro předem objednané zájemce připraven workshop na výrobu hraček pro zvířata pod

vedením specialistky na enrichment a welfare zvířat Mgr. Markéty Lavické.

Přednáškový cyklus

Od ledna do září se jednou měsíčně mohli návštěvníci seznámit s tématem souvisejícím s chovem zvířat v Zoo Praha. Záznam přednášky byl vždy uveřejněn na YouTube kanálu Zoo Praha.

- 13. 1. První vombat v Darwinově kráteru (přednášející: RNDr. Pavel Brandl, Ph.D., kurátor chovu savců)
- 17. 2. Nový domov pro lední medvědy (přednášející: RNDr. Pavel Brandl, Ph.D., kurátor chovu savců)
- 17. 3. Co bude dnes asi nového? Aneb enrichment jako nedílná součást chovatelské praxe (přednášející: Mgr. Markéta Lavická, specialista na enrichment a welfare zvířat)
- 20. 4. Pestrobarevný svět papoušků (přednášející: Antonín Vaidl, kurátor chovu ptáků)
- 26. 5. Luskouni v Zoo Praha (přednášející: RNDr. Pavel Brandl, Ph.D., kurátor chovu savců)
- 7. 6. Gaviáli v přírodě i v Zoo Praha (přednášející: Petr Velenský, kurátor chovu plazů)
- 10. 8. Novodobé povodně v Zoo Praha (přednášející: MVDr. Roman Vodička, Ph.D., veterinární lékař Zoo Praha)
- 1. 9. Pavoukovci (přednášející: Přemysl Fabiánek, fotograf a chovatel pavouků)

Další přednášky:

- 29. 9. Toulavý autobus a další ochranné aktivity v Kamerunu (přednášející: Manfred Epanda Aimé a Jocelyn Aubery Ewane, přednáška byla tlumočena z francouzštiny)
- 24. 11. Záchraný projekt pro gibony annámské (přednášející: Anthony D. Sheridan, člen Londýnské zoologické společnosti)

KOMENTOVANÁ KRMENÍ A SETKÁNÍ

Pravidelná komentovaná krmení a setkání probíhala v prvním čtvrtletí o víkendech a svátcích na více než deseti místech areálu

Speciální komentovaná prohlídka pro ukrajinské rodiny s dětmi
Foto: Petr Holmansk

zoologické zahrady. Ve druhém a třetím čtvrtletí probíhala letní komentovaná krmení a setkání na více než dvaceti místech – v dubnu, květnu a září o víkendech a svátcích, v červnu až srpnu denně. Od září se komentovaná krmení a setkání uskutečnila o víkendech a svátcích na více než deseti místech areálu.

Speciální komentované prohlídky

- Prohlídky pro ukrajinské rodiny s dětmi vedené odborným průvodcem a překládané do ukrajinštiny se odehrávaly třikrát denně v termínech 5. 5., 9. 5., 19. 5. a 23. 5. Na závěr prohlídky bylo připraveno krmení zvířat v Dětské zoo. Děti obdržely dárky, které pro ně lidé zakoupili na e-shopu Zoo Praha.
- Prozkoumejte Rezervaci Dja – tak se jmenovaly komentované prohlídky nového pavilonu goril. Probíhaly každou celou hodinu v termínech 29. a 30. září., 1., 2., 8., 15., 16., 22., 23., 29. a 30. října., 5., 6., 12., 13., 19., 20., 26. a 27. listopadu., 4., 10., 11., 17. a 18. prosince.
- Komentovaná vycházka „Za koňmi Převalského na Dívčí hradě“ se uskutečnila 4. 6., 24. 7. a 21. 8.

Hudební procházky:

Od května do září probíhaly oblíbené hudební procházky, a to každou neděli od 13.00 v Gočárových domech.

- 15. 5. – Trio Iuventa (D. Milhaud, W. A. Mozart)
- 22. 5. – Hudba Kalich (G. Verdi, B. Smetana)
- 29. 5. – Musica a tre (E. Schulhoff, J. Ibert)
- 5. 6. – Amis de la musique (W. A. Mozart, A. Dvořák)
- 12. 6. – Trio Boema (F. X. Dušek, W. A. Mozart)
- 19. 6. – Pražské saxofonové kvarteto (G. Miller, J. Ježek)
- 26. 6. – Wichterle kvintet (J. Haydn, D. Milhaud)
- 3. 7. – Duo per due (L. van Beethoven, W. A. Mozart)
- 10. 7. – Jan Vent Collegium (J. Rejcha, F. Kramář)
- 17. 7. – Musica spirituale (Věvec duchovních písní)
- 24. 7. – Pražské dechové kvinteto (G. Bizet, A. Rejcha)
- 31. 7. – Pražské saxofonové kvarteto (G. Miller, G. Gershwin)
- 7. 8. – Hudba Kalich (G. Verdi, B. Smetana)
- 14. 8. – Grand Duetto Concertante (A. Vivaldi, W. Corbett)
- 21. 8. – Musica vocale (J. Mysliveček, Ch. Gounod)
- 28. 8. – Trio Iuventa (J. Ibert, W. A. Mozart)
- 4. 9. – Prague Brass Ensemble (J. I. Linek, J. Horowitz)
- 11. 9. – Antonín Rejcha kvintet (J. Haydn, D. Milhaud)
- 18. 9. – Amis de la musique (W. A. Mozart)

VÝSTAVY

V areálu Zoo Praha se uskutečnilo celkem deset výstav ve třech stabilních výstavních prostorách: na terase Vzdělávacího centra, v Jurtě u výběhu koní Převalského a v Galerii Gočárový domy.

- **Zoo pro hlavní město** (leden až březen, Galerie Gočárový domy)
Výstava vycházela ze stejnojmenné knihy Hany Heráňové, která byla vydána k 90. výročí pražské zoo.
- **Pavel Procházka** – ilustrátor Zoo Praha (březen až červen, listopad až prosinec, Galerie Gočárový domy)
Výstava představila tvorbu výtvarníka, jehož vědecké ilustrace zvířat je možné vidět na jmenovkách a mnoha panelech.
- **Sklípkani v Zoo Praha** (červen až říjen, Galerie Gočárový domy)
Tradiční výstava více než čtyřiceti živých sklípkanů. Každou neděli probíhala na výstavě také komentovaná setkání s chovateli, kteří pavouky pro výstavu zapůjčili. Konala se v termínech 3. 7., 10. 7., 17. 7., 24. 7., 31. 7., 7. 8., 14. 8., 21. 8., 28. 8., 4. 9., 11. 9., 19. 9., 25. 9.
- **Koně Převalského na Dívčích hraděch** (březen až prosinec, Jurta)
Výstava seznámila návštěvníky s projektem expozice koní Převalského na území Prahy 5.
- **Daleko, a přece tak blízko** (leden až březen, terasa Vzdělávacího centra)
Výstava fotografií tasvánské přírody, ohrožené fauny a zejména ďábla medvědotivého z Tasmánie i ze Zoo Praha byla původně součástí 8. ročníku *Aussie & Kiwi Film Festu* a byla veřejnosti prezentována od 29. 11. do 12. 12. 2021 v pasáži Lucerna.
- **Něžní obři** (březen až červenec, terasa Vzdělávacího centra)
Výstava fotografií ředitele Zoo Praha Miroslava Bobka pořízených ve východním Kongu a zachycujících gorily východní z Národního parku Kahuzi-Biega.
- **Zvířata ve svém prostředí** (11–27. července, terasa Vzdělávacího centra)
Výstava fotografií Václava Šilhy, vítěze Czech Nature Photo.
- **Společně pro Austrálii** (červenec až září, terasa Vzdělávacího centra)
Výstava byla zaměřena na projekty podpořené ze sbírkového konta „Pomáháme jim přežít“.
- **Zoo Praha čelí povodním** (14. až 31. srpna, prostor za Vzdělávacím centrem)
Výstava na historických fotografiích přibližovala události ničivých povodní z let 2002 a 2013.
- **Biosférická rezervace Dja**: Inspirace pro nový pavilon goril (září až prosinec, terasa Vzdělávacího centra)
Výstava fotografií z Kamerunu

Výstava z díla
MVDr. Pavla
Procházky

Foto: Tereza Mihalíková

PROGRAMY PRO ŠKOLY

V prvním pololetí využilo vzdělávací nabídku Zoo Praha 496 školních skupin v celkovém počtu 11 178 dětí. Během letních prázdnin programy a prohlídky pro školy neprobíhaly. Od začátku školního roku do konce prosince proběhlo 282 programů pro školní skupiny o celkovém počtu 6988 žáků. Celkem se tak za rok 2022 zúčastnilo 778 programů 18 166 dětí.

Spolupráce se školami

Počátkem roku byla rozšířena nabídka vzdělávacích programů pro děti o témata *Za koňmi Převalského na Dívčí hradě* a *Enrichmentový workshop*. Pravidelně byla doplňována a aktualizována sekce *Učíme se o zvířatech* na webu Zoo Praha, která slouží pedagogům jako doplněk k výuce. Sekce zahrnuje pracovní sešity, kvízy, křížovky a další vzdělávací materiály.

Nově byla v prvním pololetí roku zahájena spolupráce s ukrajinskými dobrovolníky ohledně překladu materiálů z webové sekce *Učíme se o zvířatech* do ukrajinštiny. Materiály jsme využívali při programových akcích v areálu zoo a poskytovali jsme je pedagogům přímo do škol.

- V únoru byl rozeslán první newsletter určený speciálně pro školy, a to v grafické podobě běžného newsletteru.

Tab. 12: Počet školních skupin a dětí, které za první pololetí 2021 využily vzdělávací programy v areálu Zoo Praha

Měsíc	Prohlídky s průvodcem		Výukové programy		Celkem skupin	Celkem dětí
	skupin	dětí	skupin	dětí		
Leden	8	178	2	39	10	217
Únor	10	241	4	66	14	307
Březen	69	1 668	32	647	101	2 315
Duben	78	1 802	35	787	113	2 589
Květen	71	1 807	33	633	104	2 440
Červen	118	2 697	36	613	154	3 310
Červenec	0	0	0	0	0	0
Srpen	0	0	0	0	0	0
Září	31	756	15	335	46	1 091
Říjen	77	1 967	26	613	103	2 580
Listopad	67	1 668	15	355	82	2 023
Prosinec	41	1 054	10	240	51	1 294
Celkem	570	13 838	208	4 328	778	18 166

Foto: Petr Hamerník

Z Mezinárodního dne strážců přírody

- V dubnu se školní skupiny v rámci oslav Dne Země zapojily do kreativní soutěže s tématem *Hadi*, pro nejlepší kolektivy jsme připravili speciální prohlídku na téma *Plazi v Zoo Praha*. S pedagogy jsme závěrem školního roku intenzivně spolupracovali na realizaci prohlídek a výukových programů v rámci výzvy Operačního programu Vývoj, výzkum a vzdělávání Šablony.
- V pavilonu Rezervace Dja jsme pro školy zahájili realizaci dvou nových vzdělávacích programů – výukový program *Toulavý autobus* a komentovanou prohlídku *Cesta do Afriky I: Tropický deštný les*.
- Pro pedagogy z mateřských, základních a středních škol jsme 2. října uspořádali v rámci oslavy Světového dne učitelů

zážitkový den v Zoo Praha. Na program se během několika dnů přihlásilo 58 pedagogů z celé České republiky, kterým jsme představili nabídku vzdělávacích aktivit v Zoo Praha. Kromě toho jsme jim umožnili vyzkoušet si vybrané aktivity pro školní skupiny (například návštěvu kontaktních chovů s ukázkou výukových programů a workshop výroby papíru ze sloního trusu v Papírně). Mohli se také zúčastnit komentované prohlídky v pavilonu Rezervace Dja.

Pedagogům z celé republiky jsme představili výukové programy realizované v Zoo Praha.

Foto: Petr Hamerník

Staň se strážcem pralesa 2022

V únoru bylo vyhlášeno jarní kolo 13. ročníku soutěže dětských kolektivů „Staň se strážcem pralesa“. Soutěž spočívá ve sběru a následné recyklaci starých mobilních telefonů a tabletů. Sběrem vysloužilých mobilních zařízení pomáhají soutěžící skupiny gorilám nížinným a dalším ohroženým druhům. Vítězové jarního kola byli vyhlášeni 31. května, kolektivy s největším počtem nasbíraných zařízení vyhrály speciální zážitkové programy. Každý kolektiv, který odevzdal alespoň 40 vysloužilých mobilů a tabletů, získal nárok na prohlídku, a každý kolektiv, který shromáždil alespoň 120 vysloužilých zařízení, získal vstupné pro členy kolektivu za symbolickou 1 Kč.

V jarních a letních měsících také proběhlo čerpání výher z předcházejícího ročníku.

Tradičně 1. září byl vyhlášen 14. ročník soutěže, který potrvá až do 31. 5. 2023.

MIMOŠKOLNÍ VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ Zookroužky a Zooklub

Ve 2. pololetí školního roku 2021/2022 navštěvovalo Zookroužky a Zooklub 170 dětí ve věku od 8 do 18 let. Zookroužky a Zooklub ve školním roce 2022/2023 byly zahájeny 3. 10. 2022 a zapsáno do nich bylo 171 dětí ve věku od 8 do 18 let.

Jednotlivé lekce zookroužků probíhaly každý všední den, pro děti od 8 do 11 let v čase od 15.30 do 17.00, pro děti od 12 do 15 let od 17.00 do 18.30. Každou středu od 18.30 do 20.00 byl připraven Zooklub pro studenty od 15 do 18 let. Zookroužky a Zooklub vedou již několik let zkušení lektoři, kteří děti systematicky vzdělávají v zoologii, ekologii a dalších přidružených disciplínách.

Zooškoly pro děti

Za rok 2022 proběhly dva kurzy Zooškoly pro děti na téma Krmení je věda a dva kurzy na téma Ptáci. Novinkou roku byl kurz na téma *Cesta do Afriky*, který využíval školní třídu v pavilonu Rezervace Dja a přibližoval účastníkům in situ projekty Zoo Praha ve střední Africe. Tento kurz proběhl dvakrát.

Zooškoly pro dospělé

Celkem proběhly čtyři kurzy Zooškoly pro dospělé na téma *Zbavte se fobií* a tři kurzy na téma *Jak se dělá zoo*.

Příměstské tábory

Novinkou roku byly jarní příměstské tábory, které se konaly v termínech 7.–11. 3. a 14.–18. 3., celkem se jich zúčastnilo 53 dětí. Tábory byly tematicky zaměřeny na jarní období. Jejich náplní bylo jak dění v přírodě, tak přípravy na hlavní sezonu v zoologické zahradě.

Již tradičních letních příměstských táborů se zúčastnilo 242 dětí v šesti turnusech, které se konaly v termínech 11.–15. 7., 18.–22. 7., 25.–29. 7., 8.–12. 8., 15.–19. 8. a 22.–26. 8. 2022. Tématem táborů bylo *Jak to chodí v zoo* a děti mohly během pěti dnů nahlédnout pod pokličku fungování zoologické zahrady a vyzkoušet si prakticky práci chovatelů, krmivářů i designérů a architektů.

Prezentace Zoo Praha mimo vlastní areál

V roce 2022 proběhlo několik prezentačních akcí mimo areál.

- 28. května se Zoo Praha účastnila festivalu *Dny protinožců v Riegrových sadech* a zároveň také *Dětského dne na Vypichu*.
- 17. června proběhla prezentace Zoo Praha na finále matematické soutěže Pangea.
- 22. června se Zoo Praha účastnila akce *VědaFest* na Vítězném náměstí.
- 8. listopadu jsme se již druhým rokem zúčastnili *Dne otevřených dveří Sjedenocené organizace nevidomých a slabozrakých České republiky*. Na ní jsme prezentovali program pro návštěvníky se specifickými potřebami *Zoo všemi smysly* a také další služby pro nevidomé návštěvníky, například v podobě haptického plánu Zoo Praha.
- 26.–27. listopadu se Zoo Praha zúčastnila cestovatelského festivalu *Kolem světa* v Clarion Congress Hotel Prague, kde jsme představili in situ projekty Zoo Praha u nás i ve světě. Zástupci Zoo Praha (ředitel Miroslav Bobek a chovatel David Vala) zde vystoupili s přednáškami o pomoci v Austrálii a na Tasmánii a o projektech Zoo Praha ve střední Africe.

ING. LUCIE ŠNAJDROVÁ
VEDOUČÍ VZDĚLÁVACÍHO
A PROGRAMOVÉHO
ODDĚLENÍ ■

Během příměstského tábora si účastníci vyzkoušeli výrobu papíru ze sloního trusu.

Marketing a PR

Přestože si pandemie covidu-19 v roce 2022 nevyutila uzavření areálu a nedošlo tak k obrovským finančním ztrátám minulých dvou let, nastaly v průběhu prvních měsíců roku jiné nečekané události, které činnost marketingu a PR opět nasměrovaly k fundraisingovým aktivitám.

Zoo Praha mířila svou pomocí na zvířata v chovatelských zařízeních na válkou zasažené Ukrajině. Také podpořila ukrajinské maminky s dětmi, které musely kvůli bojům opustit své domovy, a umožnila jim proto návštěvu areálu Zoo Praha za symbolickou 1 korunu.

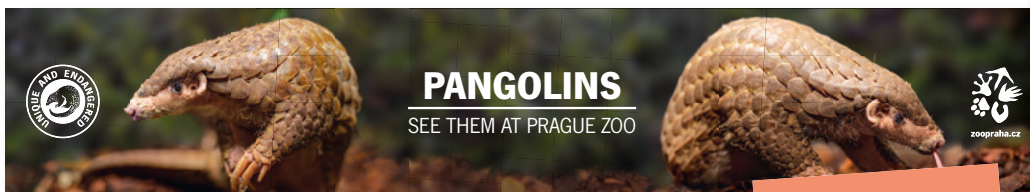
Postupně jsme svou pozornost upřeli na nejvýznamnější událost roku, dlouho očekávané otevření nového pavilonu pro gori. V září proto všechny reklamní kanály zaplnily tváře zvířecích obyvatel pavilonu Rezervace Dja. Kampaň pokračovala až do listopadu, kdy byla vystřídána tradiční adopční kampaní.

KAMPANĚ, REKLAMA A INZERCE

Jarní kampaň

Na začátku roku byla pozornost plně věnována příchodu nového druhu do Zoo Praha. Vombat obecný tasmánský Cooper se zabydlel v expozici v Darwinově kráteru vedle dlabů medvědovitých. Nemohl tedy chybět na CLV plakátech v Praze a stal se lákavou pozvánkou k návštěvě jarní zoo.

Pomoc Ukrajině

Nákupem symbolické vstupenky nebo příspěvím libovolné částky na podúčet sbírkového konta Pomáháme jim přežít bylo možné se zapojit do pomoci chovatelským zařízením na válkou zasažené Ukrajině.

V charitativním duchu, vyjadřujícím podporu napadené Ukrajině, byla zahájena i hlavní sezona. Při té příležitosti byl ukrajinskému velvyslanci v ČR předán symbolický šek s finančním obnosem ze sbírky, kterou Zoo Praha vyhlásila a díky níž byla do ukrajinských chovatelských zařízení vypravena auta s materiální pomocí pro zvířata.

Festival zvířecích piv

V romantickém prostředí Trojského zámku se na konci května odehrál první ročník charitativního happeningu *Festival zvířecích piv*. Nápad uspořádat pivní festival minipivovarů, které produkují speciální piva se zvířecím názvem nebo mají zvíře v logu firmy, vzešel ze spolupráce s pivovarem Raven, kde vaří pro Zoo Praha kraftové Ďáblovo pivo. Z každé prodané vstupenky bylo 100 Kč věnováno na sbírku na ochranu dřáblů medvědotvých. Akce měla velký úspěch, a tak se těšíme na další ročník v roce 2023.

Jedineční a ohrožení

Na počátku června se rozběhla letní kampaň věnovaná našim novým druhům unikátních a ohrožených zvířat, a tak se vombat Cooper i pár luskounů objevili na citylightech, billboardech, a dokonce na zavazadlových páscech na Letišti Václava Havla, kde vítali turisty. Samozřejmostí byla distribuce letáků v informačních centrech.

- prezentace a ochutnávky kraftových piv
- stánky s občerstvením
- hudební vystoupení skupiny Děda Mládek Illegal Band a dalších kapel
- soutěže a zajímavé rozhovory
- moderátora Jana Kovaříka

Navštivte Troju výhodně!
6. 4. – 30. 9. 2022
Již 17 let můžete s Trojskou kartou vstupovat do říše rostlin, zvířat i umění za výhodnou cenu!

trojská karta

Trojská karta	vstupné
DOSPĚLÍ	350 Kč
DĚTI (od 3 do 15 let)	200 Kč
RODINA (2 dospělí a až 4 děti od 3 let)	950 Kč

Trojská karta je zvýhodněná společná vstupenka do Zoologické zahrady, Botanické zahrady a Zámku Troja. Je v prodeji v pokladnách všech tří institucí. Svého dítěte opravňuje k jednomu vstupu do všech tří areálů (v Botanické zahradě uskutečněny v jeden den – karta je platná od středy 6. 4. do pátku 30. 9. 2022. Žádné další slevy nemohou být uplatňovány.

Důležité upozornění: Zoo Praha a venkovní expozice Botanické zahrady jsou otevřeny denně, Zámek Troja a skleník Fata Morgana mají v pondělí zavřeno. Zámek Troja má rovněž zavřeno v pátek dopoledne. Pro aktuální informace o otevření době jednotlivých institucí navštivte jejich webové stránky.

www.trojskakarta.cz

Online kampaň

Na konci léta jsme ve spolupráci se společností Mafra uveřejnili na portálu iDNES pozvánky do vzdálených koutů světa s názvem *Afrika, Asie i Austrálie na dosah ruky v Zoo Praha*. Na podzim jsme také využili on-line prostor portálu *iDNES.cz* a *Seznam.cz* k pozvánkám do Rezervace Dja. Byly zde použity stejné vizuály jako v outdoorové reklamě.

Rezervace Dja

V první fázi kampaně bylo propagováno na citylightových plakátech očekávané slavnostní otevření nového pavilonu goril a dalšího vchodu do areálu zoo. Ve druhé fázi mohla veřejnost poprvé vidět nově příchozí zvířata – gorilího samce Kisumua, samičku Duni a další obyvatele pavilonu – kočkodany Brazzovy, talapoiny severní, guerézy pláštíkové a štětkouny africké. V poslední fázi této podzimní kampaně následovaly portréty hlavních protagonistů: *Duni – Příběh pokračuje* a dvojice *Duni a Kisumu – Našli v sobě zalíbení*.

Adopční kampaň

Prosinec je každoročně věnován adopční kampani, proto v ní figurovali zvířecí „sirotci“, kteří neměli svého adoptivního rodiče. Na citylightových plakátech si o pozornost a podporu řekli zebra Grévyho, zákeřnice hrozivá, pangas vláknoploutvý, štětkoun africký, talapoin severní, želva ohebná a husice australská.

Den pěstounů

Již druhým rokem se ve spolupráci s Magistrátem hl. m. Prahy uskutečnilo setkání pěstounských rodin v Zoo Praha. Rodiny mají možnost se sejit, podělit se o zkušenosti a poradit se s odborníky v atraktivním prostředí zoologické zahrady. Spolu si mohou užít speciální prohlídky s průvodci či programy s kontaktními zvířaty. Akce byla velice kladně hodnocena pořadateli i účastníky.

Divadlo Spejbla a Hurvínka

Prázdninovým zpestřením návštěvy Zoo Praha bylo pro mnohé návštěvníky představení divadla Spejbla a Hurvínka. Kromě skutečného člunozobce tak bylo možné vidět v zoo i člunozobce loutkového. Představení *Hurvínka a nezvaný host* navštívilo během týdne přes 200 diváků.

Trojská karta

Spolu s našimi sousedy v Troji, Botanickou zahradou a Trojským zámekem, každoročně uvádíme do prodeje *Trojskou kartu*, oblíbenou společnou vstupenku. Za zvýhodněnou cenu se v průběhu hlavní sezony dostane návštěvník do všech tří organizací tak, jak mu to časově vyhovuje.

ADOPTUJ MĚ
ŽELVA OHEBNÁ

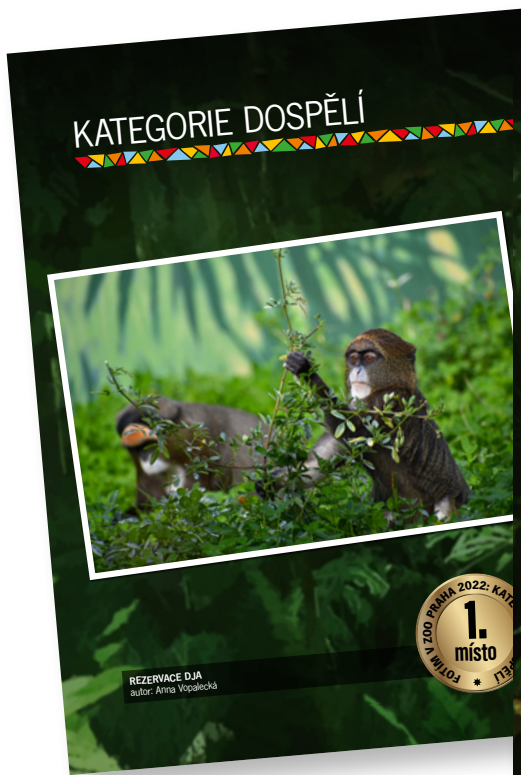
ZOO PRAHA

ZOO PRAHA.CZ/ADOPCE

ADOPTUJ MĚ
TALAPOIN SEVERNÍ

ZOO PRAHA

ZOO PRAHA.CZ/ADOPCE

Fotím v Zoo Praha

Také v roce 2022 jsme se mohli potěšit výstavou fotografií zvířat a rostlin pořízených našimi návštěvníky v areálu Zoo Praha. Fotosoutěž byla realizována ve spolupráci se společností CeWe a vítězové v kategoriích „dospělí“, „děti“ a „fotím mobilem“ byli slavnostně vyhlášeni v rámci Dne sponzorů.

Ceny Richard

Každoročně na Dni sponzorů oceňujeme nejzásadnější donátorské počiny speciální křišťálovou cenou v podobě gorilí tlapy ze sklářské dílny Huňát a syn. Letošní předávání Velkého, Malého a Divokého Richarda proběhlo u Rezervace Dja, ocenění jsou našimi dlouholetými a zasloužilými sponzory či adoptivními rodiči.

ANDREA ŠIMKOVÁ
ODDĚLENÍ MARKETINGU ■

HLAVNÍ A MEDIÁLNÍ PARTNEŘI ZOO PRAHA 2021

Komerční banka, a. s.

Volkswagen – Porsche
Česká republika, s. r. o.

Coca-Cola Česká republika, s. r. o.

Bidfood Czech Republic, s. r. o.

Pizeňský Prazdroj, a. s.

mediální skupina **mafra**

DNES | **iDNES.cz**

MAFRA a. s.

Adjust Art, s. r. o.

Zážitkové programy, komerční aktivity

V průběhu celého roku jsme pokračovali v pořádání zavedených zážitkových programů, a to včetně nových programů, které byly představeny veřejnosti v minulém roce.

Foto: Tereza Mihalčová

Chovatelem na jeden den u hrochů

Významným počinem bylo březnové zařazení speciálních benefičních prohlídek na podporu zoologických zahrad na Ukrajině. Těchto prohlídek se v roli průvodců účastnili přímo chovatelé, celkem bylo do nabídky zařazeno pět chovatelských úseků. Prohlídky pokračovaly i ve druhém čtvrtletí a v dubnu byly rozšířeny o další tři úseky. Důležitou součástí této aktivity byla příprava a sjednávání velkých komerčních akcí spojených s pronájmem prostor.

V březnu zahájila provoz ruční Papírna, která tím vstoupila již do své sedmé sezony. Její služby a programy neustále rozvíjíme. Pro sezonu 2022 jsme připravili workshop *Od trusu k papíru*, který probíhal jednou měsíčně pro skupinu do deseti návštěvníků. Dvouhodinový program seznamuje návštěvníky s teorií i praxí týkající se slonů a ruční výroby papíru. Následně si papír návštěvníci dozdobí nejrůznějšími výtvarnými technikami. Součástí programu jsou i zábavně-edukační hry a kvízová stezka.

V další jarní kampani jsme představovali návštěvníkům tyto nové zážitkové programy:

- Speciální projížďka novým Zooexpresem, doplněná povídáním o našich zvířatech.

- Program *Chovatelem na jeden den* u hrochů a antilop.
- Výroba ručního papíru ze sloního trusu.
- Noční prohlídky zoo s termokamerou.

Měsíce květen a červen se nesly ve znamení velkých komerčních akcí spojených s pronájmem prostor. Mezi důležité akce patřila partnerská večerní setkání pro Komerční banku (celkem třikrát), akce pro společnost Seznam.cz nebo den pro agenturu Broker Trust, který byl určen pro 500 účastníků. Proběhla také tradiční akce Canon zoom.

Dále byl realizován polep všech tří zakoupených elektromobilů určených pro zážitkové jízdy s návštěvníky Zooexpresem, a to zvířecími motivy gepard, papoušek ara a varan komodský. Zatraktivnění Zooexpresu mělo sloužit jako lákadlo pro zakoupení těchto zážitkových jízd, což se osvědčilo – počet objednaných jízd Zooexpresem začal výrazně vzrůstat. Z důvodu změn ve skupině žiraf a s tím spojenou větší bázlivostí celé skupiny nebyl zahájen oblíbený program *Krmení žiraf*. Naproti tomu byl v měsíci září a říjnu pro návštěvníky, uveden nový zážitkový program *Krmení bongů*.

Novým zážitkovým programem roku 2022 bylo krmení bongů pralesních.

Během celého období jsme zajišťovali běžnou agendu spojenou s již zavedenými zážitkovými programy – *Chovatelem na jeden den*, denní i večerní prohlídky, krmení velbloudů či narozeninové oslavy.

Z větších komerčních aktivit spojených s pronájmem prostor byla realizována například akce pro Výzkumný ústav železniční s bohatým doprovodným programem ze strany Zoo Praha. Počet účastníků přesáhl 200 osob a akce měla u klienta velmi dobré ohlasy.

V říjnu byl spuštěn nový program *Snídaně s luskouny*, který nenásilnou formou seznámil účastníky s těmito pozoruhodnými savci a uvedl je i do problematiky in situ ochrany ohrožených druhů. První termíny se těšily velkému zájmu a neustálý zájem o tento program zůstal i ke konci roku vysoký.

V listopadu proběhly dvě akce spojené s pronájmem prostor – prezentační akce společností SONY a Disney+ a výroční konference Společnosti pro vědu o laboratorních zvířatech.

Poslední čtvrtletí, jako každý rok po ukončení hlavní návštěvnické sezony, jsme věnovali hlavně hodnocení průběhu celé hlavní části roku, zahájení práce na propagaci stávajících programů a přípravě nových programů pro sezonu 2023.

Celkově lze rok 2022 hodnotit jako velmi úspěšný. V průběhu celého roku docházelo k rozvoji komerčních programů pro veřejnost a představování nových typů programů. V obecné rovině se celá nabídka výrazně zpestřila, a návštěvníci tedy byli schopni zvolit si program přesně podle svého zájmu, případně podle svých finančních možností. V tomto nastaveném trendu bychom rádi pokračovali i v následujících letech.

Foto: Tereza Mihalíková

Tab. 11: Přehled zážitkových programů a večerních prohlídek v jednotlivých čtvrtletích 2022

Zážitkový program	I.	II.	III.	IV.	Celkem
Krmení velbloudů	15	40	47	19	121
Krmení žiraf	x	x	x	x	x
Krmení bongů	x	x	14	17	31
Večerní prohlídky	24	24	27	23	98
Setkání se zvířetem	4	34	40	2	80
Setkání s lachtany	11	13	11	14	49
Chovatelem na 1 den	8	25	24	14	71
Narozeniny	8	17	10	14	49
Chovatelem na půl den v Darwinově kráteru	6	8	8	7	29
Setkání s ďábly	7	6	7	6	26
Snídaně s luskouny	x	x	x	6	6
Noční výpravy s termokamerou	37	26	39	19	121
Zooexpres	0	24	33	24	81
Večerní Zooexpres	x	x	7	12	19
Benefiční prohlídky pro Ukrajinu s chovateli	31	25	x	x	56
Workshop <i>Od trusu k papíru</i>	x	2	2	x	4
Celkem	151	244	269	177	841

Dárkové a prodejní předměty

V roce 2022 jsme v oblasti merchandisingu připravili nové produkty zaměřené na příchod vombata. Byla mezi nimi originální řada pánských, dámských a dětských triček, dále hrnky ve dvou provedeních, podtácky a cukrovinky ve tvaru krychliček nazvané Vombatí kostky. Další merchandising jsme připravili k zahájení sezony. Šlo o produkty s výtvarným zpracováním motivu luskouna (pánské košile, hrnky, tašky přes rameno, taštičky na zip, cestovní polštářky) a dětskou kolekci sportovního oblečení od firmy Bushman (košile, kraťasy, mikiny a letní plátěné kloboučky). Luskouní kolekci jsme využili také při jejich oficiálním představení, které proběhlo 15. května 2022. Jako tradičně každý rok jsme připravili oblíbené stolní a nástěnné kalendáře na rok 2023.

Do nově otevřeného obchodu Suvenýry Dja jsme nechali vyrobit celou novou unikátní kolekci Rezervace Dja, která obsahuje: trička s motivem Duni, Kisumua, štětkouna, kočkodana a guerézy,

dále plátěné tašky, hrnky, bloky, pohlednice a magnetky se stejnými motivy. Motivy obou nových goril byly dále využity na batůžky, lahve na pití, kšiltovky a kloboučky. Celou sérii suvenýrů řady Rezervace Dja ještě doplnily lupy, krabičky poslední záchrany, figurky gorilího samce nebo samice v personifikované krabičce, dětský nožík a šňůrky na krk.

V rámci in situ projektů jsme v březnu při zahájení sezony začali s prodejem nástěnného kalendáře na rok 2023 s názvem *Něžní obři*, navazujícího leporela a puzzlí, vše vytvořené z unikátních fotografií goril východních. Dále jsme 18. června 2022 pokřtili nové vydání úspěšné knihy *Gorilí pohádky – Moja, Tatu a tiplici*. Výtěžek z prodeje těchto předmětů je určen na sbírkový účet *Pomáháme jim přežít*.

ING. ELIŠKA PELLEŠOVÁ
NÁMĚSTKYNĚ ■

Média, publicita a internet

Foto: Oliver La Que

Zoo Praha se v médiích začátkem roku 2022 objevovala převážně v souvislosti s příjezdem samce vombata obecného Coopera, který byl v lednu po skončení povinné karantény slavnostně představen médiím i návštěvníkům v expozičním celku Darwinův kráter. Významným tématem v rámci komunikace se dále staly aktivity Zoo Praha na pomoc válkou ohroženým chovatelským zařízením na Ukrajině, pro které pražská zoo vytvořila speciální podúčet na svém sbírkovém kontě „Pomáháme jim přežít“. Z vybraných prostředků zoo vypravila čtyři transporty s krmivem a vybavením nebo poukázala peníze ze sbírky přímo Zoo Mykolajiv, Zoo Charkov a Safari Zoo Berďansk.

Velkou mediální událostí prvního čtvrtletí bylo zahájení 91. sezony a představení plánů pro rok 2022: příjezd luskounů krátkoocasých a zpřístupnění nového pavilonu goril u příležitosti

výroční slavnosti 28. září. O této nové expozici natočila Česká televize v rámci dlouhodobé spolupráce dokument, který mapuje její vznik. Nevšedním se pak stalo představení překladu *Gorilích pohádek*, první vázané knihy v jazykovém dialektu badjoué. Uskutečnilo se v rámci tiskové konference v kamerunském Somalomu a značnou pozornost mu věnovala i místní média.

Ve druhém čtvrtletí se velké mediální pozornosti dostalo dlouho očekávanému příchodu luskounů krátkoocasých a stěhování skupiny goril nížinných. Postupné osidlování nového pavilonu nadále dokumentovala Česká televize v rámci smlouvaného natáčení. Od března Zoo Praha využívá služby nového poskytovatele monitoringu *Monitory*, který zajišťuje přehledný každodenní souhrn zmínek o Zoo Praha (včetně podrobné analýzy) a ostatních zoologických zahradách. Součástí

Foto: Oliver Le Que

**Představení vombata
Coopera médiím se setkalo
se značným zájmem.**

služeb je poskytnutí přístupů do mediálního archivu a mobilní aplikace pro zaměstnance tiskového a publikačního oddělení. Média zaujaly dvě události s charitativním přesahem. V květnu proběhl první ročník *Festivalu zvířecích piv* v areálu zahrad Trojského zámku, kdy část výtěžku putovala na záchranný program d'áblů medvědovitých na Tasmánii. V červnu Zoo Praha vydala nové vydání oblíbených *Gorilích pohádek*, které spolu s jejich autory Terezou Šefrnovou a Miroslavem Bobkem pokřtil herec Marek Adamczyk. I toto nové vydání přispívá k ochraně goril a veškerý výtěžek z prodeje putuje na záchranné programy v jejich africké domovině.

Během třetího čtvrtletí byla Zoo Praha v médiích zmiňována především v souvislosti s děním okolo Rezervace Dja, nového pavilonu goril. Ať už šlo o stěhování jednotlivých obyvatel do nových

expozičních či zvykání si rodinné skupiny goril v jejím novém domově, drtivá většina mediálních výstupů i mediální poptávky směřovala právě k Rezervaci Dja. Nejvýraznější koncentrace této pozornosti se soustředila na září, kdy do Prahy za mimořádné pozornosti novinářů i veřejnosti dorazily dvě nové gorily – chovný samec Kisumu z rakouské Zoo Schmiding a samice Duni, dcera slavné Moji, ze španělského Cabárcena. Novináři z Českého rozhlasu dokonce doprovázeli tým Zoo Praha při leteckém transportu Duni armádním letounem CASA. Mediální akcí tohoto čtvrtletí byla tisková konference týden před otevřením nového pavilonu pro veřejnost. Zúčastnilo se jí bezmála šest desítek novinářů reprezentujících redakce napříč tuzemskou mediální krajinou. Další tři desítky zástupců médií dorazily na samotné otevření Rezervace Dja, největšího pavilonu v historii zahrady, při příležitosti oslav 91. výročí založení Zoo Praha. V souvislosti s tím

Tradiční večere pro významné partnery Zoo Praha se odehrávala v atraktivním prostředí Rezervace Dja.

Foto: Oliver La Que

Hosty vysílání Radiožurnálu přímo ze zoo byli kurátoři i další pracovníci zoo.

Foto: Oliver La Que

byl ředitel Zoo Praha Miroslav Bobek častým hostem diskusních pořadů, například *Studia 6* v České televizi, *Rozstřelu* na portálu iDnes.cz či *Nového dne* na kanálu CNN Prima News.

Druhou tiskovou konferencí, kterou Zoo Praha uspořádala, byla červencová konference k pomoci Zoo Praha Austrálii po tragických požárech z přelomu let 2019 a 2022. Na brífinku jsme zástupce médií seznámili s využitím finančních prostředků ze sbírkového konta „Na pomoc Austrálii“.

Dalším významným obdobím třetího čtvrtletí byl první a druhý srpnový týden, na který připadlo výročí tragických povodní v roce 2002.

Zoo Praha, která je s velkou vodou neodmyslitelně spojená, byla jedním z center mediální pozornosti a rozhovory s pamětníky i současným ředitelem se objevily ve všech významných médiích (ČT, ČRo, TV Nova, CNN Prima News, TV Seznam, MF Dnes aj.). Kromě tématu nového gorilího pavilonu, australských požárů a tuzemských povodní se ve třetím čtvrtletí Zoo Praha v médiích objevovala zejména v souvislosti s významnými zvířecími přírůstky (hrabáč, klokánek krysí aj.) a také s veterinárním tréninkem lachtaního samečka Edy, vnuka slavného Gastona (reportáž ve Víkendů TV Nova, zpravodajství CNN Prima News aj.). Závěrem je třeba zmínit dvě rozhlasové stanice, které v létě vysílaly přímo z areálu Zoo Praha – pořad ČRo Radiožurnál *Host Lucie Výborné* se v druhém srpnovém týdnu

předtácel v prostoru vedle Vzdělávacího centra a nabídl posluchačům i návštěvníkům zoo sérii rozhovorů s kurátory, chovateli, veterinářem a na závěr i živý rozhovor s ředitelem Zoo Praha. Druhým zmíněným rozhlasovým médiem poté bylo Hitrádio CITY 93,7 FM, které vysílalo 25. srpna celý den z přenosového stanu z areálu zoo a kromě tematického hudebního playlistu rovněž nabídlo posluchačům devět živých rozhovorů se zástupci Zoo Praha.

Začátkem října média informovala o vytrvalém zájmu návštěvníků o Rezervaci Dja, který si vyžádal prodloužení otevírací doby pavilonu nad rámec standardních sezonních otevíracích hodin Zoo Praha.

Významného mediálního zájmu se dostalo také zprávě o březosti samice luskouna krátkokocasého Run Hou Tang, kterou potvrdil ultrazvuk. Snímky z ultrazvuku se objevovaly v mnoha televizních i tištěných médiích a například na sociálních sítích Akademie věd či ČT24 lidé mohli hádat, komu ultrazvuk patří.

Významnou událostí se stalo udělení Řádu polární hvězdy – nejvyššího státního vyznamenání, které může obdržet cizí státní příslušník – řediteli Zoo Praha Miroslavu Bobkovi mongolským prezidentem. Ve středu mediální pozornosti i nadále byly veškeré události v Rezervaci Dja – seznamování nových goril Kisumua a Duni se stávajícími členy pražské gorilí skupiny nebo příchod štetkounů afrických do Zoo Praha a jejich spojení s kočkodany Brazzovými.

Počátkem listopadu se zástupci médií zúčastnili tiskové konference pořádané v pražské Vínově. Do rybníka U Kamenného stolu zde byla vypuštěna přibližně stovka malých karasů obecných, čímž byla zahájena dlouho chystaná reintrodukce téměř vyhynulého druhu do české přírody. Na konci měsíce se vylíhla čtyři mláďata želvy záhadné. Tento dosud zcela neprobádaný druh obývá volně vodní příkopy v pavilonu Indonéská džungle a jeho rozmnožení zaujalo mnohé redakce. Média také informovala o tradičním Dni sponzorů. Kromě reportáží o předávání cen Richard se pozornosti dostalo křtinám malé samičky hrabáče, která dostala od kmotra, herce Miroslava Táborského, jméno Farisa.

Poslední měsíc roku se nesl v duchu mediální kampaně zaměřené na takzvané „sirotky“ – opomíjené či nové druhy, kterým se nedostává adopčních rodičů a sponzorů. Každý pátek do konce roku v deníku *Metro* v sekci Zooalbum vycházely články i s QR kódem, díky němuž mohli čtenáři ihned dané zvíře podpořit. Na sklonku roku Zoo Praha již tradičně představila své největší chovatelské úspěchy – vůbec první narozené mládě klokánka krysího, zdárné rozmnožení v přírodě rychle mizejícího satyra Cabotova či vylíhnutí stále málo prozkoumaných želv záhadných.

Televize a rozhlas

Zoo Praha spolupracovala se všemi významnými televizními i rozhlasovými stanicemi: TV Nova, Prima FTV, CNN Prima News, Česká televize, Seznam TV, Praha TV, Rádio Impuls, Frekvence 1, Evropa 2, Český rozhlas, Rádio Blaník, Hitrádio, Rádio Express FM aj.

Opakovaně byli zástupci Zoo Praha zváni do pořadů České televize – zpravodajství ČT24, ČT Děčko – pořadu *Wifina* a *Planeta Yó*, pořadu ČT1 *Sama doma* a také do zpravodajského vysílání CNN Prima News.

Internet a sociální sítě

Počátek roku byl poznamenán zejména válkou na Ukrajině. Zoo Praha reagovala rychle na nastalou situaci a na sociálních sítích jsme promovali zejména možnost pomoci ukrajinským zoologic-

kým zahradám i program pro ukrajinské matky s dětmi. Důležitou roli hrála sociální média v propagaci sbírky, jejíž výtěžek byl průběžně využíván na pomoc zoologickým zahradám na Ukrajině. Sbírkou organizovala Zoo Praha za podpory členských zahrad Unie českých a slovenských zoologických zahrad, které k její propagaci využily vizuál připravený v Zoo Praha.

Zásadními události druhého čtvrtletí, které se odrazily i v on-line prostředí, byly pro Zoo Praha příchod luskounů a stěhování chovné skupiny goril do nového pavilonu. Válka na Ukrajině rezonovala v druhém čtvrtletí již méně, ale příležitostně jsme stále propagovali sbírku na pomoc ukrajinským zoo a pravidelně na webu Zoo Praha aktualizovali vybranou částku spolu s informací o jejím konkrétním využití. Nejvýznamnější událostí třetího čtvrtletí bylo otevření Rezervace Dja. K tomuto novému pavilonu goril byla na webu zoo vytvořena speciální microsite <https://www.zoopraha.cz/dja> a před otevřením i po něm byl pavilon bohatě propagován na sociálních sítích. V závěru roku byla spuštěna webová stránka pro odborný sborník *Gazella*, kde si zájemci mohli jednotlivá čísla stáhnout ve formátu pdf: <https://www.zoopraha.cz/gazella>.

Pravidelně byly aktualizovány a plněny obsahem všechny profily Zoo Praha na sociálních sítích: Facebook (Zoo Praha, Prague Zoo, Pražský zoopark, Návrat divokých koní, Pomáháme gorilám, Slůňata v Zoo Praha, Toulavý autobus – Le Bus ambulant, Pomáháme jim přežít, Podpořte Zoo Praha), Twitter (@zoo_praha, @prague_zoo), Instagram (@zoopraha), LinkedIn (Zoo Praha), TikTok (@zoopraha).

Na Facebooku mělo největší dosah video s mláďaty vlka hřivnatého (12. dubna), fotogalerie ze dne stěhování goril do nového pavilonu (8. června), sdílený sloupek ředitele Zoo Praha s názvem *Jak podle Soukupa chovat medvědy* (25. června) a video *Želví hosté v Zoo Praha* (24. srpna). Nejvyšší počet reakcí zaznamenala fotografie z prvního setkání samce a samice hrocha obojživelného ve společné expozici (14. dubna) a dále příspěvek k otevření nového pavilonu goril (28. září). Placenou reklamou na Facebooku byla v létě podpořena kampaň na zvýšení návštěvnosti.

V posledním čtvrtletí nejvíce bodovala videa z nového pavilonu goril: největší dosah mělo video *První seznamování goril* (20. října), které oslovilo 276 348 lidí; nejvyšší počet reakcí (3 957) vyvolaly fotografie nového pískového lože pro sloního samce Ankhora.

Na YouTube kanálu byla i nadále přidávána krátká videa a pravidelně byly publikovány záznamy přednášek ze Zoo Praha. Z přednášejících byli nejsledovanější Pavel Brandl s tématem luskounů a Markéta Lavická, která přiblížila pojem enrichment. Z krátkých videí měly za uplynulý rok největší úspěch videoreportáž *Gorilí rodina v Zoo Praha je pohromadě* (17 724 zhlédnutí), dále záběry ze spojování goril (13 643 zhlédnutí) a první kroky vombata Coopera ve venkovním výběhu (10 858 zhlédnutí).

Newsletter a mailové patičky

Jedenkrát týdně byl i v roce 2022 rozesílán elektronický newsletter s aktuálními tipy, pozvánkami a odkazy na vybraná videa z areálu. Z několika nabídek byl vybrán nový, český poskytovatel služby rozesílání newsletteru s nepřetržitou podporou. Pravidelně byly také vytvářeny a nasazovány tematické patičky do firemního mailu.

BC. FILIP MAŠEK
TISKOVÝ REFERENT ■

Publikační činnost

Jedním z hlavních úkolů zoologické zahrady je nejen podpora zájmu veřejnosti o zvířata a dění v zoo, ale také činnost zaměřená na vzdělávání v oblasti ekologie a ochrany přírody. Kromě bohaté programové nabídky slouží tomuto účelu i četné publikace a informační systém v areálu zoo.

Trojský koník

Časopis pražské zoo vychází již od roku 1998, od roku 2013 čtyřikrát ročně. Jeho nedílnou přílohou je dětský *Trojský koníček*, každé číslo navíc obsahuje drobný bonus v podobě plakátu, pexesa, brožury či jiného překvapení.

- První číslo časopisu se věnovalo především příchodu vombata Coopera. Dětská příloha *Trojský koníček* měla podtitul Podivuhodná zvířata a seznamovala malé čtenáře nejen s vombaty. Nechybělo ani malé překvapení v podobě samolepek.
- Tématem druhého čísla byli luskouni, protože příjezd dvou luskounů krátkoocasých a jejich následné představení veřejnosti bylo pro Zoo Praha jednou ze stěžejních událostí druhého čtvrtletí. Dětská příloha *Trojský koníček* pojednávala

tentokrát o tom, jak lidé (úspěšně či neúspěšně) „opisují“ od přírody.

- Podzimní číslo *Trojského koníka* i *Trojského koníčka* přineslo příběh pavilonu Rezervace Dja – podrobný popis koncepce nového pavilonu goril z mnoha úhlů pohledu, rozhovory s jednotlivými autory a protagonisty, přiblížení různých unikátních řešení, představení obyvatel a popis vegetace v pavilonu. Přílohou tohoto čísla byla brožura o novém pavilonu goril a samolepky s fotografiemi vybraných druhů.
- Čtvrté číslo časopisu i jeho dětské přílohy se věnovalo jednotlivým obyvatelům pavilonu Rezervace Dja a tomu, jak si v novém prostředí zvykají. Přílohou bylo unikátní kreslené pexeso.

KUDY DO PRALES

JAK POSTAVIT PRALES

Když dvě velké povodně v minulých letech zasáhly Pavilon goril, padlo rozhodnutí: ... kam? Nakonec zvířata prostor vedle výběhu žiraf.

Riká se, že všechny cesty vedou do Říma. V našem případě ale vedou do Rezervace Dja. Jak se k pavilonu dostat? Vyřešte následující úkol a zjistíte to.

Napíš správné cesty, které tě dovedou až k pavilonu.

Rezávý kraj
Ať přijde odvážlivci, všitá vás pohled na rezavé skály. Právě mají tuto barvu skály o výhledu arktických, ale o to, že podobně zbarvena je krajina v komerčním. Někdy a zem jsou tu obarvené šedivě-černými šedými. V období dešťů se brodit rojům blátem a v období sucha se všude usazuje červený prach.

Než půjdete dovnitř
Jestli nečtete do „pralesa“, začněte se u svými, které čekají venku.

Když se poulím o gurnutím sáčků čerstvého pečlivě, mohou vyvolat zdravotní problémy.

Ukážu, omdlel jsem. A pak to přišlo rychle z pralesa.

Tady krásně ne chci být.

Když se k nám přiblíží, vyjde se k nám.

Ukážu, omdlel jsem. A pak to přišlo rychle z pralesa.

Tady krásně ne chci být.

Blubový autobus
VIDĚTE V TOMTO AUTOBUSU JINÉ V ROCE 2013 PO ZÁCHRANĚ STANICE ŽIRAF ZA GORILAMI PROJEKTU NOVÝ AUTOBUS, KTERÝ DNEŠ DOKONČUJE NOVÝ BUSKUP.

JEŠTĚ LÉTO TOTO BĚŽÍ PUSTIMÉ JAK ŽE ŽIRAFY. AŽ ZMĚŘÍ ŽIRAFY, JAK BUDE PRAHA ŽIRAFY ŽIRAFY VYPADEK.

JEŠTĚ LÉTO TOTO BĚŽÍ PUSTIMÉ JAK ŽE ŽIRAFY. AŽ ZMĚŘÍ ŽIRAFY, JAK BUDE PRAHA ŽIRAFY ŽIRAFY VYPADEK.

Strom strážce pralesa
STRÁŽCI VE SVÉHO REZERVACI DJA NĚJAK TRAVIT SPOLU ČASU PŘIMO V TERÉNU. ČI PRAHE JE VĚKÝ ASISTENTKA.

JEŠTĚ LÉTO TOTO BĚŽÍ PUSTIMÉ JAK ŽE ŽIRAFY. AŽ ZMĚŘÍ ŽIRAFY, JAK BUDE PRAHA ŽIRAFY ŽIRAFY VYPADEK.

JEŠTĚ LÉTO TOTO BĚŽÍ PUSTIMÉ JAK ŽE ŽIRAFY. AŽ ZMĚŘÍ ŽIRAFY, JAK BUDE PRAHA ŽIRAFY ŽIRAFY VYPADEK.

Rezávý kraj
Když se poulím o gurnutím sáčků čerstvého pečlivě, mohou vyvolat zdravotní problémy.

Ukážu, omdlel jsem. A pak to přišlo rychle z pralesa.

Tady krásně ne chci být.

Když se k nám přiblíží, vyjde se k nám.

Ukážu, omdlel jsem. A pak to přišlo rychle z pralesa.

Tady krásně ne chci být.

Slunce a vzduch vstup povolen
Pro zvířata i rostliny v pavilonu je nejméně důležité, aby k nim mohli proudit sluneční svět i dostatek čerstvého vzduchu. Proto jsou ve střeše zasažena dvě okna: okna 26 kulatých světlíků.

OKNA
Častoji přitahuje celkové plochy střešy a jsou posuvná. Jejich pohyb řídí počítač.

SVĚTLÍKY
Vypadají jako skleněné koule a jsou různé velikosti. Sběh v nich není čiré, ale mírně, protože jinak by fungovaly jako lupy a světlo by soustředilo do jednoho místa, místo aby ho rozptýlilo do prostoru.

Pod čáskami, které se posouvají je roztavená keramická bezpečnostní síť.

OKNA
Častoji přitahuje celkové plochy střešy a jsou posuvná. Jejich pohyb řídí počítač.

SVĚTLÍKY
Vypadají jako skleněné koule a jsou různé velikosti. Sběh v nich není čiré, ale mírně, protože jinak by fungovaly jako lupy a světlo by soustředilo do jednoho místa, místo aby ho rozptýlilo do prostoru.

Pod čáskami, které se posouvají je roztavená keramická bezpečnostní síť.

OKNA
Častoji přitahuje celkové plochy střešy a jsou posuvná. Jejich pohyb řídí počítač.

SVĚTLÍKY
Vypadají jako skleněné koule a jsou různé velikosti. Sběh v nich není čiré, ale mírně, protože jinak by fungovaly jako lupy a světlo by soustředilo do jednoho místa, místo aby ho rozptýlilo do prostoru.

Pod čáskami, které se posouvají je roztavená keramická bezpečnostní síť.

TAMTAMY
O ZVÍRAČĚCH A UDECH Z PRAŽSKÉ ZOO 2/2022

Vánoční hody

Nachystali jsme si pro vás malý receptář a la zoo a připravili pochutin jsme rozdělili hned do několika kategorií – pro naročné, pro vegetariány, pro labužníky i pro ty na sladké.

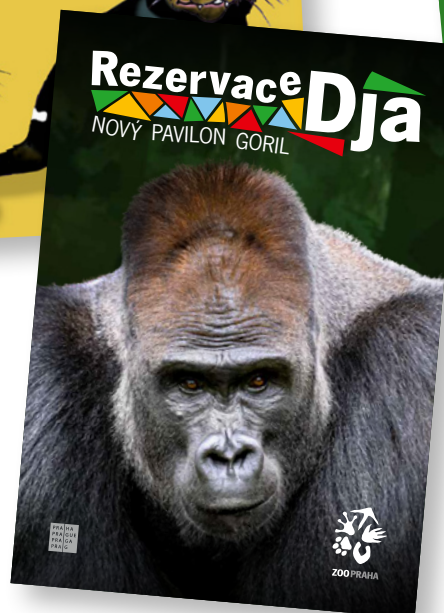
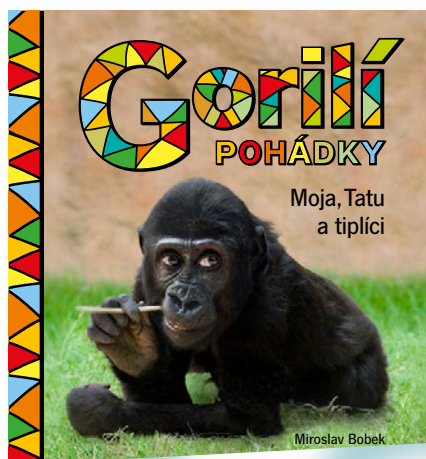
- Vánoční receptář
- Obaluhoval jsem rakouského krále
- Meloun a jeho lidé
- Voda v hlavní roli
- Zoohry a Zootřeba

TAMTAMY
O ZVÍRAČĚCH A UDECH Z PRAŽSKÉ ZOO 1/2022

Odtajněné záznamy

Už se znáte s „délkozobkou“ a s „kadilovem“? V aktuálním čísle Tamtamy se vedle vážnějších témat podělíme o pár trapasů a taky obrázků, které jsme si netroufli jinde publikovat.

- Záhada z deníku
- Jak jsem nepoznala svého ředitele
- Můj přítel páv
- K čemu slouží plazimí ocasy
- Soutěž

Knižní publikace

Reedice a nové obálky se v druhém čtvrtletí dočkal oblíbený Atlas trusu a do prodeje bylo dáno nové vydání *Gorilích pohádek*. Ty byly během slavnostního křtu představeny spolu s jejich loni vydanou verzí v překladu do kamerunského dialektu badjoué (jde o vůbec první vázanou knihu v tomto dialektu a u kamerunských dětí se setkala s úspěchem).

Brožury a letáky

- *Sklípkani v Zoo Praha*
Doprovodná brožura k výstavě živých sklípkanů v klasickém formátu s aktualizovaným katalogem vystavovaných druhů. Někteří sklípkani byli jako motiv využiti také na prodejních samolepkách.
- *Rezervace Dja: nový pavilon goril*
V září byla vydána obsáhlejší brožura, která přibližuje základní technické parametry stavby, koncepční pojetí pavilonu i jeho zvířecí obyvatele. Na konci roku byla vydána i anglická verze brožury.

■ Luskouni v Zoo Praha

V souvislosti se začátkem chovu nového druhu byl vydán leták, který mají návštěvníci k dispozici zdarma v informačním centru u hlavního vchodu. Připravili jsme také tematickou skládačku.

Ostatní publikace

- Omalovánky pro nejmenší děti inspirovali ďábli medvědovití a další obyvatelé Darwinova kráteru. Obrázky Jana Dungela doprovodila autorskými texty básniřka a držitelka ceny Magnesia Litera Olga Stehlíková.
- Kalendář pro rok 2023 byl vydán v obou obvyklých formátech, tedy jako nástěnný i stolní.
- *Tamtamy z pražské zoo*
Interní časopis pro zaměstnance zoo vyšel dvakrát – v červnu a prosinci. Tradičně obsahuje pestrá směs článků, mezi nimiž mělo prostor i zamyšlení nad situací na Ukrajině. Pro-

NÁVRAT VINNÉ RÉVY

THE VINEYARD RETURNS

V SOUVISLOSTI S VÝSTAVOU RÁKOŠIVA PAVILIONU, KDE NÁLEŽÍ DOMOV NALETÝMÍM PTÁČKŮM, BYLO NUTNÉ REVITALIZOVAT SVAZI NAD NĚM. PŮVODNÍ PŮLROZPÁDĚLÉ ŽITNÝ ODPADNÝ HRDZLO DROLENÍ A ŘÍČENÍ SKAL, COŽ BY PRO PAVILON PŘEDSTAVovalo NEBEZPEČÍ.

HRŮZNY PRO ZOO
Na místě přinejmenším tří druhů vinných révy, která se zde v minulosti pěstovala. Živočiš je nyní dříve viditelný kvůli výhledu ve výhledu v blízkosti vinné institutu v německém Freiburgu jako ekologické, velmi odolné proti chorobám a škodlivcům. Jejich hrůzky dorůstají postupně, takže je sklizeň rozložena do delšího období. Znač obhospodřuje jedinečné podzemní plátek a pěstování v zóně.

THE CONSTRUCTION OF THE RÁKOŠIVA HOUSE. THE REVITALIZE THE SLOPE ABOVE THE SITE. THE SLOPE AND THE ONLY TRACES THAT HAS SURVIVED OF THE DILAPIDATED REMAINS OF A RETAINING WALL. THERE IS A RISK OF ROCKFALL, WHICH WOULD BE DANGEROUS FOR THE HOUSE.

GRAPES FOR THE ZOO
We have replanted the slope with grapevines, which used to be cultivated here in the past. We have selected four varieties to grapevines varieties developed at the grape breeding institute in Freiburg, Germany. They are extremely friendly do not rot when simultaneously but rather one after the other, which means that the harvest is staggered over a longer period of time. Fruit from this slope enriches the diet of our zoo's fruit-eating birds and primates.

PLANTED VINE VARIETIES

- REISER**
Rieser Grolle, středně pozdní dozrávací, odolná proti chorobám a škodlivcům.
- MUSCAT**
Muscat de Hambourg, středně pozdní dozrávací, odolná proti chorobám a škodlivcům.
- SOLERA**
Solera, velmi pozdní dozrávací, odolná proti chorobám a škodlivcům.

POMÁHÁME JIM PŘEŽÍT – LUSKOUNI

WE HELP THEM TO SURVIVE – PANGOLINS

LUSKOUNI JSOU V SOUČASNOSTI NEPŘÁSOVNÉ ŽIVOTNÍ FORMY MASU A ŠUPKAMA, KTERÉ SE V ČINĚ, MEDICINĚ, PŘÍRODNÍ LÉČEBĚ, JAKOŽI VĚŠKÝCH OBLASTÍ DRUHŮ AFRICKÝCH LUSKOUNŮ JE OHROŽENĚN. PŘÍTOM JE O ZELÁ UNIKÁTNÍ TVOŘI.

ALL ABOUT PANGOLINS
Pangolins are covered in their most distinctive feature: the scales. These scales are made of keratin, the same material that makes up your hair and nails. Pangolins use their scales to protect themselves from predators. They are also used in traditional Chinese medicine and as a source of ivory.

THE MOST THREATENED MAMMAL
Pangolins are the most threatened mammal in the world. This is mainly for their meat and scales, which are used in traditional Chinese medicine. Pangolins are also used in traditional Chinese medicine and as a source of ivory.

HOW DO THEY LIVE?
Pangolins are nocturnal animals. They spend most of their lives on the ground, where they dig up termites and ants to eat. They are also known for their unique defense mechanism: they can curl up into a ball to protect themselves from predators.

HELP US HELP
Pangolins are a critically endangered species. We need your help to protect them. Please contact us if you would like to learn more about pangolins and how you can help.

V PODROSTU TROPICKÉHO DEŠTNÉHO LESA

WITHIN TROPICAL RAINFOREST UNDERGROWTH

AFRICKÁ LUSKOUNI
African pangolins are found in the rainforest undergrowth. They are known for their unique defense mechanism: they can curl up into a ball to protect themselves from predators.

LAJLA ZLATOHLEBA
Lajla Zlatohleba is a species of butterfly found in the rainforest undergrowth. It is known for its vibrant colors and unique patterns.

ZELINOVKA
Zelinovka is a species of butterfly found in the rainforest undergrowth. It is known for its vibrant colors and unique patterns.

ZLATOHLEBA
Zlatohleba is a species of butterfly found in the rainforest undergrowth. It is known for its vibrant colors and unique patterns.

ZLATOHLEBA
Zlatohleba is a species of butterfly found in the rainforest undergrowth. It is known for its vibrant colors and unique patterns.

sincové číslo bylo inspirované recepty na přípravu zvířecích pokrmů. Jeho přílohou bylo pexeso z dětských a dospělých fotografií zaměstnanců.

- **Gazella**
Sborník odborných článků autorů z pražské zoo i dalších institutů. Publikaci připravuje zoologický útvar.
- **Ročenka českých a slovenských zoologických zahrad 2021**
Přehled druhů chovaných ve všech zoo v ČR a SR připravuje zoologický útvar v tištěné i elektronické podobě.

Informační systém

Kromě průběžné obnovy a údržby stávajících prvků informačního systému, který zajišťuje expoziční oddělení, připravují pracovníci publikačního oddělení obsahovou náplň a grafickou podobu nových jmenovek, panelů a dalších prvků.

- Před pavilon Indonéská džungle byl umístěn nový panel o luskounech a o problematice jejich ohrožení. Upraven byl také informační systém v noční expozici v pavilonu, jejíž osazenstvo se s příchodem luskounů částečně změnilo.

- Pro pavilon Rezervace Dja byly zpracovávány kompletně všechny prvky informačního systému – osm standardních panelů, jeden velkoformátový pás, jmenovky, doplňkové cedulky a obsah dotykových panelů.
- Byl dokončen informační systém pro naučnou stezku Zakázanka a aktualizovány panely pro Štolu a Vinici. Po skončení rekonstrukce v okolí Centra Měfou (původního Pavilonu goril v dolní části areálu zoo), které obývá samčí skupina goril, zde byly osazeny aktualizované panely respektující novou kódovou barvu pavilonu.

MGR. HELENA PETÁKOVÁ
VEDOUČÍ PUBLIKAČNÍHO ODDĚLENÍ

SOCIÁLNÍ ŽIVOT GORIL

GORILLA SOCIAL LIFE

MEZI RŮZNYMI GORILÍMI SKUPINAMI BĚŽNĚ DOCHÁZÍ K VYMĚNĚM JEJICH ČLŮDŮ. MLADÍ JEDINCI OPOUŠTĚJÍ SVÉ PŮVODNÍ RODINY; NĚKTERÉ SKUPINY SE ROZPADNOU, JINÉ VZNIKNOU. SPOLEČENSKÝ ŽIVOT GORIL JE PLNÝ ZMĚN, TAK JAKO TEN LUDSKÝ.

HAREM
Harem tvoří skupinu goril složenou z jednoho samce, několika samic a jejich mláďat. Samci se střídají v roli hlavy haremu.

MLÁDČATA
Mláďata se rodí v březnu a jsou závislá na své matce. Matka je zodpovědná za jejich výchovu a ochranu.

MLADÍ ŽENŠKÁ (BLACKBACK)
Mladí samci opouštějí své rodiny v mládí a žijí samostatně. Jsou známí jako "blackback" kvůli své tmavé barvě kůže.

MLADÍ ŽENŠKÁ (SAMICE)
Mladí samice zůstávají v rodině a pomáhají s výchovou mláďat. Jsou známé jako "samice".

NEPŘÍMÝ POKRYTÍ
V přírodě goril se nepřímo setkávají s lidmi. Jejich život je plný změn a výzev.

SAMČÍ SKUPINY
Samčí skupiny jsou tvořeny samci, kteří se střídají v roli hlavy skupiny. Jsou známé jako "samčí skupiny".

TOULAVÝ AUTOBUS

THE WANDERING BUS

PROJEKT TOULAVÝ AUTOBUS, ZAMĚŘENÝ NA OCHRANU GORIL VE STŘEDNÍ AFRICE. PODPORUJE TAK VÝZKUMNÍ PROGRAMY PŘISPÍVAJÍCÍ K ŠIRŠÍ OSVĚTĚ MEZI MLADOU GENERACÍ V KAMERUNU.

O PROJEKTU
Projekt Toulavý autobus je zaměřen na ochranu goril ve střední Africe. Podporuje výzkumné programy a osvětlové aktivity mezi mladou generací v Kamerunu.

AFRIKA
Projekt se realizuje v Kamerunu, kde žijí gorily. Mladá generace se učí o ochraně přírody a goril.

PROTEKČNÍ BARRIÉRY
Protektivní bariéry chrání goril před nelegálními lovcy. Jsou umístěny v klíčových oblastech.

NA CESTĚ DO BRNĚ
Projekt Toulavý autobus je zaměřen na ochranu goril ve střední Africe. Podporuje výzkumné programy a osvětlové aktivity mezi mladou generací v Kamerunu.

Pohled na nový pavilon goril
na začátku září 2021

Foto: Miroslav Čížek

STAVEBNÍ ČINNOST

Hlavní událostí roku 2022 bylo dokončení a otevření nového pavilonu goril. Pokračovaly i další stavební akce zahájené v předchozím období.

Foto: Petr Hamerník

Hlavní investiční akce

NOVÝ PAVILON GORIL (AKCE Č. 42123)

Dne 5. dubna 2022 proběhla úspěšně závěrečná kontrolní prohlídka stavby, tedy kolaudace. V následujících měsících se postupně do pavilonu stěhovala zvířata, probíhaly konečné úpravy interiéru, včetně výsadby živé zeleně a instalace prvků informačního systému. Pavilon dostal název Rezervace Dja odkazujícím na naše ochránářské aktivity v Kamerunu. V rámci výroční slavnosti Zoo Praha byl pavilon 28. září 2022 slavnostně zpřístupněn návštěvníkům.

Konstrukce nového pavilonu goril je železobetonová stěnová, větší část objektu je pod úrovní terénu a na zateplení je použita tepelná izolace o síle většinou 20 cm. Obvodový plášť tvoří na fasádě stříkaný beton a střecha nese 20–40 cm substrátu pro pěstování vybraných rostlin. Snahou bylo pavilon co nejvíce skrýt a červeným stříkaným betonem navodit atmosféru střední Afriky. Z vnitřních technologií stojí za zmínku rozvody vody. Kromě klasické teplé a studené jsou zde rozvody užitkové vody pro vodopád a potůček, vysokotlaké rozvody pro mytí expozic a zázemí a rozvody osmotické vody. Ta je zbavena všech minerálů, které by zanášely trysky, a používá se pro umělý déšť, rosení výsadeb a mlžení v návštěvnické části i v expozicích, kde snižuje teplotu a zvyšuje vzdušnou vlhkost.

Velkou pozornost jsme věnovali osvětlení. Základní princip musí být vždy takový, že se návštěvník dívá z tmavého prostoru do

světlého. Návštěvnický prostor je temný a do expozic proudí světlo obrovskou prosklenou střechou, kde je použito speciální tepelně izolační trojsklo. Spodní skleněná tabule je bezpečnostní, aby odolala gorilám, vrchní tabule je z matného skla, které propustí stejně světla jako čiré, ale paprsky rozptýlí a v expozici se netvoří nepříjemné ostré stíny. Intenzita umělého osvětlení u návštěvníků je automaticky řízena podle množství pronikajícího denního venkovního světla. Samostatnou kapitolou je speciální osvětlení rostlin. Instalované fytolampy svítí v noci, aby přes den nerušily návštěvníky. Zároveň jsou před expoziční skla nainstalovány opony, aby gorily a další chovaná zvířata měly v noci tmu. Celý systém je plně automatizován.

Výměnu vzduchu zajišťuje z hygienických důvodů vzduchotechnika, v expozicích jsou navíc i velké posuvné světlíky, které jsou opět automaticky otevírány a zavírány podle počasí a aktuální teploty v expozici.

Za pozornost stojí určitě i ozvučení. Kromě autentických zvuků deštného lesa v hlavním návštěvnickém prostoru jsou ozvučené i další části pavilonu – africká škola a prodejna suvenýrů. Návštěvníky a gorily dělí vrstvené sklo, které je více než čtyři centimetry silné. Jeho akustický útlum je značný, proto jsou v expozici nainstalovány mikrofony a u návštěvníků reproduktory,

Autentickou atmosféru návštěvnického prostoru umocňují originální artefakty.

Nástěnné malby akademických malířů Romana Hudziece a Kryštofa Krejčí zavedou návštěvníky do africké vesnice nebo do pralesa.

Foto: Petr Hamerník

Umělé imitace mohutných pralesních stromů doplňuje bohatá výsadba bylin, keřů, epifytů a lián.

Foto: Petr Hamerník

STAVEBNÍ ČINNOST

Foto: Petr Hamančík

Základem zelené stěny je 2 480 plastových truhlíků, jimiž prochází kapková závlaha.

Foto: Petr Hamančík

Výsledkem je bujně zarostlý strmý říční břeh.

Foto: Petr Hamančík

Ve výběžích dominují padlé i stojící kmeny, atmosféru mýtiny v kamerunském lese dotvářejí typicky rezavé skalní stěny.

Před pavilonem stojí první Toulavý autobus, který od roku 2013 vozil tamní děti do záchranné stanice Limbe a Mefou.

Foto: Petr Hamerník

Stan strážců rezervace Dja je vybaven mnoha reáliemi dovezenými přímo z Kamerunu.

Foto: Tereza Mihalčová

Replika kamerunské školní třídy slouží k výukovým programům.

Foto: Petr Hamerník

Architektonická studie areálu Bosna

aby slyšeli i zvuky zvířat. Reproduktoři u návštěvníků se samozřejmě dají použít i při komentovaném krmení nebo přednášce. Aby byla akustická pohoda v návštěvnické části maximální, je na stropě akustický obklad, který brání vzniku ozvěny.

DALŠÍ INVESTIČNÍ AKCE

Náhradní objekty za Bosnu (akce č. 42818)

Jde o náhradu za dožilou sestavu tzv. UNIMO buněk, kontejnerů, jež na konci osmdesátých let minulého století sloužily jako součást zařízení staveniště nové čistírny odpadních vod. Sestava UNIMO je zoologickou zahradou využívána jako ubytovna zaměstnanců a jako zázemí učňů oboru chovatel cizokrajných zvířat.

Projekt řeší náhradu buněk jako samostatné objekty. Jeden bude sloužit učňům, druhým bude ubytovna. Pro stavbu jsme získali v dubnu 2021 společné povolení, které nabylo právní moci 1. června 2021. Následně byl zpracován projekt pro provedení stavby a pro výběr zhotovitele.

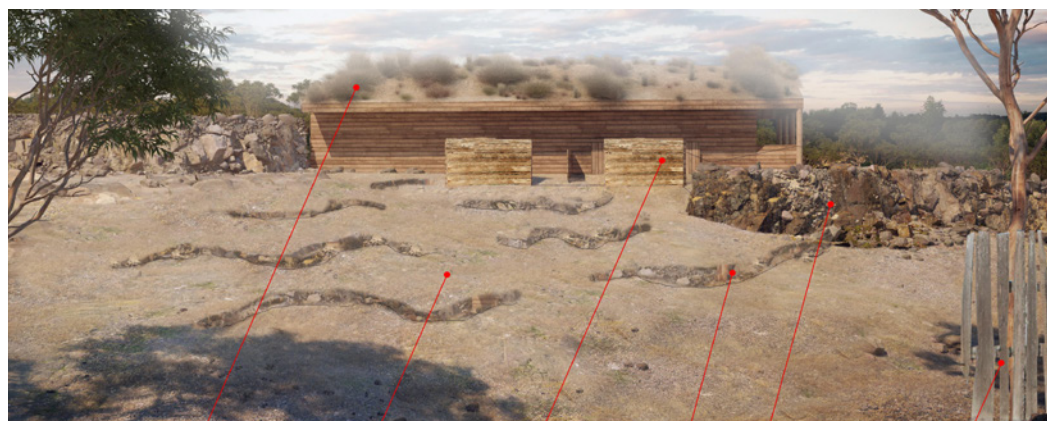
Kontrolní rozpočet reflektující vývoj cen materiálů a stavebních prací, které zaznamenaly během posledních několika roků raketový nárůst, vyčíslil náklady podstatně vyšší částkou, než se kterou počítal schválený plán. Po řadě jednání se podařilo získat pro krytí ceny objektu pro učně prostředky z kapitoly školství rozpočtu hlavního města Prahy. Na základě zadávacího řízení byl vybrán zhotovitel stavby a koncem května byly práce zahájeny. Do konce roku 2022 byly dokončeny hrubé stavby objektů SO 01 (pro učně) a SO 02 (ubytovna).

Pavilon medvědotvých šelem (akce č. 43048)

V současné době je další příprava akce pozastavena, protože lokalita, tedy stávající expozice medvědů ledních, musí být nejprve uvolněna přemístěním zvířat do nové expozice.

Expozice Arktida – lední medvědi (akce č. 43049)

Nosným druhem expozice Arktida bude medvěd lední. Je nezbytné nutné přemístit medvědy ze stávající technicky, a hlavně

Materiálová studie nového objektu a výběru pro koně Převalského (součást projektu Pláně)

Model plánovaného expozičního celku Arktida

Foto: Petr Hamerlík

morálně dožilé expozice. Ta je nevhodně orientovaná k jihu (původně sloužila od třicátých let minulého století medvědům hnědým) a neumožňuje oddělení samice během odchovu do absolutně klidného prostředí. Pro novou expozici bylo zvoleno místo v západní části areálu (poblíž levhartů mandžuských). Lokalita, k severu skloněný svah, má pro medvědy lední nesrovnatelně lepší mikroklimatické podmínky a hlavně umožňuje realizaci dvou úplně oddělených ubikací, zvlášť pro samce a zvlášť pro samici s mláďaty. Doplnkovým druhem expozice bude tuleň obecný. V listopadu 2022 proběhlo úspěšně stavební řízení. Před koncem roku byl na základě zadávacího řízení vybrán zpracovatel dokumentace pro provedení stavby a pro výběr zhotovitele.

Vodojem užitkové vody (akce č. 44577)

Výstavbou dvou nových nádrží situovaných na místo odstraněného dožilého pavilonu koní Převalského se zvýšila kapacita vodojemu užitkové vody z původního objemu 285 m³ na 605 m³, tedy více než dvojnásobek. Byla tak vytvořena možnost krytí zvýšených potřeb užitkové vody, kdy v rámci zlepšování welfare chovaných zvířat stále více využíváme v expozicích bazény a je umožněno vyrovnávání špičkových spotřeb, zejména v suchých obdobích roku. Stavba byla v prvním čtvrtletí 2022 dokončena a 5. května pro ni byl vydán kolaudační souhlas.

Druhou etapou akce je páteřní potrubí od vodojemu směrem k plánovaným novým objektům takzvaných Plání a k expozici Arktida. Pro tuto druhou etapu byl zpracován realizační projekt, na jehož základě proběhlo zadávací řízení na výběr zhotovitele, který by měl stavbu dokončit a předat koncem prvního čtvrtletí roku 2023.

Pláně – etapa I. (ubikace a výběhy koní Převalského, akce č. 45570)

Ubikace koní Převalského nahradí ubikaci původní, jež musela být odstraněna jednak proto, že konstrukce krovu byla napadena třemi druhy dřevokazných hub, jednak proto, aby se vytvořilo místo pro rozšíření vodojemu. Realizace stavby nové ubikace byla zahájena v říjnu 2022 a naváže na ni realizace rozšířeného výběhu. Jak objekt ubikace, tak výběh budou vizuálně přizpůsobeny vzhledu prostředí přísně chráněné rezervace Gobi B, do níž v minulých letech proběhly naše úspěšné transporty koní zpět do přírody. Expozici koní Převalského doplní dvě voliery pro polo-pouštní horské kočky manuly a objekt Olgoj chorchoj s terárii hroznýška tatarského a pouštních hlodavců.

JIŘÍ KOTEK
PORADCE PRO ROZVOJOVÉ PROJEKTY A INŽENÝRING ■
ING. LUKÁŠ DIVOKÝ
INVESTIČNÍ NÁMĚSTEK ■

Tab. 13: Plán a skutečnost v čerpání investičních prostředků v roce 2022

Akce	Plán 2022 (v tis. Kč)						Skutečnost 2022 (v tis. Kč)					
	HMP	HMP ponechané	Stát	FI Zoo	EU	Celkem	HMP	HMP ponechané	Stát	FI Zoo	EU	Celkem
42123 Pavilon goril – nový	0,00	0,00	0,00	56 362,00	0,00	56 362,00	0,00	0,00	0,00	33 553,65	0,00	33 553,65
42818 Náhradní objekty za Bosnu	16 800,00	16 426,20	0,00	10 000,00	0,00	43 226,20	0,00	16 330,69	0,00	0,00	0,00	16 330,69
43048 Pavilon medvědovitých šelem	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
43049 Expozice Arktidy – lední medvědi	5 000,00	16 535,98	0,00	0,00	0,00	21 535,98	0,00	60,12	0,00	0,00	0,00	60,12
44577 Vodojem užitkové vody	0,00	10 863,52	0,00	0,00	0,00	10 863,52	0,00	5 854,31	0,00	0,00	0,00	5 854,31
45570 Pláně – Etapa I. Ubikace a výběhy koní Převalského	48 000,00	1 390,49	0,00	0,00	0,00	49 390,49	4 712,99	1 390,49	0,00	0,00	0,00	6 103,48

Foto zaměstnanců
zoo u nového pavilonu
goril krátce před
jeho otevřením

ZAMĚŠTNANCI 2022

V organizační struktuře Zoo Praha došlo v roce 2022 k významné změně. Z ekonomicko-provozního útvaru byly činnosti související se stavbami vyčleněny do nového samostatného investičního útvaru.

Foto: Petr Hamerlík

Náměstkem nově vzniklého investičního útvaru se stal Ing. Lukáš Divoký, dosavadní vedoucí stavebního oddělení.

Tab. 14: Doba trvání pracovního poměru zaměstnanců k 31. 12. 2022

Doba	Počet	%
Do 5 let	147	49,65
Do 10 let	48	16,22
Do 15 let	30	10,14
Do 20 let	30	10,14
Nad 20 let	41	13,85
Celkem	296	100,00

Tab. 15: Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví k 31. 12. 2022

Věk	Muži	Ženy	Celkem	%
20	1	0	1	0,34
21–30	25	37	62	20,95
31–40	27	34	61	20,61
41–50	41	40	81	27,36
51–60	41	30	71	23,98
61 a více	16	4	20	6,76
Celkem	151	145	296	100,00
%	51,01	48,99		100,00

Tab. 16: Průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců za rok 2022

(počítá se přesně na kalendářní den, zahrnuje nástup, výstup v průběhu měsíce, pracovní úvazek)

Průměrný evidenční počet – hlavní činnost	252,78	Přepočtený evidenční počet – doplňková činnost	37,51
Průměrný evidenční počet – doplňková činnost	38,17	Evidenční počet k 31. 12. 2022 – hlavní činnost	256,00
Přepočtený evidenční počet – hlavní činnost	244,78	Evidenční počet k 31. 12. 2022 – doplňková činnost	40,00

POHYB ZAMĚSTNANCŮ ZA ROK 2022 nástupy celkem: 49

významné nástupy:

- Ondřej Císař, vedoucí odboru provozu
- Bc. Filip Mašek, tiskový referent

výstupy celkem: 42

významné výstupy:

- Mgr. Jana Šturmová, vedoucí oddělení návštěvnického servisu
- Otakar Melichar, odborný chovatel

PRACOVNÍ VÝROČÍ PRACOVNÍKŮ V ZOO PRAHA

■ 20 let

Ing. Vít Kahle, odborný poradce pro PR a marketing
Milan Trinkl, zahradník

■ 30 let

Šárka Heroldová, odborná chovatelka

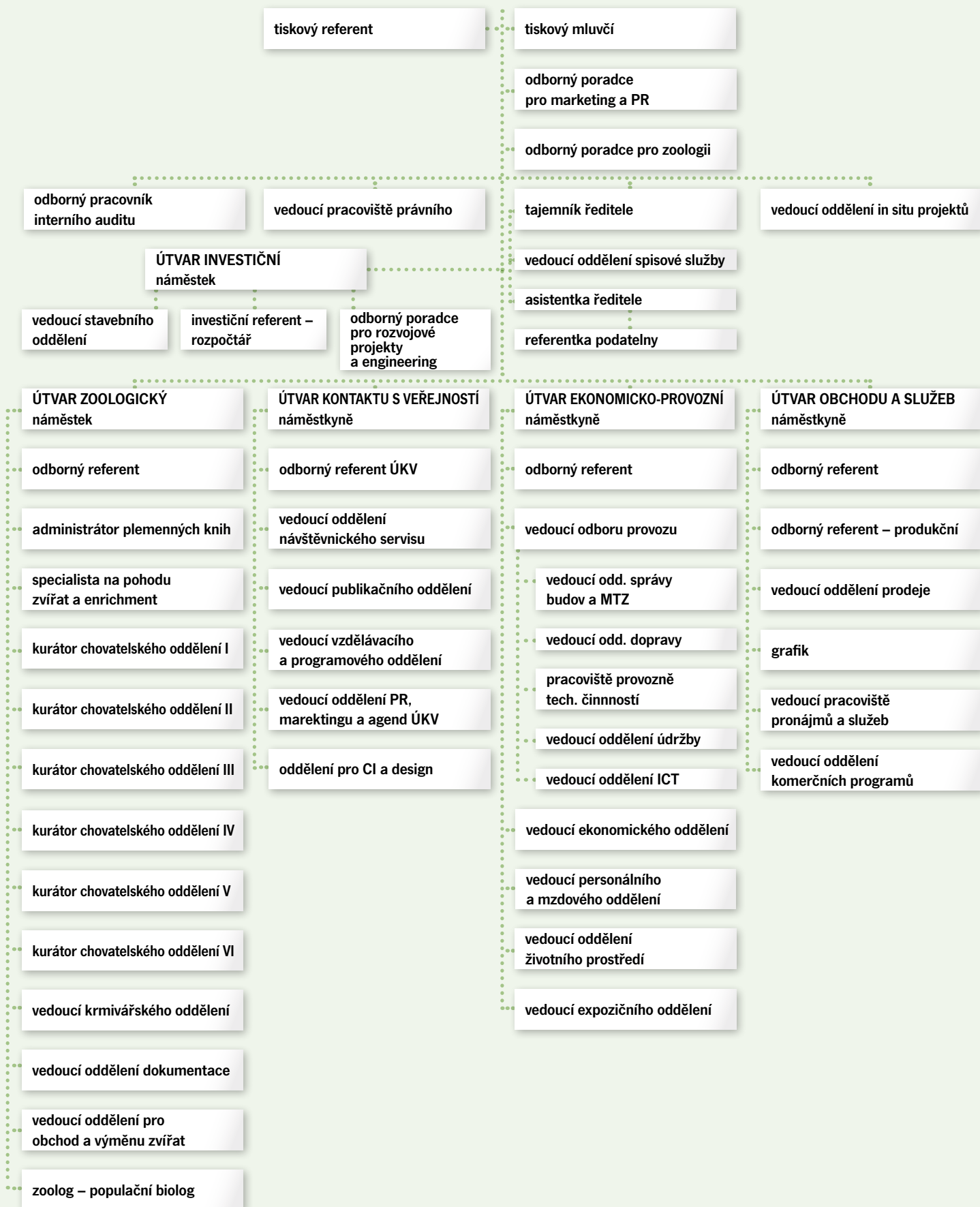
■ 40 let

Věra Makovská, vrchní chovatelka

JAROSLAVA ŘEČINSKÁ
VEDOUČÍ PERSONÁLNÍHO
A MZDOVÉHO ODDĚLENÍ ■

Organizační struktura Zoo hl. m. Prahy k 31. 12. 2022

Ředitel

Savci (Mammalia)	1. 1. 2022	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	31. 12. 2022
adax (<i>Addax nasomaculatus</i>)	0.3		1.0			1.3
alpaka (<i>Vicugna pacos</i>)	4.3	0.2		2.1		2.4
anoa nížinný (<i>Bubalus depressicornis</i>)	2.1				1.0	1.1
antilopa vraná (<i>Hippotragus niger</i>)	2.10				1.0	1.10
běložubka nejmenší (<i>Suncus etruscus</i>)	7.4	7.11.2		3.2	8.9	3.4.2
bércoun africký (<i>Macroselides proboscideus</i>)	2.1		1.0		1.0	2.1
bércoun Petersův (<i>Rhynchocyon petersi</i>)	1.1		1.0	1.1		1.0
binturong palawánský (<i>Arctictis binturong whitei</i>)	1.1					1.1
bizon (<i>Bison bison</i>)	4.4	2.0			2.0	4.4
bodlín Telfairův (<i>Echinops telfairi</i>)	7.4.1	0.0.1		1.0	2.1	4.3.2
bodlinatka egyptská tmavá (<i>Acomys cahirinus cahirinus</i>)	0.0.28	0.0.16			0.0.62	0.0.13
bodlinatka jihoafrická (<i>Acomys spinosissimus</i>)	0.0.8	0.0.37			0.0.48	0.0.33
bodlinatka turecká (<i>Acomys cilicicus</i>)	0.0.24	0.0.45			0.0.117	0.0.24
bodlinatka zlatá (<i>Acomys russatus russatus</i>)	0.1.5	0.0.9			0.0.4	0.1.10
bongo horský (<i>Tragelaphus eurycerus isaaci</i>)	1.4	1.0			0.1	2.3
buvolec běločelý (<i>Damaliscus pygargus phillipsi</i>)	1.6	2.2			1.1	2.7
dábel medvědovitý (<i>Sarcophilus harrisi</i>)	1.3			1.0		0.3
daman stepní (<i>Heterohyrax brucei</i>)	1.1	0.0.2				1.1.2
dikdik Kirkův (<i>Madoqua kirkii</i>)	2.2					2.2
dikobraz jihoafrický (<i>Hystrix africaeaustralis</i>)	2.5				0.1	2.4
dikobraz palawánský (<i>Hystrix pumila</i>)	1.1					1.1
dikobraz srstnatonosý (<i>Hystrix indica</i>)	2.4.5	0.0.3			1.0	1.4.8
fenek (<i>Vulpes zerda</i>)	1.1			1.0		0.1
fretka (<i>Mustela furo</i>)	2.1			2.0	0.1	
gazela mhorr (<i>Nanger dama mhorr</i>)			2.0			2.0
gepard štíhlý (<i>Acinonyx jubatus jubatus</i>)	3.2					3.2
gibon stříbrný (<i>Hyllobates moloch</i>)	2.2					2.2
goral sečuánský (<i>Naemorhedus griseus</i>)	1.1	1.0				2.1
gorila nížinná (<i>Gorilla gorilla gorilla</i>)	4.3		1.1			5.4
guanako (<i>Lama guanicoe</i>)	1.6	3.0			1.3	3.3
gueréza pláštiková (<i>Colobus guereza</i>)	2.2	0.1				2.3
gundi saharský (<i>Ctenodactylus gundi</i>)	1.0			1.0		
hrabáč kapský (<i>Orycteropus afer</i>)	1.2	0.1				1.3
hroch obojživelný (<i>Hippopotamus amphibius</i>)	1.1					1.1
hutie kubánská (<i>Capromys pilorides</i>)	3.3	3.0			2.1	4.2
hyena čabraková (<i>Parahyaena brunnea</i>)	1.1					1.1
chápan středoamerický mexický (<i>Ateles geoffroyi vellerosus</i>)	2.3	1.0				3.3
jaguarundi (<i>Herpailurus yagouaroundi</i>)	1.1		0.1			1.2
jelen barmský (<i>Panolia eldii thamin</i>)	10.12	6.1			5.0	11.13
jelen bělohubý (<i>Cervus albirostris</i>)	2.4	1.0			1.1	2.3
ježura novoguinejská (<i>Tachyglossus aculeatus lawesii</i>)	2.2					2.2
kaloň plavý (<i>Eidolon helvum</i>)			3.3	1.0		2.3
kaloň rodriguezský (<i>Pteropus rodricensis</i>)	4.0					4.0
kiang východní (<i>Equus kiang holdereri</i>)	2.5					2.5
klokan (<i>Dorcopsis sp.</i>)	2.5	0.2				2.7
klokan bažinný (<i>Wallabia bicolor</i>)	2.6	1.2		0.1	2.1	1.6
klokan horský východní (<i>Osphranter robustus robustus</i>)	3.2	1.0			1.0	3.2
klokan obrovský (<i>Macropus giganteus tasmaniensis</i>)	2.3	0.0.1				2.3.1
klokan parma (<i>Macropus parma</i>)	0.1.1					0.1.1
klokan rudokrký tasmánský (<i>Macropus rufogriseus rufogriseus</i>)	2.2	0.1			1.1	1.2
klokan rudý (<i>Osphranter rufus</i>)	1.4	0.2.2			0.3	1.3.2
klokánek králikovitý (<i>Bettongia penicillata</i>)	1.3				0.3	1.0
klokánek krysí (<i>Potorous tridactylus</i>)	2.2	0.0.1				2.2.1
kočka krátkouchá (<i>Prionailurus bengalensis euptilurus</i>)	3.3				0.1	3.2
kočka palawánská (<i>Prionailurus javanensis heaneyi</i>)	2.1					2.1
kočka rybářská (<i>Prionailurus viverrinus</i>)	1.1		1.0		1.0	1.1
kočkodan Brazzův (<i>Cercopithecus neglectus</i>)			2.2			2.2
komba Garnettova (<i>Otolemur gamettii</i>)	5.1	0.0.1			2.0	3.1.1
komba jižní (<i>Galago moholi</i>)	2.6	0.0.4			1.1	1.5.4
komba ušatá (<i>Galago senegalensis</i>)	5.4	1.0			3.2	3.2
kotul veverovitý (<i>Saimiri sciureus</i>)	6.9	2.0			3.0	5.9
koza domácí (<i>Capra hircus</i>)	1.5	0.0.5		0.1	1.0	0.4.5
koza domácí – kamerunská (<i>Capra hircus</i>)	0.15					0.15

Savci (Mammalia)	1. 1. 2022	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	31. 12. 2022
koza domácí – paví (<i>Capra hircus</i>)	0.4					0.4
kozorožec kavkazský (<i>Capra caucasica</i>)	4.7	0.3				4.10
králík domácí (<i>Oryctolagus cuniculus v. edulis</i>)			1.5			1.5
krysa „akáciová“ (<i>Thallomys loringi</i>)	0.0.2	0.0.2	0.0.1		0.0.2	0.0.3
křeček velký (<i>Hypogeomys antimena</i>)	2.1					2.1
křečkomys obrovská (<i>Cricetomys gambianus</i>)	5.5	3.1			3.3	5.3
kůň Převalského (<i>Equus przewalskii</i>)	13.28	1.0.1			0.2	14.26.1
kuskus pozemní (<i>Strigocuscus gymnotis</i>)	2.1	2.0			3.0	1.1
lachtan jihoafrický (<i>Arctocephalus pusillus pusillus</i>)	2.4				1.1	1.3
lemur běločelý (<i>Eulemur albifrons</i>)	1.1		1.0			2.1
lemur kata (<i>Lemur catta</i>)	3.8	0.1			2.1	1.8
lev indický (<i>Panthera leo persica</i>)	2.2				1.0	1.2
levhart jávský (<i>Panthera pardus melas</i>)	1.0					1.0
levhart mandžuský (<i>Panthera pardus orientalis</i>)	1.1			0.1		1.0
los evropský (<i>Alces alces</i>)	2.2				0.1	2.1
luskoun krátkoocasý (<i>Manis pentadactyla</i>)			1.1			1.1
makak magot (<i>Macaca sylvanus</i>)	0.2					0.2
makak vepří (<i>Macaca nemestrina</i>)	4.9	1.0.2				5.9.2
maki Goodmanův (<i>Microcebus lehilahytsara</i>)	2.2					2.2
maki trpasličí (<i>Microcebus murinus</i>)	1.0					1.0
mangusta liščí (<i>Cynictis penicillata</i>)	1.1	1.0				1.1
mangusta trpasličí (<i>Helogale parvula</i>)	4.4				4.3	0.1
mara slaništní (<i>Dolichotis salinicola</i>)	6.6	0.0.4	1.0		5.2	2.4.4
medojed (<i>Mellivora capensis</i>)	1.1					1.1
medvěd lední (<i>Ursus maritimus</i>)	1.1					1.1
morče domácí (<i>Cavia porcellus</i>)	0.2					0.2
mravenečník velký (<i>Myrmecophaga tridactyla</i>)	1.1					1.1
muntžak malý (<i>Muntiacus reevesi</i>)	1.2	0.1				1.3
myš čtyřpruhá (<i>Rhabdomys pumilio</i>)	1.0.2			0.0.2		1.0
myš východoafrická (<i>Arvicanthis neumanni</i>)	0.0.15	0.0.18			0.0.42	0.0.17
myš zebrovaná (<i>Lemniscomys barbarus</i>)	0.0.14	0.0.16			0.0.40	0.0.9
myška africká (<i>Mus minutoides</i>)	0.0.8	0.0.17				0.0.21
nahur čínský (<i>Pseudois nayaur szechuanensis</i>)	4.3	1.2.1		0.2		5.3.1
noháč východoafrický (<i>Pedetes surdaster</i>)	1.0				1.0	
nosál bělohubý (<i>Nasua narica</i>)	3.1					3.1
nosál červený (<i>Nasua nasua</i>)	0.2			0.1	0.1	
ocelot slaništní (<i>Leopardus geoffroyi</i>)	1.1					1.1
ocelot stromový (<i>Leopardus tigrinus</i>)	0.1				0.1	
orangutan sumaterský (<i>Pongo abelii</i>)	2.2					2.2
osinák africký (<i>Atherurus africanus</i>)	1.1					1.1
outloň váhavý (<i>Nycticebus coucang coucang</i>)	1.0					1.0
ovce domácí (<i>Ovis aries aries</i>)	2.1	0.0.5			2.0	0.1.5
ovce domácí – kamerunská (<i>Ovis aries aries</i>)	10.14	7.20	1.0	1.0	11.5	6.29
ovce domácí – ouessantská (<i>Ovis aries aries</i>)	1.11	4.4			4.0	1.15
ovce domácí – suffolk (<i>Ovis aries aries</i>)	1.7.3			0.1	0.0.3	1.6
ovijec filipínský (<i>Paradoxurus hermaphroditus philippinensis</i>)	1.0		1.1	1.1	1.0	
panda červená (<i>Ailurus fulgens fulgens</i>)	1.2		1.0		1.1	1.1
paovce hřívnatá (<i>Ammotragus lervia</i>)	4.17					4.17
pardál obláčkový (<i>Neofelis nebulosa</i>)	1.0					1.0
pásovec kulovitý (<i>Tolypeutes matacus</i>)	1.1					1.1
pekari Wagnerův (<i>Catagonus wagneri</i>)	4.3	2.0.1			2.0	4.3.1
pes pralesní (<i>Speothos venaticus</i>)	1.1		0.1		0.1	1.1
pes ušatý (<i>Otocyon megalotis</i>)	1.1					1.1
pískomil hedvábný (<i>Meriones crassus perpallidus</i>)			0.0.3	0.0.1		0.0.2
pískomil štětkatý (<i>Gerbillus dasyurus</i>)	0.0.4	0.0.22				0.0.23
pískomil veverkaocásý (<i>Sekeetamys calurus</i>)	0.0.6	0.0.14			0.0.20	0.0.13
plch savanový (<i>Graphiurus parvus</i>)	0.0.18	0.0.3			0.0.6	0.0.13
prase domácí – göttingenské (<i>Sus domesticus</i>)	1.1				1.1	
prase domácí – přeštické černostrakaté (<i>Sus domesticus</i>)	0.1		0.2		0.1	0.2
přímorožec beisa (<i>Oryx beisa beisa</i>)	2.5	1.0	1.0		2.1	2.4
psoun prériový (<i>Cynomys ludovicianus</i>)	1.1.1	0.0.2			0.0.1	1.1.2
rypoš obří (<i>Cryptomys mehowi</i>)	4.8.2	3.2		1.0	1.1.2	5.9
sambar ostrovní (<i>Rusa timorensis</i>)	1.6	2.1			0.1	3.6

STAVY ZVÍŘAT 2022

Savci (Mammalia)	1. 1. 2022	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	31. 12. 2022
sítatunga západoafrická (<i>Tragelaphus spekkii gratus</i>)	3.14		1.0	1.0	2.5	1.9
slon cejlonský (<i>Elephas maximus maximus</i>)	0.2					0.2
slon indický (<i>Elephas maximus</i>)	2.2					2.2
slon indický (<i>Elephas maximus bengalensis</i>)	1.2					1.2
sob karelský (<i>Rangifer tarandus fennicus</i>)	1.4					1.4
surikata (<i>Suricata suricatta</i>)	5.1	2.6.1			2.1.1	5.6
sysel obecný (<i>Spermophilus citellus</i>)	19.27	4.3	1.2	1.0	12.23	11.9
štetkoun africký (<i>Potamochoerus porcus</i>)			2.0			2.0
tahr himálajský (<i>Hemitragus jemlahicus</i>)	6.8	3.2			3.0	6.10
takin indický (<i>Budorcas taxicolor taxicolor</i>)	2.3				1.0	1.3
talapoin severní (<i>Miopithecus ogouensis</i>)	1.3		1.0		1.0	1.3
tamarin bělovousý (<i>Saguinus mystax</i>)	1.1					1.1
tana severní (<i>Tupaia belangeri</i>)	5.3	2.3.1		2.0	2.2	3.4.1
tapír čabrakový (<i>Tapirus indicus</i>)	1.1					1.1
tapír jihoamerický (<i>Tapirus terrestris</i>)	1.2					1.2
tayra (<i>Eira barbara</i>)	3.5				1.4	2.1
tur domácí – zebu zakrslý (<i>Bos indicus</i>)	1.0					1.0
tygr malajský (<i>Panthera tigris jacksonii</i>)	1.1					1.1
tygr sumaterský (<i>Panthera tigris sumatrae</i>)	1.1		0.1		0.1	1.1
tygr ussurijský (<i>Panthera tigris altaica</i>)	1.1					1.1
urzon kanadský (<i>Erethizon dorsatum</i>)	1.1					1.1
vakoveverka létavá (<i>Petaurus breviceps</i>)	0.0.3					0.0.3
vari bělopásý (<i>Varecia variegata subcincta</i>)	4.3				0.3	4.0
velbloud dvouhrbý – domácí (<i>Camelus bactrianus</i>)	1.5	1.0			0.1	2.4
velemyš obláčková (<i>Phloeomys pallidus</i>)	2.2		0.1		1.1	1.2
veverka bušová (<i>Paraxerus cepapi</i>)	2.1			1.0		1.1
veverka kapská (<i>Xerus inauris</i>)	3.5	0.0.1			0.2	3.3.1
vlk eurasijský (<i>Canis lupus lupus</i>)	1.2					1.2
vlk hřívnatý (<i>Chrysocyon brachyurus</i>)	1.2	2.1			1.2	2.1
voduška abok (<i>Kobus megaceros</i>)	0.12		1.0			1.12
voduška červená (<i>Kobus leche kafuensis</i>)	0.19					0.19
vombat obecný (<i>Vombatus ursinus tasmaniensis</i>)	1.0					1.0
vydra hladkosrstá (<i>Lutrogale perspicillata</i>)	1.0					1.0
vydra severoamerická (<i>Lontra canadensis</i>)	1.1					1.1
zebra bezhřívá (<i>Equus quagga borensis</i>)	1.3				0.1	1.2
zebra Grévyho (<i>Equus grevyi</i>)	0.2					0.2
zubr (<i>Bison bonasus</i>)	1.4	0.1			0.1	1.4
žirafa Rothschildova (<i>Giraffa camelopardalis camelopardalis</i>)	1.6		0.1		0.1	1.6

ptáci (Aves)

Ptáci (Aves)	1. 1. 2022	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	31. 12. 2022
amazoňan jamajský (<i>Amazona collaria</i>)	8.5	1.1	0.1		2.1	7.6
amazoňan modrobradý (<i>Amazona festiva festiva</i>)	1.1					1.1
amazoňan rudoocasý (<i>Amazona brasiliensis</i>)	9.3			1.0	3.2	5.1
amazoňan šedohlavý (<i>Amazona agilis</i>)	0.1					0.1
ara ararauna (<i>Ara ararauna</i>)	0.1					0.1
ara hyacintový (<i>Anodorhynchus hyacinthinus</i>)	2.4				0.1	2.3
ara Learův (<i>Anodorhynchus leari</i>)	2.1		0.1			2.2
aratinga andský (<i>Psittacara frontatus</i>)	2.3					2.3
argus okatý (<i>Argusianus argus</i>)	1.1					1.1
bažant bronzový (<i>Polyplectron chalcurem</i>)	2.2					2.2
bažant Edwardsův (<i>Lophura edwardsi</i>)	8.8	4.3			2.1	10.10
bažant malajský (<i>Polyplectron malacense</i>)	4.5	0.0.1		0.1		4.4.1
bažant palavánský (<i>Polyplectron napoleonis</i>)	2.2	0.0.1				2.2.1
bažant paví (<i>Polyplectron bicalcaratum</i>)	2.1			0.1		2.0
bažant Salvadoriho (<i>Lophura inornata inornata</i>)	2.1			1.0		1.1
bažant vietnamský (<i>Lophura hatinhensis</i>)	1.1					1.1
berneška kanadská velká (<i>Branta canadensis maxima</i>)	10.7	0.0.3			2.2	8.5.3
berneška rudokrká (<i>Branta ruficollis</i>)	4.2				1.0	3.2
bukáček malý (<i>Ixobrychus minutus</i>)	3.1	0.1	1.0		1.0	3.2
bulbul červenouchý (<i>Pycnonotus jocosus</i>)	5.8.22	0.0.3		0.1.3	0.0.11	5.7.11
čája obojková (<i>Chauna torquata</i>)	1.1					1.1

Ptáci (Aves)	1. 1. 2021	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	31. 12. 2021
čáp bělokrký (<i>Ciconia episcopus episcopus</i>)	2.2					2.2
čáp bílý (<i>Ciconia ciconia</i>)	4.1			2.0		2.1
čáp černý (<i>Ciconia nigra</i>)	2.1				1.0	1.1
čáp simbil (<i>Ciconia abdimii</i>)	1.1	0.0.2				1.1.2
čejka běločelá (<i>Vanellus armatus</i>)	0.1					0.1
čejka chocholatá (<i>Vanellus vanellus</i>)	0.1			0.1		
čejka jihoamerická (<i>Vanellus chilensis</i>)	2.1	2.1	1.1			5.3
čírka bělohřdlá (<i>Anas gibberifrons</i>)	3.8	3.2		0.1		6.9
čírka hottentotská (<i>Anas hottentota</i>)	8.9			0.1	3.2	5.6
čírka modrá (<i>Anas querquedula</i>)	2.1			0.1		2.0
čírka obecná (<i>Anas crecca crecca</i>)	3.5			0.1	1.1	2.3
čírka úzkozobá (<i>Marmaronetta angustirostris</i>)	17.12	6.4		0.2	5.3	18.11
čírka žlutozobá (<i>Anas flavirostris flavirostris</i>)	1.1			1.1		
čížek lesní (<i>Carduelis spinus</i>)	1.1			1.0		0.1
člunozobec africký (<i>Balaeniceps rex</i>)	2.2					2.2
drozd černoprsý (<i>Turdus dissimilis</i>)	3.2					3.2
drozd oranžovohlavý (<i>Zoothera citrina melli</i>)	0.1					0.1
drozd zpěvný (<i>Turdus philomelos</i>)	1.0					1.0
dudek chocholatý (<i>Upupa epops</i>)	2.1	0.1.2	1.2	1.1	0.1	2.2.2
dudkovec stromový (<i>Phoeniculus purpureus</i>)	0.1		1.0			1.1
dvojbobrožec hnědavý (<i>Buceros hydrocorax</i>)	2.2					2.2
dvojbobrožec indický (<i>Buceros bicornis</i>)	3.2					3.2
dvojbobrožec nosorožčí (<i>Buceros rhinoceros silvestris</i>)	2.5		0.3	0.1	0.1	2.6
dytík bledý (<i>Burhinus superciliosus</i>)	2.0					2.0
dytík úhorní (<i>Burhinus oedicephalus</i>)	5.3			1.0	1.1	3.2
dytík velký (<i>Burhinus grallarius</i>)	2.2					2.2
emu hnědý (<i>Dromaius novaehollandiae</i>)	1.1					1.1
flétnák australský (<i>Gymnorhina tibicen hypoleuca</i>)	1.1.1	0.0.1				1.1.2
guan Grayův (<i>Pipile grayi</i>)	1.1	3.3			2.2	2.2
hadilov pisař (<i>Sagittarius serpentarius</i>)	2.0				1.0	1.0
hohol bělavý (<i>Bucephala albeola</i>)	1.2			0.1		1.1
hoko červenolaločnatý (<i>Crax blumenbachii</i>)	1.1					1.1
holoubek skořicový (<i>Columbina talpacoti</i>)	1.1					1.1
holub – hybrid (<i>Ducula - hybrida</i>)	1.0			1.0		
holub bažantí (<i>Otidiphaps nobilis nobilis</i>)	1.2			0.1		1.1
holub bělolící filipinský (<i>Columba vitiensis griseogularis</i>)	1.1					1.1
holub bronzovokřídlý (<i>Phaps chalcoptera</i>)	1.3	0.0.1		1.3		0.0.1
holub bronzový (<i>Ducula aenea paulina</i>)	4.2	1.0			3.0	2.2
holub černobronzový (<i>Henicophaps albibrons</i>)	2.1					2.1
holub domácí – parukář (<i>Columba livia f. domestica</i>)	0.0.1			0.0.1		
holub domácí – pávik (<i>Columba livia f. domestica</i>)	0.0.5			0.0.2		0.0.3
holub domácí – říman (<i>Columba livia f. domestica</i>)	0.0.5			0.0.1		0.0.4
holub doupňák (<i>Columba oenas oenas</i>)	1.2					1.2
holub dvoubarvý (<i>Ducula bicolor</i>)	1.0			1.0		
holub chocholatý (<i>Ocyphaps lophotes</i>)	4.2	0.0.7		1.0		3.2.7
holub kouřový (<i>Columba pulchricollis</i>)	1.0		0.1			1.1
holub kukaččí (<i>Macropygia unchall</i>)	2.0					2.0
holub nádherný (<i>Ptilinopus superbus</i>)	0.1		1.0			1.1
holub nikobarský (<i>Caloenas nicobarica</i>)	2.1		1.1			3.2
holub papouščí (<i>Treron vernans</i>)	1.1					1.1
holub pestrý (<i>Geotrygon versicolor</i>)	2.0					2.0
holub podkovní (<i>Ducula carola carola</i>)	3.4					3.4
holub růzovotemenný (<i>Ducula rosacea</i>)	3.4	2.0.1			4.3	1.1.1
holub růžový (<i>Nesoenas mayeri</i>)	1.3			1.0		0.3
holub skalní (<i>Columba livia livia</i>)	0.0.34	0.0.2				0.0.36
holub šedobřichý (<i>Patagioenas squamosa</i>)	3.2			0.1		3.1
holub wonga (<i>Leucosarcia melanoleuca</i>)	2.3.2			2.2.2		0.1
holub zelenokřídlý (<i>Chalcophaps indica indica</i>)	2.2					2.2
holub zlatoprsý (<i>Gallicolumba rufigula</i>)	1.1					1.1
hrdlička čínská (<i>Streptopelia chinensis chinensis</i>)	1.1					1.1
hrdlička divoká (<i>Streptopelia turtur turtur</i>)	2.1					2.1
hrdlička chechtavá (<i>Streptopelia roseogrisea</i>)	1.4.4			0.0.2		1.4.2
husa císařská (<i>Anser canagicus</i>)	1.0					1.0

STAVY ZVÍŘAT 2022

Ptáci (Aves)	1. 1. 2022	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	31. 12. 2022
husa kuří (<i>Cereopsis novaehollandiae</i>)	2.1				1.0	1.1
husa labutí – domácí (<i>Anser cygnoides f. domestica</i>)	1.3			1.0		0.3
husa malá (<i>Anser erythropus</i>)	2.2			0.1		2.1
husice australská (<i>Tadorna tadomoides</i>)	1.1					1.1
husice rezavá (<i>Tadorna ferruginea</i>)	1.0					1.0
husička stromová (<i>Dendrocygna arborea</i>)	2.3	0.0.1			0.0.1	2.3
husovec stračí (<i>Anseranas semipalmata</i>)	6.3	2.3		1.0	2.3	5.3
hýl mexický (<i>Carpodacus mexicanus</i>)	6.5		7.5	0.1		13.9
charmozin Stelin (<i>Charmosyna stellae</i>)	2.1					2.1
ibis bělolící (<i>Plegadis chihi</i>)	5.5					5.5
ibis bílý (<i>Eudocimus albus</i>)	6.5	0.1.1			2.2	4.4.1
ibis černohlavý (<i>Threskiornis melanocephalus</i>)	3.3	0.0.1				3.3.1
ibis hagedaš (<i>Bostrychia hagedash</i>)	2.2	0.0.2			0.0.2	2.2
ibis hnědý (<i>Plegadis falcinellus</i>)	4.6	0.0.3			0.1.3	4.5
ibis madagaskarský (<i>Lophotibis cristata urschi</i>)	2.1	0.0.1				2.1.1
ibis modrooký (<i>Threskiornis bernieri bernieri</i>)	2.4					2.4
ibis rudý (<i>Eudocimus ruber</i>)	1.3		2.0			3.3
ibis skalní (<i>Geronticus eremita</i>)	13.9	0.0.1		0.1		13.8.1
ibis šedokřídlý (<i>Theristicus melanopus</i>)	3.2					3.2
ibis žlutokrký (<i>Threskiornis spinicollis</i>)	3.4	1.1			1.1	3.4
irena tyrkysová (<i>Irena puella</i>)	1.1	0.0.1				1.1.1
jeřáb bělošijí (<i>Grus vipio</i>)	1.0					1.0
jeřáb bílý (<i>Grus leucogeranus</i>)			2.0			2.0
jeřáb laločnatý (<i>Bucconas carunculatus</i>)	0.2		1.0			1.2
jeřáb mandžuský (<i>Grus japonensis</i>)	2.3				0.1	2.2
jeřáb panenský (<i>Anthropoides virgo</i>)	1.1					1.1
jeřáb popelavý (<i>Grus grus</i>)	1.1					1.1
jeřáb rajský (<i>Anthropoides paradisea</i>)	2.1					2.1
jespák bojovný (<i>Philomachus pugnax</i>)	1.1					1.1
kačka strakatá (<i>Histrionicus histrionicus</i>)	0.2		1.0			1.2
kagu chocholatý (<i>Rhynchotus jubatus</i>)	2.0					2.0
kachna - hybrid (<i>Anas - hybrida</i>)	0.0.1					0.0.1
kachna domácí – indický běžec (<i>Anas platyrhynchos f. domestica</i>)	0.1					0.1
kachna domácí – selská chocholatá (<i>Anas platyrhynchos f. domestica</i>)	4.0					4.0
kachna patagónská (<i>Anas specularioides</i>)	1.1					1.1
kachna temná (<i>Anas sparsa sparsa</i>)			2.2		0.1	2.1
kachnice bělohavá (<i>Oxyura leucocephala</i>)	0.1					0.1
kachnice kaštanová (<i>Oxyura jamaicensis</i>)	1.0					1.0
kachnička amazonská (<i>Amazonetta brasiliensis</i>)	0.2					0.2
kachnička karolinská (<i>Aix sponsa</i>)	3.2		2.0	0.1	2.0	3.1
kachnička mandarinská (<i>Aix galericulata</i>)	1.3	2.0.5	1.1		2.2	2.2.5
kachnička obojková (<i>Nettapus coromandelianus</i>)	0.1					0.1
kachnička šedoboká (<i>Callonetta leucophrys</i>)	9.11.11	0.0.1		2.2	1.1	6.8.12
kakadu bílý (<i>Cacatua alba</i>)	1.0				1.0	
kakadu havraní (<i>Calyptorhynchus banksii banksii</i>)	1.1					1.1
kakadu palmový (<i>Probosciger aterrimus</i>)	4.8	0.0.1			0.2	4.6.1
kamiš růžkatý (<i>Anhima cornuta</i>)	1.2					1.2
káně Harrisova (<i>Parabuteo unicinctus</i>)	2.0				1.0	1.0
kardinál dominikánský (<i>Paroaria dominicana</i>)	2.3			0.1		2.2
kasuár přílbový (<i>Casuarius casuarius</i>)	1.1					1.1
ketupa malajská (<i>Bubo ketupu aagaardi</i>)	2.2					2.2
ketupa Pelova (<i>Scotopelia peli</i>)	2.2					2.2
kladivouš africký (<i>Scopus umbretta</i>)	2.2	0.1				2.3
kogna dlouhozobý (<i>Enicognathus leptorhynchus</i>)	2.1		1.1			3.2
kogna jižní (<i>Enicognathus ferrugineus</i>)	2.2	0.0.1				2.2.1
kolpík africký (<i>Platalea alba</i>)	2.2	0.0.2			0.0.1	2.2.1
kolpík bílý (<i>Platalea leucorodia</i>)	7.4	0.0.1				7.4.1
kolpík růžový (<i>Ajaia ajaja</i>)	2.6	3.3		0.1	2.3	3.5
kondor královský (<i>Sarcoramphus papa</i>)	1.1					1.1
kondor menší (<i>Cathartes burrovianus</i>)	2.2	1.1			0.1	3.2
konipas bílý (<i>Motacilla alba</i>)	1.0					1.0
konopka obecná (<i>Acanthis cannabina</i>)	2.4					2.4
kormorán černobílý (<i>Phalacrocorax melanoleucos</i>)	11.7	0.0.3				11.7.3

Ptáci (Aves)	1. 1. 2022	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	31. 12. 2022
koroptev polní (<i>Perdix perdix</i>)	2.2	2.2.12			3.2	1.2.12
koroptev pruhokřídlá (<i>Arborophila brunneopectus</i>)	2.1			1.0		1.1
korunáč šedomodrý (<i>Goura cristata</i>)	2.1					2.1
kotinga purpurovohrdlá (<i>Querula purpurata</i>)			1.0			1.0
kraska jávská (<i>Cissa thalassina</i>)	3.2				1.0	2.2
krkavec velký (<i>Corvus corax</i>)	1.1				1.0	0.1
kubánka malá (<i>Tiaris canora</i>)	2.0					2.0
kukačka guira (<i>Guira guira</i>)	5.3.4	2.2.1		1.1		6.4.5
kulík písečný (<i>Charadrius hiaticula</i>)			1.1			1.1
kur domácí – brahmánka bílá kolumbijská (<i>Gallus gallus f. domestica</i>)	1.4					1.4
kur domácí – velsumka zdrobnělá (<i>Gallus gallus f. domestica</i>)	1.3				0.1	1.2
kvakoš noční (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	8.12.10	0.0.26		0.0.1	0.0.26	8.12.9
kvakoš rezavý (<i>Nycticorax caledonicus manillensis</i>)	2.2	1.1			0.1	3.2
kystráček indonéský (<i>Philemon buceroides</i>)	1.1					1.1
kystráček modrolící (<i>Entomyzon cyanotis</i>)	1.1					1.1
labuť Bewickova (<i>Cygnus bewickii</i>)	1.2		1.0	1.0		1.2
ledňák modrokřídlý (<i>Dacelo leachii</i>)	1.1			0.1		1.0
lelkoun soví (<i>Podargus strigoides</i>)	1.1					1.1
lori balijský (<i>Trichoglossus forsteni mitchelli</i>)	3.7	0.0.5		0.1	0.4	3.2.5
lori černohlavý (<i>Lorius domicella</i>)	2.2	0.0.1				2.2.1
lori horský (<i>Trichoglossus moluccanus</i>)	4.5					4.5
lori olivový (<i>Chalcopsitta duivenbodei</i>)	0.1		1.0			1.1
lori sumbawský (<i>Trichoglossus forsteni</i>)	1.1.2	0.0.3				1.1.5
lori vlnkovaný (<i>Trichoglossus johnstoniae</i>)	2.4.1	0.0.4		0.1.1	0.1	2.2.4
lori žlutoskvrnný (<i>Trichoglossus chlorolepidotus</i>)	8.8	0.0.2				8.8.2
loriček červenohlavý (<i>Psittaculirostris desmarestii desmarestii</i>)	1.1					1.1
loriček oranžovoprský (<i>Cyclopsitta gulelmitertii</i>)	2.2					2.2
loriček rudobradý (<i>Psittaculirostris edwardsii</i>)	3.3	0.0.1				3.3.1
loriček zlatouchý (<i>Psittaculirostris salvadorii</i>)	4.3	0.0.1		1.0		3.3.1
lorikul filipinský (<i>Loriculus philippensis</i>)	1.0					1.0
lorikul modrobradý (<i>Loriculus vernalis</i>)	1.2			1.1		0.1
loskuták posvátný (<i>Gracula religiosa</i>)	5.2	0.0.2			1.0	4.2.2
luňák červený (<i>Milvus milvus</i>)	2.2.1			1.0		1.2.1
lžičák pestrý (<i>Anas clypeata</i>)	6.5	5.3			7.6	4.2
mada modrotmenný (<i>Tanygnathus lucionensis</i>)	1.3	1.2	0.1	0.1		2.5
majna chocholatá (<i>Acridotheres cristatellus</i>)	1.2	0.0.1				1.2.1
majna Rothschildova (<i>Leucopsar rothschildi</i>)	2.2	3.2			0.1	5.3
majna žlutohlavá (<i>Ampeliceps coronatus</i>)	2.4.3	0.0.2			1.1	1.3.5
majna žlutolící (<i>Mino dumontii</i>)	1.0				1.0	
mandelík hajní (<i>Coracias garrulus</i>)	1.1		0.0.2			1.1.2
marabu africký (<i>Leptoptilos crumeniferus</i>)	5.4	2.2			4.4	3.2
morčák bílý (<i>Mergus albellus</i>)	6.8			1.1	2.0	3.7
morčák prostřední (<i>Mergus serrator</i>)	3.3	1.1		0.1		4.3
morčák šupinatý (<i>Mergus squamatus</i>)	1.1					1.1
nestor kea (<i>Nestor notabilis</i>)	1.2			0.1		1.1
nesyt africký (<i>Mycteria ibis</i>)	2.3					2.3
nesyt bílý (<i>Mycteria cinerea</i>)	1.5					1.5
orel bělohlavý (<i>Haliaeetus leucocephalus</i>)	0.1					0.1
orel kejklíř (<i>Terathopus ecaudatus</i>)	1.0					1.0
orel nejmenší (<i>Hieraetus pennatus</i>)	0.2					0.2
orel východní (<i>Haliaeetus pelagicus</i>)	1.1					1.1
orlosup bradatý euroasijský (<i>Gypaetus barbatus barbatus</i>)	2.2					2.2
ostnák jihoamerický (<i>Jacana jacana</i>)	1.1					1.1
ostralka bělolící (<i>Anas bahamensis</i>)	2.3				1.1	1.2
papoušek mniší (<i>Myiopsitta monachus</i>)	9.7	0.0.2	0.1		5.5	4.3.2
papoušek nádherný (<i>Polytelis swainsonii</i>)	1.1					1.1
papoušek patagonský chilský (<i>Cyanoliseus patagonus bloxami</i>)	4.3	1.1		0.1		5.3
papoušek vlnkovaný (<i>Melopsittacus undulatus</i>)	21.11.11	0.0.4		1.2.1	0.0.8	20.9.6
papoušek žltoramenný (<i>Psephotus chrysopterygius</i>)	4.3.1	0.1.1		0.0.1	1.1	3.3.1
páv korunkatý (<i>Pavo cristatus</i>)	6.2			1.0		5.2
pelikán bílý (<i>Pelecanus onocrotalus</i>)	4.3	0.0.7	0.2		0.1	4.4.7
pelikán kadeřavý (<i>Pelecanus crispus</i>)	5.7			0.1	1.1	4.5
pelikán skvrnozobý (<i>Pelecanus philippensis</i>)	4.11					4.11

STAVY ZVÍŘAT 2022

Ptáci (Aves)	1. 1. 2022	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	31. 12. 2022
pěnkava obecná (<i>Fringilla coelebs</i>)	1.13			1.1		0.03
perlička supí (<i>Acryllium vulturinum</i>)	0.1		1.0			1.1
pisila čáponohá (<i>Himantopus himantopus himantopus</i>)	1.2		2.1.1			3.3.1
pita kápovitá (<i>Pitta sordida</i>)	0.1			0.1		
pižmovka bělokřídlá (<i>Asarcornis scutulata</i>)	4.6	1.1		0.1		5.6
pižmovka hřebenatá (<i>Sarkidiornis melanotos</i>)	1.1					1.1
pižmovka konžská (<i>Pteronetta hartlaubii</i>)	6.2	0.0.7			2.0	4.2.7
pižmovka velká (<i>Cairina moschata</i>)	4.10.3			0.4.3	1.2	3.4
pižmovka velká - domácí (<i>Cairina moschata f. domestica</i>)	1.2					1.2
plameňák - hybrid (<i>Phoenicopterus sp.</i>)	0.1.1					0.1.1
plameňák chilský (<i>Phoenicopterus chilensis</i>)	37.45.7	0.0.1	6.1	2.0		41.46.8
plameňák kubánský (<i>Phoenicopterus ruber</i>)	12.13.1	0.0.1			1.1	11.12.2
plameňák růžový (<i>Phoenicopterus roseus</i>)	44.39.1	0.0.5		3.0	6.0	35.39.6
polák černohlavý (<i>Aythya baeri</i>)	10.9	3.1		0.1		13.9
polák hnědavý (<i>Aythya australis</i>)	3.6					3.6
polák malý (<i>Aythya nyroca</i>)	1.3					1.3
poštolka jižní (<i>Falco naumanni</i>)	9.8.3	0.0.7	1.1		3.2.3	7.7.7
pštros dvouprstý (<i>Struthio camelus</i>)			0.2			0.2
puštík bělavý pobaltský (<i>Strix uralensis liturata</i>)	2.0					2.0
puštík bělavý střeoevropský (<i>Strix uralensis macroura</i>)	3.2	2.1		0.1	0.1	5.1
puštík brýlatý (<i>Pulsatrix perspicillata</i>)	1.1		0.1			1.2
rajka královská (<i>Ciccinnurus regius</i>)	1.1					1.1
rajka volavá (<i>Paradisaea raggiana</i>)	2.0					2.0
rýžovník šedý (<i>Padda oryzivora</i>)	0.0.2			0.0.1		0.0.1
satyr Cabotův (<i>Tragopan caboti</i>)	3.3	0.0.1				3.3.1
satyr Temminckův (<i>Tragopan temminckii</i>)	1.2					1.2
seriema rudozobá (<i>Cariama cristata</i>)	0.1		1.0	0.1		1.0
slípka modrá (<i>Porphyrio porphyrio porphyrio</i>)	0.1		0.0.1			0.1.1
slunatec nádherný (<i>Eurypyga helias</i>)	1.0			1.0		
sojkovec dvoubarvý (<i>Garrulax bicolor</i>)	3.5	0.0.1			1.2	2.3.1
sojkovec chocholatý (<i>Garrulax leucolophus diardi</i>)	4.2				2.0	2.2
sojkovec jihočínský (<i>Trochalopteron milnei</i>)	2.1			0.1		2.0
sojkovec lesní (<i>Ianthocincla ocellata artemisiae</i>)	2.3					2.3
sojkovec modrotemenný (<i>Dryonastes courtoisi</i>)	8.2		1.0	2.0	1.0	6.2
sojkovec nádherný (<i>Trochalopteron formosum</i>)	1.2			0.2		1.0
sojkovec rezavočelý (<i>Garrulax rufifrons</i>)	1.0					1.0
sojkovec rezavouchý (<i>Garrulax castanotis</i>)	2.3					2.3
sojkovec stříbrouchý (<i>Trochalopteron melanostigma</i>)	2.0					2.0
sojkovec šedohnědý (<i>Garrulax palliatus</i>)	3.5	0.0.1				3.5.1
sojkovec šupinkatý (<i>Trochalopteron subunicolor</i>)	0.1					0.1
sojkovec vlnkohřbetý (<i>Ianthocincla lunulata</i>)	1.1					1.1
sova indická (<i>Phodilus badius</i>)	3.1					3.1
sova pálená (<i>Tyto alba</i>)	11.13			1.1	0.3	10.9
stehlík obecný (<i>Carduelis carduelis carduelis</i>)	1.1					1.1
sup hnědý (<i>Aegypius monachus</i>)	1.2	1.0	2.0		2.0	2.2
sup kapucín (<i>Necrosyrtes monachus</i>)	3.2	1.1			1.0	3.3
sup mrchožravý (<i>Neophron percnopterus percnopterus</i>)	8.11		4.4.3	0.0.1	3.4	9.11.2
sup mrchožravý (<i>Neophron percnopterus ginginianus</i>)	1.0					1.0
sýček obecný (<i>Athene noctua</i>)	5.7	0.0.2			0.2	5.5.2
šafránka velká (<i>Sicalis flaveola</i>)	0.1				0.1	
šáma bělořitná (<i>Copsychus malabaricus</i>)	3.1	1.1				4.2
špaček čínský (<i>Sturnus sinensis</i>)	2.2.2	0.0.2				2.2.4
špaček holohlavý (<i>Sarcops calvus</i>)	2.1			1.1		1.0
špaček obecný (<i>Sturnus vulgaris</i>)	5.4	0.0.2		0.2		5.2.2
špaček rudokřídlý (<i>Onychognathus morio</i>)	6.3			1.1	2.0	3.2
špaček rudoooký (<i>Aplonis panayensis</i>)	2.1	0.0.3				2.1.3
špaček růžový (<i>Sturnus roseus</i>)	1.1					1.1
tabon lesní (<i>Alectura lathamii</i>)	2.0			1.0		1.0
tenkozobec opačný (<i>Recurvirostra avosetta</i>)	11.16	5.5		0.4	3.3	13.14
timálie rudolící (<i>Liocichla ripponi</i>)	1.0			1.0		
timálie sečuánská (<i>Liocichla omeiensis</i>)	3.2		0.1	0.1		3.2
timálie zlatá (<i>Leiothrix lutea</i>)	2.3	0.0.3		0.1		2.2.3
tinama tataupa (<i>Crypturellus tataupa</i>)	1.1		1.0	1.0		1.1

Ptáci (Aves)	1. 1. 2022	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	31. 12. 2022
tricha orlí (<i>Psittichas fulgidus</i>)	2.3			0.1		2.2
trogon límcový (<i>Trogon collaris</i>)	1.2		1.0			2.2
tučňák Humboldtův (<i>Spheniscus humboldti</i>)	13.13.1	0.0.3		1.0		12.13.4
ústřičník velký (<i>Haematopus ostralegus</i>)	1.0.1		1.1			2.1.1
včelojed lesní (<i>Pernis apivorus</i>)	2.1					2.1
vlhovec červenohlavý (<i>Amblyramphus holosericeus</i>)	1.1		1.0			2.1
vlhovec červenohřbetý (<i>Cacicus haemorrhous</i>)			3.3			3.3
vlhovec Chapmanův (<i>Agelaius icterocephalus</i>)	2.2	0.0.1		1.0		1.2.1
vlhovec chocholatý (<i>Psarocolius decumanus</i>)	2.1			1.0		1.1
vlhovec zlatohlavý (<i>Icterus chryscephalus</i>)	1.1					1.1
volavčík člunozobý (<i>Cochlearius cochlearius cochlearius</i>)	5.4	1.1.1			2.2	4.3.1
volavka červená (<i>Ardea purpurea manillensis</i>)	1.1					1.1
volavka popelavá (<i>Ardea cinerea</i>)	0.0.1					0.0.1
volavka proměnlivá (<i>Butorides striatus</i>)			3.0			3.0
volavka vlasatá (<i>Ardeola ralloides</i>)	4.5.1	2.0			1.2	5.3.1
výřeček filipínský (<i>Otus megalotis</i>)	5.4		1.1		2.2	4.3
zejzob africký (<i>Anastomus lamelligerus</i>)	5.6	0.0.3		1.0	1.2	3.4.3
zoborožec běloocasý (<i>Anthracoceros marchei</i>)	1.1					1.1
zoborožec kaferský (<i>Bucorvus leadbeateri</i>)	2.1					2.1
zoborožec luzonský (<i>Penelopides manillae manillae</i>)	3.1		0.1		1.0	2.2
zoborožec rýhozobý (<i>Penelopides panini panini</i>)	3.3	1.1			1.2	3.2
zrzhlávka rudozobá (<i>Netta rufina</i>)	8.6.1	0.0.2		0.2		8.4.3
zvonek čínský (<i>Carduelis sinica</i>)	1.1			0.1		1.0
zvonek zelený (<i>Carduelis chloris</i>)	1.1.1			0.0.1		1.1
žako šedý (<i>Psittacus erithacus</i>)	0.0.1				0.0.1	
žluna větší (<i>Picus flavinucha mystacalis</i>)	0.1			0.1		

Plazi (Reptilia)	1. 1. 2022	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	31. 12. 2022
agama límcová (<i>Chlamydosaurus kingii</i>)			1.3			1.3
agama pobřežní (<i>Leiolepis guttata</i>)	1.0			1.0		
agama stepní (<i>Trapelus sanguinolentus</i>)	7.24.19	0.0.41		1.6	0.2.7	6.16.53
agama turkeštánská (<i>Paralaudakia lehmanni</i>)			2.2	1.0		1.2
agama vousatá (<i>Pogona vitticeps</i>)	0.1					0.1
agama západoafrická (<i>Agama africana</i>)	2.9.1	0.0.16		0.4		2.5.17
agamka písečná (<i>Phrynocephalus mystaceus</i>)	1.4			0.1		1.3
anakonda velká (<i>Eunectes murinus</i>)	2.1.1					2.1.1
anolis jeskynní (<i>Anolis bartschi</i>)	1.0					1.0
batagur bengálský (<i>Batagur baska</i>)	0.0.9					0.0.9
batagur tuntong (<i>Batagur affinis</i>)	0.0.1					0.0.1
bazilišek zelený (<i>Basiliscus plumifrons</i>)	1.0		1.0	1.0		1.0
bičovka nosatá (<i>Ahaetulla nasuta</i>)	1.1					1.1
blavor žlutý (<i>Pseudopus apodus thracicus</i>)	0.2					0.2
bojga ularburong (<i>Boiga dendrophila melanota</i>)	0.1		1.0	1.0		0.1
čukvala zavalitá (<i>Sauromalus ater</i>)	1.2.2	0.0.7				1.2.9
dlohokrčka drsná (<i>Chelodina rugosa</i>)	3.3	0.0.1		1.0		2.3.1
dlohokrčka rotiská (<i>Chelodina mccordi mccordi</i>)	1.1.7					1.1.7
dracena krokodýlovitá (<i>Dracaena guianensis</i>)	1.2			0.1		1.1
felzuma Standingova (<i>Phelsuma standingi</i>)	2.0		1.1	1.0		2.1
gaviál indický (<i>Gavialis gangeticus</i>)	3.3					3.3
gekon létavý (<i>Ptychozoon kuhli</i>)	1.0.1					1.0.1
gekon obrovský (<i>Gekko gecko</i>)	5.4.13	0.0.2				5.4.15
gekon panenský (<i>Lepidodactylus lugubris</i>)	0.18.5	0.20				0.38.5
gekon pruhovaný (<i>Gekko vittatus</i>)	4.1.3					4.1.3
gekon přilbový (<i>Tarentola chazaliae</i>)		0.0.1	1.1	1.0		0.1.1
gekon skvrnitý (<i>Homopholis fasciata</i>)	2.1	0.0.1		1.0		1.1.1
gekon Turnerův (<i>Chondrodactylus turneri</i>)	5.6.18	0.0.7			0.0.10	5.6.15
gekon uzbecký (<i>Tenuidactylus bogdanovi</i>)			1.1			1.1
gekon záračný (<i>Teratoscincus scincus scincus</i>)	4.2.8	0.0.5		0.0.2		4.2.11
gekončík noční (<i>Eublepharis macularius</i>)	1.4	0.0.2	1.2		0.1	2.5.2
gekončík východoafrický (<i>Holodactylus africanus</i>)	5.1			3.1		2.0
hroznýš (<i>Sanzinia volontary</i>)	1.1					1.1
hroznýš královský (<i>Boa constrictor</i>)	0.1		0.0.4	0.1.1	0.0.3	

STAVY ZVÍŘAT 2022

Plazi (Reptilia)	1. 1. 2022	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	31. 12. 2022
hroznýš královský mexický (<i>Boa constrictor imperator</i>)	1.0					1.0
hroznýšek pestrý (<i>Eryx colubrinus loveridgei</i>)	4.7.1	0.0.24				4.7.25
hroznýšek tatarský (<i>Eryx tataricus speciosus</i>)	0.0.2		0.0.1	0.0.1		0.0.2
hroznýšovec duhový (<i>Epicrates cenchria cenchria</i>)	1.1					1.1
hroznýšovec kubánský (<i>Chilabothrus angulifer</i>)	2.3.5			0.2		2.1.5
chameleon obrovský (<i>Furcifer oustaleti</i>)	2.0		2.0	2.0		2.0
chřestýš kostkovaný (<i>Crotalus adamanteus</i>)	2.3.4			0.1	0.0.2	2.2.2
chřestýšovec mangšanský (<i>Protobothrops mangshanensis</i>)	3.1					3.1
ještěrka obecná (<i>Lacerta agilis</i>)	1.3.5	0.0.8			0.0.5	1.3.8
ještěrka zelená (<i>Lacerta viridis</i>)	15.23.12	0.0.12				15.23.24
kajmanka supí (<i>Macrochelys temminckii</i>)			0.0.6	0.0.3	0.0.3	
kandoja fidžijská (<i>Candoia bibroni</i>)	1.2			0.1		1.1
karetka novoguinejská (<i>Carettochelys insculpta</i>)	0.0.6					0.0.6
klapavec Salvinův (<i>Staurotypus salvinii</i>)	0.0.1					0.0.1
korálovka kalifornská (<i>Lampropeltis californiae</i>)	0.0.1					0.0.1
korálovka královská (<i>Lampropeltis pyromelana</i>)	0.0.1					0.0.1
korálovka Ruthvenova (<i>Lampropeltis ruthveni</i>)	1.1.3	0.0.4				1.1.7
korovec jedovatý (<i>Heloderma suspectum suspectum</i>)	1.0					1.0
krajta Albertisova (<i>Leiopython albertisii</i>)	2.1.5				0.0.3	2.1.2
krajta cejlonská (<i>Python molurus pimbura</i>)	3.1.5			1.0		2.1.5
krajta královská (<i>Python regius</i>)	1.4.3	0.0.8	0.0.5		0.0.9	1.4.7
krajta kýlnatá (<i>Morelia carinata</i>)	1.1					1.1
krajta nachová (<i>Python brongersmai</i>)	3.0					3.0
krajta zelená (<i>Morelia viridis</i>)			1.1			1.1
krátkokrčka červenobřichá (<i>Emydura subglobosa</i>)	5.4.27					5.4.27
krátkokrčka novoguinejská (<i>Elseya novaeguineae</i>)	1.1.2					1.1.2
krokodýl kubánský (<i>Crocodylus rhombifer</i>)	0.2					0.2
kruhochvost nížinný (<i>Cordylus tropidosternum</i>)	1.1			0.1		1.0
kruhochvost štítnatý (<i>Ouroborus cataphractus</i>)	0.1		1.0			1.1
křovinář ostnitý (<i>Bothriechis schlegelii</i>)	2.1		1.2			3.3
leguán – hybrid (<i>Cyclura lewisi</i> x <i>C. nubila nubila</i>)	0.0.6					0.0.6
leguán chutný (<i>Iguana delicatissima</i>)	1.2					1.2
leguán kubánský (<i>Cyclura nubila nubila</i>)	11.5.14	0.0.13			4.3	7.2.27
leguán kyjoocasý (<i>Ctenosaura quinquecarinata</i>)	2.1.5				1.0	1.1.5
leguán pustinný (<i>Dipsosaurus dorsalis</i>)	1.2.1	0.0.2				1.2.3
leguán zelený (<i>Iguana iguana rhinolopha</i>)	1.4			0.1	0.1	1.2
leguánek haitský (<i>Leiocephalus schreibersi</i>)	0.2			0.2		
leguánek měnivý (<i>Leiocephalus carinatus aquarius</i>)	2.3.6			1.2		1.1.6
leguánek modravý (<i>Petrosaurus thalassinus</i>)	1.1			0.1		1.0
leguánek ostnitý (<i>Sceloporus magister</i>)	2.0			1.0		1.0
leguánek pruhoocasý (<i>Callisaurus draconoides</i>)		0.0.15	3.2	1.0		2.2.15
leguánovec obojkový (<i>Crotaphytus collaris collaris</i>)	1.1			1.0		0.1
mabuja kapverdská (<i>Chioninia vaillantii</i>)	1.2					1.2
mabuja perleťová (<i>Trachylepis margaritifera</i>)	6.13.8			0.1	4.5.3	2.7.5
oligodon (<i>Oligodon fasciolatus</i>)	1.0			1.0		
orlicie bornejská (<i>Orlitia borneensis</i>)	2.1.3	0.0.2	0.2	0.0.1		2.3.4
plochoještěr (<i>Platysaurus torquatus</i>)	1.1			0.1		1.0
psohlavec orinocký (<i>Corallus hortulanus</i>)	0.1				0.1	
ropušník velký (<i>Phrynosoma asio</i>)	2.2		2.2	2.3		2.1
scink (<i>Scincopus fasciatus</i>)	0.0.4					0.0.4
scink ohnivý (<i>Lepidothyris fernandi</i>)	1.0		0.0.4			1.0.4
scink šalomounský (<i>Corucia zebrata</i>)	0.1					0.1
slepýš křehký (<i>Anguis fragilis</i>)	2.2.3					2.2.3
smrtonoš zmiji (<i>Acanthophis antarcticus</i>)	1.0					1.0
šírohlavec východní (<i>Malpolon insignitus fuscus</i>)	1.1.1	0.0.4		1.1.1		0.0.4
šnekojed kýlnatý (<i>Pareas carinatus</i>)	1.0		0.1	1.1		
štíhlovka Ravergierova (<i>Hemorrhais ravergieri</i>)	7.2.9	0.0.1		0.1	0.0.5	7.1.5
teju červenavý (<i>Salvator rufescens</i>)	1.1				0.1	1.0
tilikva australská (<i>Tiliqua scincoides intermedia</i>)	0.0.1					0.0.1
tilikva scinkovitá (<i>Tiliqua scincoides</i>)			0.0.4	0.0.1	0.0.1	0.0.2
trnoještěr (<i>Acanthosaura murphyi</i>)	0.1		2.0.1	0.1		2.0.1
trnorep mezopotámský (<i>Saara loricata</i>)	1.2.3			0.1		1.1.3
trnorep skalní (<i>Uromastyx acanthinura</i>)			0.0.1			0.0.1

Plazi (Reptilia)	1. 1. 2022	Narození	Příchod	Úhyn	Odchod	31. 12. 2022
trnorep somálský (<i>Uromastyx princeps</i>)	1.1	0.0.4				1.1.4
trnorep súdánský (<i>Uromastyx dispar flavifasciata</i>)	0.1.2					0.1.2
užovka amurská (<i>Elaphe schrencki</i>)	2.0			1.0		1.0
užovka domácí (<i>Boaedon fuliginosus</i>)	0.0.1			0.0.1		
užovka hladká (<i>Coronella austriaca</i>)	3.3.10	0.0.1			0.0.4	3.3.7
užovka nosatá (<i>Gonyosoma boulengeri</i>)	0.1.3					0.1.3
užovka obojková (<i>Natrix natrix</i>)	1.1.6					1.1.6
užovka podplamatá (<i>Natrix tessellata</i>)	1.1.11	0.0.11			0.0.11	1.1.11
užovka stromová (<i>Zamenis longissimus</i>)	0.0.4			0.0.1		0.0.3
užovka urartská (<i>Elaphe urartica</i>)	1.3					1.3
varan antracitový (<i>Varanus beccarii</i>)	1.1			1.0		0.1
varan komodský (<i>Varanus komodoensis</i>)	11.7			1.0	1.0	9.7
varan molucký (<i>Varanus melinus</i>)	2.2.3					2.2.3
varan smaragdový (<i>Varanus prasinus</i>)	1.1			0.1		1.0
varanovec bornejský (<i>Lanthanotus borneensis</i>)	1.3.4	0.0.7				1.3.11
vejcožrout rezavý (<i>Dasypeltis medici</i>)	0.1					0.1
vejcožrout západoafrický (<i>Dasypeltis gansi</i>)			2.2			2.2
vodnářka pruhovaná (<i>Homalopsis buccata</i>)	5.5	0.0.2				5.5.2
zmije nosorožčí (<i>Bitis rhinoceros</i>)	1.0					1.0
zmije obecná (<i>Vipera berus</i>)	3.4.12	0.0.6		0.0.1	0.0.8	3.4.9
želva - hybrid (<i>Cyclemys oldhamii x dentata</i>)	0.1					0.1
želva amboinská (<i>Cuora amboinensis</i>)	3.5.5		1.1	0.0.3		4.6.2
želva anámská (<i>Mauremys annamensis</i>)	1.2.4	0.0.1				1.2.5
želva bahenní (<i>Emys orbicularis</i>)	3.4.11			0.0.1		3.4.10
želva černavá (<i>Heosemys grandis</i>)	3.3.2	0.0.4			1.1.6	2.2
želva dlaždicovitá (<i>Manouria impressa</i>)	0.4		1.0			1.4
želva egyptská (<i>Testudo kleinmanni</i>)	2.4					2.4
želva hvězdnatá (<i>Geochelone elegans</i>)	4.6.16			1.0.2		3.6.14
želva korunkatá (<i>Hardella thurjii</i>)	6.3.1			1.0		5.3.1
želva kubánská (<i>Trachemys decussata</i>)	5.15.5	0.0.7		0.1	0.0.6	5.14.6
želva obrovská (<i>Aldabrachelys gigantea</i>)	3.3.4		5.0			8.3.4
želva ohebná (<i>Kinixys erosa</i>)			1.0			1.0
želva Oldhamova (<i>Cyclemys oldhamii</i>)	1.0					1.0
želva ostnitá (<i>Heosemys spinosa</i>)	2.4.4					2.4.4
želva paprscitá (<i>Astrochelys radiata</i>)	0.0.2					0.0.2
želva pardálí (<i>Stigmochelys pardalis pardalis</i>)	5.3.3	1.1		0.0.1	3.1.1	3.3.1
želva pardálí (<i>Stigmochelys pardalis</i>)	1.0		0.0.2		0.0.2	1.0
želva pentličková (<i>Cyclemys pulchrirostrata</i>)	0.0.4					0.0.4
želva pinzónská (<i>Chelonoidis niger duncanensis</i>)	1.0					1.0
želva plochohřbetá (<i>Notochelys platynota</i>)	1.0					1.0
želva santacruzská (<i>Chelonoidis niger porteri</i>)	1.0					1.0
želva skalní (<i>Malacochersus tornieri</i>)	0.5.21			0.1.1		0.4.20
želva Smithova (<i>Pangshura smithii</i>)	0.4.10			0.0.3		0.4.7
želva Spenglerova (<i>Geoemyda spengleri</i>)	3.5.17	0.0.2			0.1.3	3.4.16
želva stepní (<i>Testudo horsfieldii kazachstanica</i>)	3.3.4	0.0.4				3.3.8
želva střechovitá (<i>Pangshura tecta</i>)	3.5.3					3.5.3
želva šnekožravá (<i>Malayemys subtrijuga</i>)			2.1.4	0.0.4		2.1
želva texaská (<i>Gopherus berlandieri</i>)	1.3.5	0.0.5				1.3.10
želva tlustohrdlá (<i>Siebenrockiella crassicolis</i>)	2.8.6					2.8.6
želva tuniská (<i>Testudo graeca nabeulensis</i>)	3.4.7	0.0.1		0.0.2	2.2	1.2.6
želva záhadná (<i>Cyclemys enigmatica</i>)	2.2.12	0.0.4				2.2.16
želva zelenavá (<i>Testudo hermanni</i>)	1.0.3				0.0.3	1.0
želva zelenavá (<i>Testudo hermanni boettgeri</i>)	1.0					1.0
želva zubatá (<i>Cyclemys dentata</i>)	0.1					0.1
želva žlutočelá (<i>Cuora galbinifrons</i>)	0.0.1					0.0.1
želva žlutočelá (<i>Cuora galbinifrons galbinifrons</i>)	0.2					0.2

Obojživelníci (Amphibia)		31. 12. 2022	
africká ozdobná (<i>Afraxalus dorsalis</i>)	0.0.20	ropucha síťkovaná (<i>Peltophyryne peltoccephala</i>)	1.0
hrabátka drsná (<i>Pyxicephalus adspersus</i>)	0.0.1	rosnice siná (<i>Pelodryas caerulea</i>)	0.0.3
létavka obecná (<i>Polypedates leucomystax</i>)	0.0.81	velemlok čínský (<i>Andrias davidianus</i>)	3.0.13
létavka ušatá (<i>Polypedates otolophus</i>)	5.4.14	vodnice posvátná (<i>Telmatobius culeus</i>)	0.0.175
rákosníčka běloskvrnná (<i>Heterixalus alboguttatus</i>)	0.0.20		
Ryby (Pisces)		31. 12. 2022	
amuřice Hoevenova (<i>Leptobarbus hoevenii</i>)	0.0.12	labeo krásnoploutvý (<i>Epalzeorhynchus kalopterus</i>)	0.0.10
arowana dvojevousá (<i>Osteoglossum bicirrhosum</i>)	0.0.1	lezec (<i>Periophthalmus novemradiatus</i>)	0.0.44
čichavec drobošupinný (<i>Trichopodus microlepis</i>)	0.0.15	metynis rostlinožravý (<i>Metynniss hypsauchen</i>)	0.0.39
čichavec líbající (<i>Helostoma temminckii</i>)	0.0.23	nožovec velký (<i>Chitala chitala</i>)	0.0.1
čtverzubec zelený (<i>Dichotomycere nigroviridis</i>)	0.0.40	pangas (<i>Pangasius sp.</i>)	0.0.1
dánio malabarské (<i>Danio malabaricus</i>)	0.0.170	pangas vláknoploutvý (<i>Pangasius sanitwongsei</i>)	0.0.8
duhovka Bleherova (<i>Chilatherina bleheri</i>)	0.0.73	parmička Everettova (<i>Puntius everetti</i>)	0.0.30
duhovka Boesemanova (<i>Melanotaenia boesemani</i>)	0.0.164	parmička pětipruhá (<i>Puntius pentazona</i>)	0.0.13
duhovka diamantová (<i>Melanotaenia praecox</i>)	0.0.30	parmička Schwanenfeldova (<i>Barbonymus schwanenfeldii</i>)	0.0.42
duhovka lososová (<i>Glossolepis incisus</i>)	0.0.155	parmička velkoskvrnná (<i>Dawkinsia arulius</i>)	0.0.230
ilyodon Whiteův (<i>Ilyodon whitei</i>)	0.0.55	parmička žraločí (<i>Balantiocheilus melanopterus</i>)	0.0.30
kaložrout pruhovaný (<i>Selenotoca multifasciata</i>)	0.0.6	parmoun siamský (<i>Crossocheilus siamensis</i>)	0.0.6
kaložrout skvrnitý (<i>Scatophagus argus</i>)	0.0.10	peřovec ozdobný (<i>Synodontis decorus</i>)	0.0.30
kaložrout skvrnitý (<i>Scatophagus argus argus</i>)	0.0.15	přisavka thajská (<i>Gyrinocheilus aymonieri</i>)	0.0.2
kaložrout skvrnitý (<i>Scatophagus argus atromaculatus</i>)	0.0.15	rezatka čínská (<i>Myxocyprinus asiaticus</i>)	0.0.4
labeo černé (<i>Labeo chrysophekadion</i>)	0.0.3	sekavka nádherná (<i>Chromobotia macracanthus</i>)	0.0.45
labeo červenocasé (<i>Epalzeorhynchus bicolor</i>)	0.0.10	skvrnivec proužkovaný (<i>Etroplus suratensis</i>)	0.0.66
labeo červenoploutvé (<i>Epalzeorhynchus frenatum</i>)	0.0.10	stříkoun lapavý (<i>Toxotes jaculatrix</i>)	0.0.27
		sumec sklovitý (<i>Kryptopterus bicirrhis</i>)	0.0.30
Paryby (Chondrichthyes)		31. 12. 2022	
trnucha Castexova (<i>Potamotrygon castexi</i>)	1.0		
Bezobratlí (Evertebrata)		31. 12. 2022	
achatina velká (<i>Achatina achatina</i>)	0.0.2	veleštír hojný (<i>Opisthophthalmus glabrifrons</i>)	0.0.1
achatina žravá (<i>Achatina fulica</i>)	0.0.4	zlatohlávek (<i>Pachnoda flaviventris</i>)	0.0.1
šváb velkokřídý (<i>Archimandrita tessellata</i>)	0.0.1	zlatohlávek somálský (<i>Pachnoda iskuulka</i>)	0.0.2
pakobyłka vyzáblá (<i>Bacillus rossius</i>)	0.0.1	zlatohlávek konžský (<i>Pachnoda marginata</i>)	0.0.8
šváb obrovský (<i>Blaberus giganteus</i>)	0.0.1	zlatohlávek konžský obroubený (<i>Pachnoda marginata marginata</i>)	0.0.1
šváb argentinský (<i>Blaptica dubia</i>)	0.0.1	zlatohlávek konžský skvrnitý (<i>Pachnoda marginata peregrina</i>)	0.0.2
sklípkan kadeřavý (<i>Brachypelma albopilosum</i>)	0.1.1	zlatohlávek zelený (<i>Pachnoda prasina</i>)	0.0.10
šváb kubánský (<i>Byrsotria fumigata</i>)	0.0.1	šváb zelený (<i>Panchlora nivea</i>)	0.0.1
zlatohlávek (<i>Coelorrhina loricata</i>)	0.0.8	strašilka děbelská (<i>Peruphasma schultei</i>)	0.0.1
mnohonožka krásná (<i>Ephibolus pulchripes</i>)	0.0.6	cvrček jeskynní (<i>Phaeophilacris bredoides</i>)	0.0.1
šváb pestrý (<i>Eublaberus distantii</i>)	0.0.1	lupenitka filipínská (<i>Phyllium philippinicum</i>)	0.0.20
strašilka ostruhatá (<i>Eurycantha calcarata</i>)	0.0.1	kudlanka (<i>Phyllocrania paradoxa</i>)	0.0.6
strašilka australská (<i>Extatosoma tiaratum</i>)	0.0.1	zákeřnice dvojtečná (<i>Platymeris biguttata</i>)	0.0.1
sklípkan růžový (<i>Grammostola rosea</i>)	0.0.1	šváb egyptský (<i>Polyphaga aegyptiaca</i>)	0.0.1
šváb syčivý (<i>Gromphadorhina portentosa</i>)	0.0.2	stínka (<i>Porcellio laevis</i>)	0.0.11
šváb (<i>Gyna capucina</i>)	0.0.2	zákeřnice hrozivá (<i>Psytalla horrida</i>)	0.0.1
štír nejdelší (<i>Hadogenes troglodytes</i>)	0.0.5	sklípkan myší (<i>Pterinochilus murinus</i>)	0.0.1
veleštír Petersův (<i>Heterometrus petersii</i>)	0.0.9	pakobyłka (<i>Ramulus nematodes</i>)	0.0.3
veleštír trnitý (<i>Heterometrus spinifer</i>)	0.0.1	nosatec (<i>Rhynchophorus phoenicis</i>)	0.0.1
maloočka lovecká (<i>Heteropoda venatoria</i>)	0.0.1	stonoha „Haitan Red Giant“ (<i>Scolopendra sp.</i>)	0.0.8
cvrček (<i>Homoeogrillus xanthographus</i>)	0.0.2	šváb turkistánský (<i>Shelfordella lateralis</i>)	0.0.1
zlatohlávek smaragdový (<i>Chlorocala africana camerunica</i>)	0.0.20	šváb simandojský (<i>Simandoa conserfariam</i>)	0.0.1
pakobyłka „Cat Tien“ (<i>Marmessoidea sp.</i>)	0.0.20	pakobyłka okřídlená (<i>Sipylodea sipylus</i>)	0.0.2
zlatohlávek (<i>Mecynorrhina torquata</i>)	0.0.22	mnohonožka (<i>Spiropoeus fischeri</i>)	0.0.9
sklípkan Balfourův (<i>Monocentropus balfouri</i>)	1.1	mnohonožka obrovská (<i>Spirostreptus gigas</i>)	0.0.1
šváb šedý (<i>Nauphoeta cinerea</i>)	0.0.1	sklípkan ostruhatý (<i>Stromatopelma calceatum</i>)	0.0.5
šváb harlekýn (<i>Neostylopyga rhombifolia</i>)	0.0.2	strašilka (<i>Sungaya inexpectata</i>)	0.0.10
nephila zlatá (<i>Nephila inaurata</i>)	0.0.1	mnohonožka (<i>Telodeinopus aoutii</i>)	0.0.13

Foto: Petr Hamanek

